

ØF-rapport nr. 06/2009

Elverums befolkning og attraktivitet

av

**Per Kristian Alnes,
Svein Erik Hagen
og
Morten Ørbeck**

Østlandsforskning

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984 med fylkeskommunene og høgstolestyrene/de regionale høgstoleentra i fylkene Oppland, Hedmark og Buskerud som stiftere i samarbeid med Kommunaldepartementet.

Østlandsforskning er lokalisert i høgstolemiljøet på Lillehammer og har i tillegg kontorer i Hamar. Instituttet driver anvendt, tverrfaglig og problemorientert forskning og utvikling.

Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

Næringsliv og regional utvikling
Velferd, organisasjon og kommunikasjon

Østlandsforskning's viktigste oppdragsgivere er departement, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

Østlandsforskning har samarbeidsavtaler med Høgstolen i Lillehammer, Høgstolen i Hedmark og Norsk institutt for naturforskning. Denne kunnskapsressursen utnyttes til beste for alle parter.

ØF-rapport nr. 06/2008

Elverums befolkning og attraktivitet

av

**Per Kristian Alnes,
Svein Erik Hagen
og
Morten Ørbeck**

østLandsforskning

Tittel: Elverums befolkning og attraktivitet

Forfatter: Per Kristian Alnes, Svein Erik Hagen og Morten Ørbeck

ØF-rapport nr.: 06/2009

ISBN nr.: 987-82-7356-650-8

ISSN nr.: 0809-1617

Prosjektnummer: 10335

Prosjektnavn: Elverums befolkning og attraktivitet

Oppdragsgiver: Elverum kommune

Prosjektleder: Morten Ørbeck

Referat: De 30 siste åra har Elverums befolkning vokst prosentvis sterkere enn både landet, nabokommunene og de øvrige Innlandsbyene. Selv om Elverum gjennomgående har hatt fødselsoverskudd i denne perioden, er det den sterke netto tilflyttingen som står for befolkningsveksten. Elverum hadde sterkere vekst i antall arbeidsplasser enn landet i perioden 2000-2007. I privat sektor var veksten svakere enn på landsbasis, mens veksten i offentlig sektor lå langt over landsgjennomsnittet.

Emneord: Elverum, befolkningsutvikling, arbeidsmarked, attraktivitet

Dato: 16. juni 2009

Antall sider: 77

Pris: Kr 160,-

Utgiver: Østlandsforskning
Postboks 223
2601 Lillehammer

Telefon 61 26 57 00
Telefaks 61 25 41 65
e-post: post@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>

Dette eksemplar er framstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarframstilling uten avtale og strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

Forord

Dette prosjektets formål har vært å gi et faglig underlag for arbeidet med Elverums kommuneplan 2008-2020. Prosjektet omfatter statistikkbaserte analyser av Elverums befolkning og attraktivitet, herunder av befolkningsstruktur, befolkningsutvikling og flyttemønstre i og rundt Elverum, av arbeidsmarked og pendling i og rundt Elverum, av Elverum tettsted, kommune og regions plasseringer på nasjonale rangeringstabeller for befolknings- og sysselsetningsnivå og -utvikling og av Elverum kommune og regions plassering på ulike nasjonale attraktivitetsbarometre for næringsliv og befolkning.

Arbeidet har vært ledet av Morten Ørbeck og utført i samarbeid med Per Kristian Alnes og Svein Erik Hagen. Prosjektperioden har vært fra 16. februar til 23. mars 2009.

Oppdragsgiver har vært Elverum kommune ved næringssjef Tor Backe. Vi takker for gode bidrag og givende diskusjoner gjennom prosjektperioden.

Innenfor prosjektets frister har det vært mulig å få med den befolkningsstatistikken for 2008/2009 som ultimo mars forelå fra Statstisk sentralbyrå. I praksis betyr dette at vi har de fleste befolkningstall på kommunenivå oppdatert t.o.m. 1. januar 2009, mens tettstedsstatistikken kun gjelder fram til 1. januar 2008. Omtalen av arbeidsliv og pendling bygger på data fram til 4. kvartal 2007 som i skrivende stund var de mest oppdaterte regionaliserte sysselsettingstallene. Rapporten har ikke hatt som ambisjon å analysere utviklingen i Elverums arbeids- og næringsliv i kjølvannet av finanskrisen og tilbakegang i verdensøkonomien utover høsten 2008.

Hamar/Lillehammer juni 2009

Morten Ørbeck

Svein Erik Hagen

Prosjektleder
Østlandsforskning

Forskningsleder
Østlandsforskning

Innhold

Sammendrag	7
1 Befolkningsanalyse	13
1.1 Befolkningsstrukturen	13
1.1.1 Befolkningsstrukturen i Elverum kommune	13
1.1.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet	16
1.1.3 Befolkningsstrukturen innenfor og utenfor Elverum tettsted	18
1.2 Befolkningsutviklingen	21
1.2.1 Befolkningsutviklingen i Elverum kommune	21
1.2.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet	21
1.2.3 Befolkningsstrukturen innenfor og utenfor Elverum tettsted	22
1.3 Flytting	24
1.3.1 Flytting inn og ut av Elverum siste 5 år	24
1.3.2 Flytting gjennom livsløp	26
1.4 Befolkningsframskrivninger.....	31
1.4.1 Framskrivninger for Elverum kommune	31
1.4.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet	33
1.4.3 Framskrivninger innenfor og utenfor Elverum tettsted	36
1.4.4 Aldersstruktur og forsørgerbyrde	36
2 Arbeidsmarked og pendling	43
2.1 Nærings- og sysselsettingsutviklingen	43
2.2 Pendling.....	45
2.2.1 Hvem er det som pendler til og fra Elverum?	46
2.2.2 Hvor pendles det til og fra Elverum?	47
2.2.3 Pendling i et flytteperspektiv	47
3 Attraktivitet for (næringsliv og) befolkning	51
3.1 Innledning	51
3.2 Attraktivitetsindikatorer på kommunenivå.....	52
3.2.1 SSBs levekårsindeks 2007	52
3.2.2 DNs best å bo i kommunekåring	52
3.2.3 NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer	53
3.2.4 Nettotilflytting.....	54
3.2.5 Oppsummering	55
3.3 Attraktivitetsindikatorer på regionnivå	56
3.3.1 NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer	56
3.3.2 NHOs Nærings-NM 2006	57
3.3.3 Innovasjonsundersøkelsen 2006.....	57

3.3.4	Sysselsettingsutvikling	57
3.3.5	Nettotilflytting	58
3.3.6	Oppsummering	58
3.4	Elverum i andre nasjonale rangeringstabeller	61

Sammendrag

Bakgrunn

Dette prosjektets formål har vært å gi et faglig underlag for arbeidet med Elverums kommuneplan 2008-2020. Prosjektet omfatter statistikkbaserte analyser av Elverums befolkning og attraktivitet, herunder av befolkningsstruktur, befolkningsutvikling og flyttemønstre i og rundt Elverum, av arbeidsmarked og pendling i og rundt Elverum, av Elverum tettsted, kommune og regions plasseringer på nasjonale rangeringstabeller for befolknings- og sysselsettingsnivå og -utvikling og av Elverum kommune og regions plassering på ulike nasjonale attraktivitetsbarometre for næringsliv og befolkning.

Innenfor prosjektets frister har det vært mulig å få med den befolkningsstatistikken for 2008/2009 som ultimo mars forelå fra Statistisk sentralbyrå. I praksis betyr dette at vi har de fleste befolkningstall på kommunenivå oppdatert t.o.m. 1. januar 2009, mens tettstedsstatistikken kun gjelder fram til 1. januar 2008. Omtalen av arbeidsliv og pendling bygger på data fram til 4. kvartal 2007 som i skrivende stund var de mest oppdaterte regionaliserte sysselsettingstallene. Rapporten har ikke hatt som ambisjon å analysere utviklingen i Elverums arbeids- og næringsliv i kjølvannet av finanskrisen og tilbakegang i verdensøkonomien utover høsten 2008.

En viktig bakgrunn for prosjektet har vært spørsmålet om hvorfor Elverum over langt tid har så sterk vekst, særlig sett i forhold til nabokommunene, men også sett i forhold til resten av Hedmark og landet forøvrig. Hva ligger bak veksten i folketall - er det sterk naturlig tilvekst (antall fødte - antall døde) eller er det stor netto innflytting og innvandring? Hva ligger bak veksten i antall arbeidsplasser - er det vekst i privat næringsliv eller er det offentlig sektor som har vært drivkraften?

Folketall

Elverum hadde 1. januar 2009 19 687 innbyggere. Dette er en økning på mer enn 5 500 personer eller 40 prosent siste 30 år. Selv om Elverum gjennomgående har hatt fødselsoverskudd i denne perioden (dvs. at det fødes flere enn det dør), er det den sterke netto tilflyttingen som står for befolkningsveksten.

Om lag 60 prosent av befolkningen i Sør-Østerdal er bosatt i Elverum kommune. Elverum har en mindre andel eldre, og en større andel av befolkningen i yrkesaktiv alder enn de øvrige kommunene i regionene. Ser vi i forhold til landsgjennomsnittet har likevel Elverum en stor andel av sine innbyggere i aldersgruppene over 67 år. Elverums overrepresentasjon i de eldre aldersgrupper gir større omsorgsutfordringer for kommunen enn for landet totalt, men sammenlignet med nabokommunene og de fleste andre kommuner i Innlandet kommer Elverum godt ut.

Sett over de siste 30 åra har Elverums befolkning vokst prosentvis sterkere enn både landet, nabokommunene og de øvrige Innlandsbyene. Siden de andre kommunene i Sør-Østerdal gjennomgående har hatt tilbakegang i befolkning er det Elverums vekst som har gjort at

regionen også har hatt en viss befolkningsvekst. Dette gjelder både for siste 30-årsperiode og om vi ser utelukkende på utviklingen på 2000-tallet.

Til sammen utgjorde de to tettstedene i Elverum i 2008 drøyt 70 prosent av kommunens samlede befolkning. Her sto Elverum tettsted med sine 13 295 innbyggere for snaut 68 prosent og Heradsbygd med sine 495 innbyggere for snaut 3 prosent. Det var sju prosentpoeng flere av innbyggerne i Elverum kommune som bodde i tettsteder i 2008 enn i 1990.

Når tettstedene vokser skjer dette ved at folketallet øker gjennom naturlig tilvekst og nettoinnflytting. Men i denne demografiske vekstprosessen vokser også tettstedene i geografisk omfang. Dermed vokser også tettstedet ved å innlemme deler av den tidligere spredte bosettingen.

Flytting gjennom livsløp

Den offisielle flyttestatistikken viser årlige flyttestrømmer mellom kommuner i Norge. Denne måten å framstille flytting på kan gi inntrykk av at flytting er noe som angår et lite fåtall av befolkningen. I følge Statistisk sentralbyrås flyttestatistikk utgjør flytterne selv i de hardest rammede fraflyttingskommunene ikke mer enn fem prosent av befolkningen. Dersom man i stedet for å registrere den samlede flytting som foregår hvert enkelt år, heller tar utgangspunkt i hvert enkelt individs livsløp og spør hvor mange som flytter en eller annen gang i løpet av aldersfasen 15-40 år, så vil man finne at 75-80 prosent av alle kvinner og 65-70 prosent av alle menn i landet har flyttet minst en gang. I disse tallene er ikke flytting i forbindelse med utdanning tatt med. Vi har sett på:

- a) Flyttehistoriene til personer født i årene 1963- 67 og som bodde i Elverum ved 15 års alder. Hvor bodde de i 2005, da de var rundt 40 år gamle?
- b) Flyttehistoriene til 40-åringer (personer født 1963-67) som bodde i Elverum i 2005. Hvor kom de fra?

38 prosent av de guttene som bodde i Elverum som 15-åringer i årene 1963-67 bodde fortsatt der 25 år senere. De er bofaste. Tilsvarende tall for jentene er 30 prosent.

Av et ungdomskull på 100 menn har 17 flyttet ut for senere å flytte tilbake til Elverum. Tilsvarende tall for kvinner er 23. 45 av mennene og 47 av kvinnene har flyttet ut for godt.

Men det er også mange som bodde i andre kommuner ved 15-årsalder og som senere har flyttet til Elverum, og var bosatt der som 40-åringer i 2005. Regnet i prosent av ungdomskullene utgjorde innflyttede menn 55 prosent og innflyttede kvinner 57 prosent.

Balanse er uttrykk for flytteresultatet, dvs. om en kommune har flyttegevinst eller flyttetap. Det er antall innflyttere trukket fra antall utflyttere, regnet per 100 kvinner eller menn i ungdomskullene. For gruppen født i årene 1963-67 har Elverum en stor flyttegevinst (+10) både for kvinner og menn.

Utdanning har stor betydning for om en person blir boende i sin oppvekstkommune, eller om hun/han velger å bosette seg i en annen kommune. Gjennom høyere utdanning frikoples ungdommen fra sin oppvekstkommune. Noen velger å komme tilbake, men mange velger å bosette seg et annet sted. Dette kan dels ha sammenheng med jobbmuligheter, men det har også sammenheng med valg av samboer/ektefelle.

38 prosent av guttene og 30 prosent av jentene som vokser opp i Elverum blir boende i kommunen. De er bofaste. Av de som tar lang høyere utdanning (17 år +) er det bare 11 prosent

av guttene og 6 prosent av jentene som er bofaste. 80 prosent av guttene og 85 prosent av jentene flytter ut. Noen flytter tilbake til Elverum. Av de som tar lang høyere utdanning er det 9 prosent, både av kvinner og menn, som flytter tilbake til Elverum.

Det er også mange med høy utdanning som flytter *til* Elverum. Regnet i prosent av ungdomskullene i Elverum som tar lang høyere utdanning er det 84 prosent innflyttere for menn og 44 prosent for kvinner. Når det gjelder gruppen "lang høyere utdanning" har Elverum et positivt flytteresultat for menn, og et stort flyttetap for kvinner.

Hvor ble det så av ungdommene som bodde i Elverum ved 15-årsalder? 53 prosent av ungdomskullet for jenter bor i Elverum som 40-åringer. Dette er summen av bofaste og tilbakeflyttere. 65 prosent bor i Hedmark, Elverum inkl., 18 prosent bor i Oslo/Akershus. Det er veldig få (1 prosent) som flytter fra Elverum til andre kommuner i Sør-Østerdalen.

55 prosent av Elverums 15-årige gutter er å finne i Elverum som 40-åringer, mens 19 prosent er i Oslo/Akershus. Også av de unge guttene er 65 prosent å finne i Hedmark som 40-åringer.

Befolkningsframskrivninger

Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivninger bygger på dagens trender innen fødselstilbøyelighet, levealder, flytting og innvandring. Disse variablene kan ha høye og lave verdier. Det som kan kalles "standardprognosen" har middels verdier på alle fire variable, og karakteriseres derfor med betegnelsen MMMM. Elverum kommunes befolkning vil etter prognosen MMMM vokse med i overkant av 4 500 innbyggere, eller 24 prosent, til 2030.

En situasjon uten innvandring (MMM0) vil ha svært negativ effekt på befolkningsveksten. For Elverum kommune forventes folketallet da å være ca. 21 000 i 2030, mot vel 24 000 med innvandring. Om vi også nullstiler innenlands flytting, vil Elverum få vel 4 500 færre innbyggere i 2030 enn i standardalternativet (MMMM).

Det er ingen av de øvrige kommuner det er naturlig å sammenligne Elverum med som kan forventes å få like sterk befolkningsvekst fram til 2030 ved middels fertilitet, dødelighet, flytting og innvandring. Nærmest kommer Gjøvik med en vekst i overkant av 20 prosent. Med unntak av Åmot kommune, vil de øvrige Sør-Østerdalskommunene få nedgang i folketallet.

Arbeidsmarked og pendling

Elverum hadde i 4. kvartal 2007 totalt 9 631 arbeidsplasser innenfor kommunegrensen og 9 686 sysselsatte innbyggere. Med en netto utpendling på kun 55 er det tilnærmet balanse mellom sysselsatte innbyggere og arbeidsplasser, dvs. tilnærmet full arbeidsplassdekning. Dette har også vært situasjonen mer eller mindre hele siste 20-årsperiode, selv om det har en noe større netto utpendling i enkeltår. Antall arbeidsplasser har økt med nesten 2 000 de siste 20 åra og med ca. 1 000 de siste 10 åra. Sysselsettingen i resten av Sør-Østerdalsregionen (Trysil, Engerdal, Stor-Elvdal og Åmot) har hatt en fallende tendens i samme periode. Sør-Østerdal utenom Elverum har en betydelig netto utpendling, i stor grad til Elverum. At ikke Elverum har netto innpendling skyldes at innpendlingen fra regionen oppveies av netto utpendling mot Hamar og Oslo-området.

Elverum kommune hadde sterkere vekst i antall arbeidsplasser enn landet i perioden 2000-2007, og også sterkere vekst enn både Kongsvinger, Gjøvik og Lillehammer. Av nabokommunene hadde Åmot og Trysil en viss vekst, men både Engerdal, Stor-Elvdal, Våler og Løten hadde sysselsetningsnedgang. Dette skjedde i en periode med historisk oppgangskonjunktur.

I underkant av 4 prosent av arbeidsplassene i Elverum er innenfor primærnæringene, 13 prosent innenfor industrien og 84 prosent innenfor tjenestesektoren inklusive bygg og anlegg. 61

prosent av arbeidsplassene er i privat sektor og 39 prosent innenfor offentlig sektor. Det er særlig den høye andelen statlige arbeidsplasser som skiller Elverum fra landsgjennomsnittet. Staten står for 20 prosent av arbeidsplassene i Elverum mot 10 prosent nasjonalt. I de siste sju årene hadde privat sektor en svakere vekst i Elverum enn nasjonalt, 7 prosent vekst mot 11 nasjonalt. Det var en sterk vekst i offentlige arbeidsplasser, 18 prosent i Elverum mot 6 prosent nasjonalt.

Elverum har tilnærmet balanse mellom sysselsatte innbyggere og arbeidsplasser. Selv om det har vært en viss netto utpendling i enkeltår, har denne balansen holdt seg mer eller mindre gjennom hele siste 20-årsperiode. Det kan imidlertid godt være stor pendling selv om nettoppendlingen er lav og det kan være store variasjoner mellom næringer og yrkesgrupper. Faktisk har hele 2 494 eller 25 prosent av Elverums sysselsatte innbyggere jobben sin utenfor kommunen. Og tilnærmet samme antall (2 439) arbeidsplasser i Elverum er besatt av personer bosatt utenfor kommunen.

Hoveddelen av pendlerne jobber innen offentlig sektor, men det er også en del pendling innen varehandel, industri og bygg og anlegg. Mens det er flere innpendlere innen de fleste hovednæringer er det langt flere som pendler ut enn inn for å jobbe innenfor forretningsmessig tjenesteyting. I denne gruppen finner vi mange pendlingsvennlige yrker samtidig som Elverum har få egne arbeidsplasser.

Hamar (654) og Oslo (435) topper lista over hvor pendlerne fra Elverum jobber. Innpendlingen er størst fra Løten (404), Hamar (378), Våler (280), Stange (252) og Åmot (229).

Attraktivitet

De fleste undersøkelser av kommuners eller regioners attraksjonskraft har dreid seg om næringslivsklima, dvs. hvordan det er å drive og etablere næringsvirksomhet i en kommune/region. De seinere år virker det imidlertid som om både næringsorganisasjoner og myndigheter har fått økt forståelse av regioners behov for å gjøre seg attraktive som bosted.

Attraktivitetsindikatorer på kommunenivå

SSBs levekårsindeks 2007 er basert på delindekser for enkeltindikatorer som sosialhjelp, dødelighet, uføretrygd, attføringspenger, arbeidsledige, overgangsstønad og lav utdanning. Indeksens formål er å belyse forskjeller mellom kommuner i utbredelsen av sosiale problemer. Elverum plasserer seg i undersøkelsen på 302. plass av landets 430 kommuner med en snittverdi av de syv indikatorene på 6,8. Høy andel sosialhjelpsmottakere bidrar i negativ retning (9), mens dødeligheten bidrar i positiv retning (5) for Elverum.

DNs best å bo i kommunekåring

I samarbeid med Statistisk sentralbyrå utarbeidet Dagens Næringsliv sommeren 2008 en liste over det de mente var Norges beste kommune å bo i - og de dårligste. DN's kommunekåring rangerer norske kommuner ut fra 29 ulike indikatorer, fordelt på tre hovedkategorier; levestandard, sosiale forhold og tjenestetilbud. Elverum kommer nær bunnen av lista.

NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer

NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer forsøker å analysere variasjoner i regionenes attraksjonskraft, og å forklare hva som skaper forskjeller. Nettoflyttingen mellom regionene i Norge er utgangspunktet for å måle regionenes attraksjonskraft. Her kan det skilles mellom flytting som skyldes arbeidsmarkedet og flytting som skyldes stedlig attraksjonskraft. Flyttingen som skyldes stedlig attraksjonskraft er grunnlaget for å rangere regionenes attraktivitet i rapporten. Regioner og kommuner med relativt sett mye større nettotilflytting enn arbeidsplassutvikling i perioden 2005-2007 kommer altså høyt på lista. Elverum havner i denne rangeringen på en 34. plass, og kategoriseres dermed blant landets mest attraktive kommuner. I

en egen rangering blant unge voksne (18-28 år) kommer Elverum på en 32.plass, mens kommunen for barnefamiliene faller ned på en 92.plass.

Faktiske flyttetall viser at levekårsindikatorer av SSB- og DN-typen i liten grad samsvarer med flyttestrømmene. Både i Hedmark og i resten av landet kan det nesten synes som folk systematisk flytter fra de gode til de dårlige levekårene og kommunene. Dette betyr at må være andre faktorer enn det som fanges opp i levekårsundersøkelser som avgjør steders attraksjon og folks flyttebeslutninger.

Elverum som regionsenter

En relevant videreføring av denne analysen kan være å se på Elverums rolle som regionsenter. Herunder å drøfte Elverums ulike roller i et senterhierarki, dvs.:

- Elverums rolle som regionsenter i Sør-Østerdal
- Elverums rolle som del av "Mjøsbyen" (I Innlandet)
- Elverums rolle som del av Stor Oslos bo- og arbeidsmarkedsregion

Dette kan danne bakgrunn for å peke på noen mulige grep for å styrke Elverums rolle som regionsenter og/eller Elverums rolle i regionsammenkopling og regionforstørring.

1 Befolkningsanalyse

1.1 Befolkningsstrukturen

De demografiske spørsmål knyttet til regional utvikling handler om dynamikk og strukturelle forhold. Med dynamikk menes befolkningsvekst, mens de strukturelle forhold er kjønns- og alderssammensetning. Tidligere handlet den demografiske betydningen av regional utvikling i all hovedsak om at veksten ikke måtte bli for stor eller for liten. I sentrale strøk fryktet regionale myndigheter at veksten ville bli for sterk. I mer perifere strøk fryktet man nedgang. I dag er vel så mye demografien et spørsmål om befolkningens sammensetning, altså strukturforholdene. Noen aldersgrupper er i arbeidslivet og bidrar med produksjon av varer og tjenester. Andre aldersgrupper trenger utdanning, omsorg og pleie.

1.1.1 Befolkningsstrukturen i Elverum kommune

Befolkningsstatistikken for 1.1. 2009 viser at antall innbyggere i Elverum kommune var 19 687. Av dem er 7 prosent under skolepliktig alder (0 – 5 år), 17 prosent i aldersgruppen 6-19 år, 61 prosent i aldersgruppen 20 – 66 år og 14 prosent 67 år og eldre. 12 prosent av Elverums befolkning er i den aldersgruppen hvor det er vanlig å etablere seg etter fullført skolegang og studier (25 -34 år).

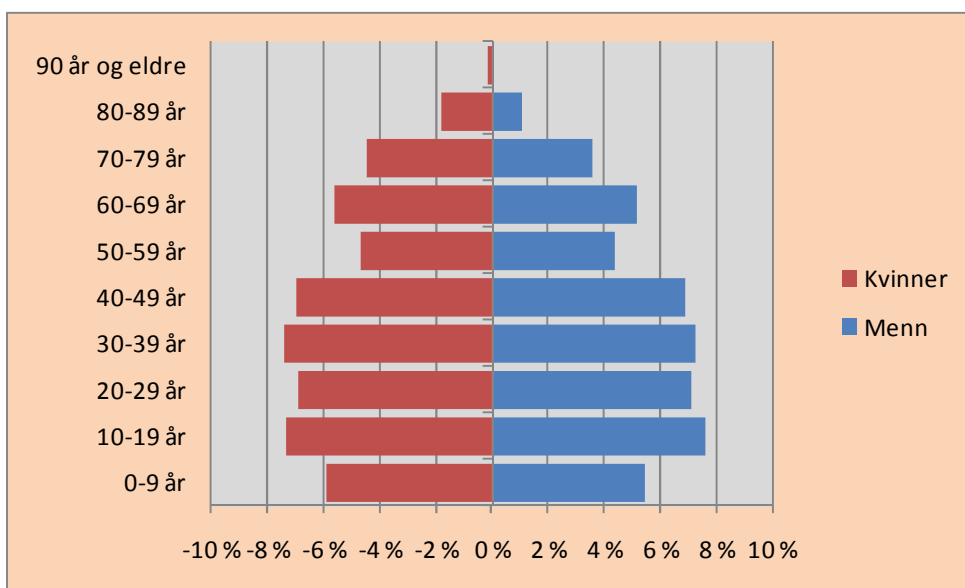
Tabell 1.1: Befolkningsstrukturen i Elverum kommune. 1. januar 2009

	Elverum kommune 2009					
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	701	700	1401	4 %	4 %	7 %
6-12 år	854	759	1613	4 %	4 %	8 %
13-15 år	413	400	813	2 %	2 %	4 %
16-19 år	519	538	1057	3 %	3 %	5 %
20-24 år	543	571	1114	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1132	1149	2281	6 %	6 %	12 %
35-44 år	1455	1437	2892	7 %	7 %	15 %
45-66 år	2765	2863	5628	14 %	15 %	29 %
67-79 år	830	979	1809	4 %	5 %	9 %
80 år og over	407	672	1079	2 %	3 %	5 %
Kjønnsfordelt	9619	10068	19687	49 %	51 %	100 %

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

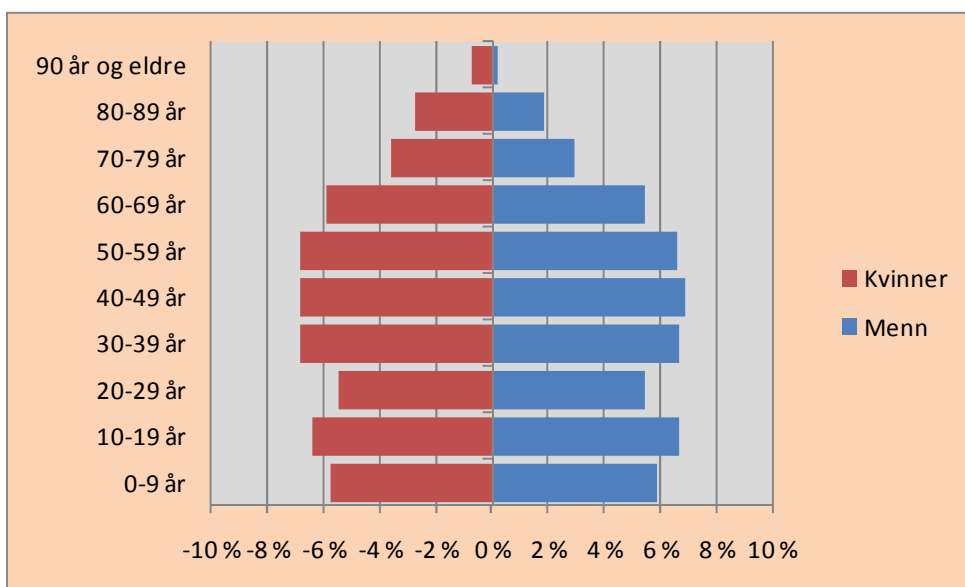
Hvordan har så befolkningsstrukturen utviklet seg de siste 20 årene og hvordan vil utviklingen bli framover?

I figur 1.1 og 1.2 er befolkningsstrukturen i Elverum i 1989 og 2009 vist som såkalte alderspyramider, som viser kjønn og alder. Figur 1.3 viser alderspyramiden for Norge totalt i 2009. Når dette kalles alderspyramider er det fordi tradisjonell høy fødselstilbøyelighet kombinert med høy dødelighet ga en figur som lignet en pyramide. De yngre klassene var større enn de eldre, og pyramiden smalnet inn mot toppen. I typiske u-land finner vi fortsatt dette mønstret. Det typiske hos oss er at fertiliteten har falt og dermed blir de yngre aldersklassene mindre enn de eldre. Samtidig må vi huske at tilflytting gir et tilskudd. Typiske flyttere er unge voksne som har med seg barn og ungdom. Innflytting forynger altså befolkningen noe.

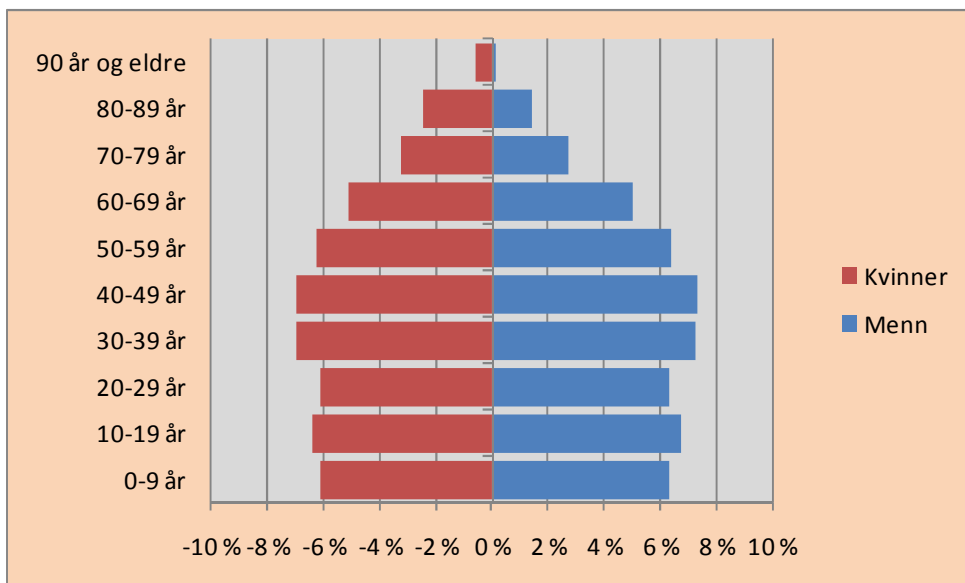
Figur 1.1: Folkemengde etter kjønn og alder Elverum 1989.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Figur 1.2: Folkemengde etter kjønn og alder Elverum 2009.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Figur 1.3: Folkemengde etter kjønn og alder Norge 2009.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Vi kan avlese av figur 1.1 og 1.2 hvordan befolkningen eldes fra 1989 til 2009. Med unntak av aldersgruppen 70-79 år er alle aldersgrupper over 40 år større både i absoluttverdi og relativt i 2009 i forhold til 1989. I aldersgruppen 20-29 år er det en tydelig nedgang, mens andelen både relativt og i absoluttverdi går opp igjen for aldersgruppen 30-39 år. En plausibel forklaring kan være at en større andel av både kvinner og menn velger i dag enn for 20 år siden å reise ut fra Elverum for å studere og/eller ha sin første jobb utenfor hjemstedskommunen. Vekst i andelen kvinner i aldersgruppen 30-39 år gjør at andelen barn i alderen 0-9 år har en moderat vekst de siste 20 årene.

Sammenlignet med landet totalt er befolkningsstrukturen for Elverum, oppdelt i 10-årsklasser, ikke så ulik.

Et mer eksakt uttrykk for utviklingen i aldersstrukturen får vi tabellarisk. I tabell 1.2 har vi foretatt en forenkling til 4 aldersklasser etter en bevist tankegang:

Den første gruppen er 0-19 år, altså barn og ungdom og deres utdanningstid. Praktisk talt alle får videregående utdanning i dag. I alderen 20-66 år er det en del som studerer, men utover i 20-årene finner vi stadig flere av dem i arbeid. Utdanningstiden kan her også forstås som kompetansetilegnelse for arbeid, og altså en forutsetning for arbeid.

Den andre gruppen er den yrkesaktive alderen, som i hovedsak er aldersklassene mellom 20 og 67 år. For stadig flere avsluttes yrkesaktiviteten ved nærmere 60, mens den for andre varer helt fram til 70-års alder eller mer. Vi velger her å operere med yrkesaktiv alder som 20-66 år.

Den tredje alderen er den typiske pensjonstiden, fra 67 til 80 år. Men det vi snakker om her er relativt unge gamle. Mange har fortsatt helse i behold og for øvrig ressurser til et aktivt liv. Men sykeligheten øker, og de trenger mer omsorg enn da de var i beste yrkesaktive alder.

Den fjerde alderen kommer når de er over 80, og normalt er pleietrengende. Det er her aldringen virkelig krever omsorg, fra familiemedlemmer og det offentlige apparat.

Tabell 1.2: Kjønn- og aldersstruktur i Elverum kommune, 1989, 1999, 2009.

	Absolutte tall					
	1989		1999		2009	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
0-19 år	2270	2296	2145	2163	2487	2397
20-66 år	5063	5157	5399	5430	5895	6020
67-79 år	892	1075	889	1094	830	979
80 år og eldre	208	335	301	508	407	672
Sum kjønnsfordeling	8433	8863	8734	9195	9619	10068
Sum Elverum	17296		17929		19687	
	Andeler prosent					
	1989		1999		2009	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
0-19 år	13 %	13 %	12 %	12 %	13 %	12 %
20-66 år	29 %	30 %	30 %	30 %	30 %	31 %
67-79 år	5 %	6 %	5 %	6 %	4 %	5 %
80 år og eldre	1 %	2 %	2 %	3 %	2 %	3 %
Sum kjønnsfordeling	49 %	51 %	49 %	51 %	49 %	51 %
Sum Elverum	100 %		100 %		100 %	

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Av de absolutte tallene for Elverum ser vi at økningen i den aller eldste og mest pleietrengende gruppen er i gang, både for menn og kvinner. I aldersgruppen 67-79 år er det nedgang, mens det er vekst i den yrkesaktive gruppen. Barn og ungdomsgruppen er voksende, men det er i denne gruppen utflyttingen vil gjøre de største innhuggene når ungdommen skal begynne på høyere utdanning eller starte yrkeskarrieren. Den relative fordelingen viser for de 10 siste årene moderat vekst for barn/ungdom og yrkesaktive, svak nedgang for de i gruppen 67-70 år og stabilitet for den eldste aldersgruppen.

Om dette er en svært gunstig eller ugunstig alderssammensetning kan vi bare bedømme ut fra en sammenligning med andre geografiske områder. Dette leder oss over til neste avsnitt, hvor vi gjør en sammenligning av aldersstruktur i Elverum kommune med nabokommuner, regioner og landet totalt.

1.1.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet

Elverum kommune utgjør sammen med kommunene Åmot, Stor-Elvdal, Engerdal og Trysil planregionen Sør-Østerdal. Om lag 60 prosent av befolkningen i Sør-Østerdal er bosatt i Elverum kommune. Befolkningsstrukturen for de øvrige kommunene i regionene avviker samlet sett fra strukturen i Elverum kommune. Det er en større andel innbyggere i pensjonsalder og lavere andel i yrkesaktiv alder.

Naboregionen i sør, Glåmdalen, har ca. 20 tusen flere innbyggere enn Sør-Østerdalen. Regionen består av kommunene Våler, Åsnes, Grue, Kongsvinger, Sør-Odal og Nord-Odal. Befolkningsstrukturen i Glåmdalen avviker i liten grad fra befolkningsstrukturen i Sør-Østerdal. Det er en marginalt større andel i de eldste aldersgruppene. Trekker vi Kongsvinger kommune ut av Glåmdalen, blir befolkningstygdepunktet i regionen aldersmessig høyere.

Nord-Østerdalen er, målt i antall innbyggere, den minste regionen i Hedmark. Antall innbyggere per 1.1. 2009 var 15 208. Aldersstrukturen avviker i liten grad med aldersstrukturen i Glåmdalen og Sør-Østerdalen. Regionen består av kommunene Rendalen, Tynset, Alvdal, Tolga og Os.

Hamarregionen er den største planregionen i Innlandet med 86 850 innbyggere. I regionen ligger kommunene Hamar, Stange, Løten og Ringsaker. Hamar kommune utgjør om lag en tredjedel av regionens innbyggere og har en befolkningsstruktur som er nærmest sammenfallende med regionens struktur. I forhold til Elverum kommune er aldersstrukturen meget lik, og det samme gjelder i forhold til bykommunene Gjøvik, Lillehammer og Kongsvinger.

Tabellen nedenfor viser aldersfordelt befolkning i Elverum, nabokommuner, regioner, Oslo og landet totalt. Mer detaljerte tabeller er lagt til vedlegget. Oslo kommune er tatt med for sammenligningens skyld. Befolkningsstrukturen i Oslo avviker fra Hedemarks kommunene ved at det er en lavere andel i skolepliktig alder og i pensjonsalder, mens andelen i etableringsfasen (25-34 år) er atskillig høyere.

Tabell 1.3: Aldersfordelt befolkning i Elverum, nabokommuner, regioner, Oslo og Norge.

	Antall innbyggere 2009	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-66 år	67-79 år	80 år og over
Elverum	19 687	7 %	8 %	4 %	5 %	6 %	12 %	15 %	29 %	9 %	5 %
Sør-Østerd. ekskl. Elverum	15 154	6 %	8 %	4 %	5 %	5 %	10 %	13 %	30 %	12 %	7 %
Nord-Østerdal	15 208	6 %	9 %	4 %	6 %	6 %	9 %	13 %	30 %	10 %	7 %
Glåmdalen	53 172	6 %	8 %	4 %	5 %	5 %	9 %	15 %	31 %	11 %	6 %
Hamarreg.	86 850	6 %	9 %	4 %	5 %	6 %	11 %	14 %	30 %	10 %	6 %
Våler	3 869	5 %	7 %	3 %	5 %	5 %	8 %	15 %	33 %	12 %	7 %
Kongsvinger	17 326	6 %	8 %	4 %	5 %	5 %	10 %	15 %	31 %	10 %	5 %
Hamar	28 211	6 %	8 %	4 %	5 %	6 %	11 %	14 %	30 %	10 %	6 %
Løten	7 255	6 %	9 %	4 %	6 %	6 %	10 %	13 %	31 %	9 %	6 %
Stange	18 982	6 %	9 %	4 %	5 %	6 %	10 %	14 %	30 %	10 %	5 %
Ringsaker	32 402	7 %	9 %	4 %	6 %	5 %	10 %	15 %	29 %	10 %	5 %
Gjøvik	28 611	7 %	8 %	3 %	5 %	6 %	12 %	14 %	29 %	9 %	5 %
Lillehammer	26 104	7 %	8 %	4 %	5 %	6 %	11 %	14 %	29 %	10 %	5 %
Oslo	560 590	8 %	7 %	3 %	4 %	7 %	21 %	16 %	24 %	6 %	4 %
Norge	4 799 252	7 %	9 %	4 %	5 %	6 %	13 %	15 %	27 %	8 %	5 %

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

I utgangspunktet ser det ut til at prosentene i tabellen over avviker i liten grad for Elverum kommune og de øvrige kommuner/regioner i forhold til på landsbasis. Et mer eksakt begrep om likheter og ulikheter får vi ved å se hvor representativ Elverum og de øvrige kommuner/regioner er i forhold til Norge. Vi lager derfor en representativitetsindeks som ganske enkelt er prosentverdiene for Elverum og de øvrige kommuner/regioner dividert med tilsvarende verdier for Norge. Disse tallene er multiplisert med 100 for å få fram prosentvis over- og underrepresentasjon. Under 100 vil si underrepresentasjon og over 100 er overrepresentasjon.

Tabell 1.4: Representasjonsindekser for Elverum kommune og de øvrige kommuner/regioner i forhold til på landsbasis.

	Representasjonsindeks 2009									
	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-66 år	67-79 år	80 år og over
Elverum	96	92	104	101	92	89	98	105	111	120
Sør-Østerd. ekskl. Elverum	80	86	93	92	85	75	89	110	146	160
Nord-Østerdal	85	102	104	109	94	68	86	108	126	151
Glåmdalen	74	90	96	97	80	71	97	115	134	139
Hamarreg.	86	96	97	102	96	81	94	109	118	122
Våler	68	82	80	88	77	63	97	121	147	153
Kongsvinger	80	91	95	98	86	78	98	115	126	109
Hamar	80	88	91	95	104	84	90	111	121	137
Løten	80	95	97	113	100	78	89	114	111	124
Stange	85	98	98	102	95	78	95	110	118	120
Ringsaker	93	102	102	105	89	81	98	106	117	108
Gjøvik	88	95	88	95	99	94	96	106	115	118
Lillehammer	89	94	96	103	105	86	92	106	118	117
Oslo	111	78	71	73	109	161	108	88	76	89
Norge	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

I de tre eldste aldersgruppene ser vi at Elverum er overrepresentert i forhold til landstotalen, men ikke i så sterk grad som for de aller fleste av de øvrige kommuner og regioner i vårt utvalg. Sterkest overrepresentasjon blant de eldste finner vi i de øvrige Østerdalskommunene og i Våler kommune. Elverum kommune er også overrepresentert i aldersgruppene 13 - 15 år og 16-19 år. I de øvrige gruppene er Elverum underrepresentert. Sterkest underrepresentasjon finner vi i aldersgruppen 25-34 år. Det generelle bildet er at Elverum ligger tettere opp til befolkningsstrukturen for landet totalt enn de fleste av de øvrige kommuner/regioner i vårt utvalg, og at Våler avviker mest fra "normalen".

Elverums overrepresentasjon i de eldre aldersgrupper og samlet underrepresentasjon i aldersgruppen 20-66 år gir større utfordringer i forhold til omsorgsbyrden for kommunen enn for landet totalt, men sammenlignet med nabokommunene og de fleste andre regioner og kommuner i vårt utvalg, kommer de bedre ut. Utfordringen ligger der allerede i dag, og som vi skal se, vil den forsterkes i årene framover.

1.1.3 Befolkningsstrukturen innenfor og utenfor Elverum tettsted

Elverum tettsted hadde 1.1.2008 13 295 innbyggere tilsvarende 68 prosent av Elverum kommunes befolkning.

Befolknings sammensetningen i Elverum kommune har vi drøftet foran. Nedenfor følger en sammenligning av befolkning og kjønnsfordeling i og utenfor Elverum tettsted.

Tabell 1.5: Befolkning Elverum kommune og innenfor og utenfor Elverum tettsted.

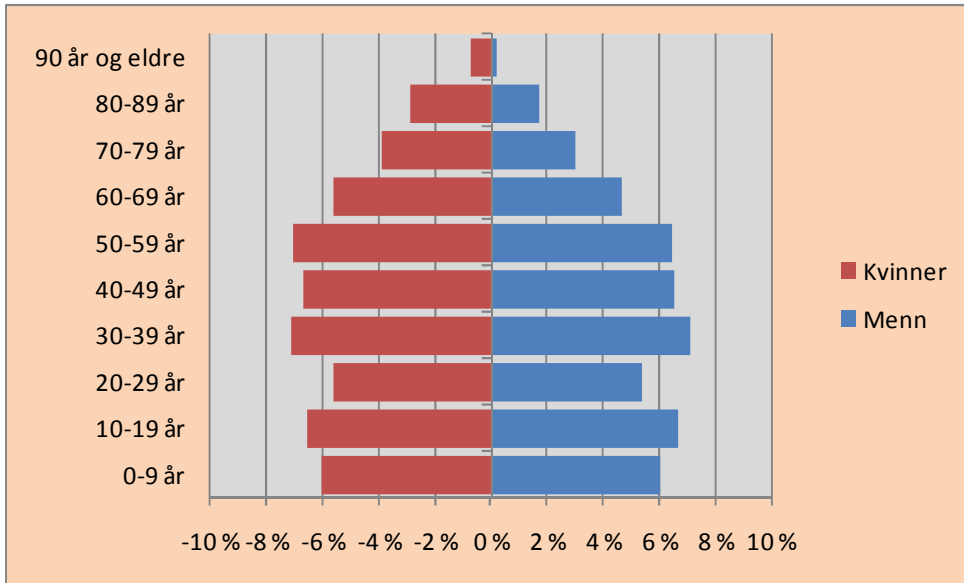
Elverum tettsted 2008				Elverum tettsted 2008			
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt		Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	474	517	991	0-5 år	4 %	4 %	7 %
6-12 år	619	535	1154	6-12 år	5 %	4 %	9 %
13-15 år	253	270	523	13-15 år	2 %	2 %	4 %
16-19 år	353	354	707	16-19 år	3 %	3 %	5 %
20-66 år	3869	4092	7961	20-66 år	29 %	31 %	60 %
67 år og eldre	791	1168	1959	67 år og eldre	6 %	9 %	15 %
Sum kjønnsfordelt	6359	6936		Sum kjønnsfordelt	48 %	52 %	
Sum Elverum tettsted			13295	Sum Elverum tettsted			100 %

Elverum kommune 2008				Elverum kommune 2008			
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt		Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	683	708	1391	0-5 år	4 %	4 %	7 %
6-12 år	895	771	1666	6-12 år	5 %	4 %	9 %
13-15 år	388	395	783	13-15 år	2 %	2 %	4 %
16-19 år	504	518	1022	16-19 år	3 %	3 %	5 %
20-66 år	5838	5910	11748	20-66 år	30 %	30 %	60 %
67 år og eldre	1211	1644	2855	67 år og eldre	6 %	8 %	15 %
Sum kjønnsfordelt	9519	9946		Sum kjønnsfordelt	49 %	51 %	
Sum Elverum kommune			19465	Sum Elverum kommune			100 %

Bosatte utenfor sentrum i Elverum kommune				Bosatte utenfor sentrum i Elverum kommune			
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt		Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	209	191	400	0-5 år	3 %	3 %	6 %
6-12 år	276	236	512	6-12 år	4 %	4 %	8 %
13-15 år	135	125	260	13-15 år	2 %	2 %	4 %
16-19 år	151	164	315	16-19 år	2 %	3 %	5 %
20-66 år	1969	1818	3787	20-66 år	32 %	29 %	61 %
67 år og eldre	420	476	896	67 år og eldre	7 %	8 %	15 %
Sum kjønnsfordelt	3160	3010		Sum kjønnsfordelt	51 %	49 %	
Sum Elverum kommune			6170	Sum Elverum kommune			100 %

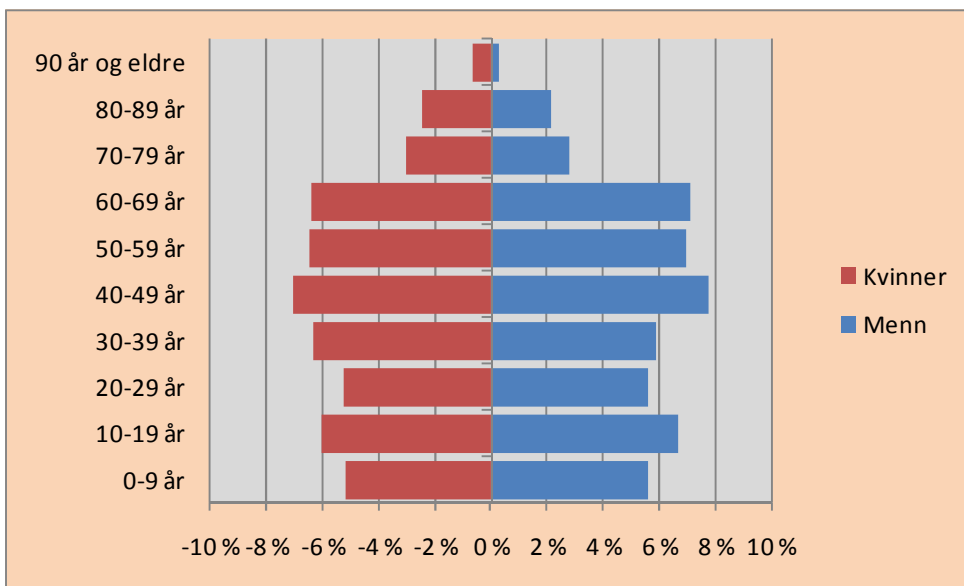
Kilde: SSB

I Elverum tettsted er andelen kvinner 52 prosent, mens andelen utenfor tettstedet er 49 prosent. Aldersmessig er fordelingen relativt lik med tilnærmet de samme andeler i aldersgruppene 19 år og yngre, 20 – 66 år og 67 år og eldre. Befolkningsstrukturen for Elverum tettsted og utenfor tettstedet er vist i figurene nedenfor. Ved å ha 10-årsintervaller får vi fram litt mer nyanser i befolkningsstrukturen. Vi ser at innenfor tettstedet utgjør de i 30-årene størst andel, mens det utenfor tettstedet er det flest 40-åringer.

Figur 1.4: *Befolkningsstruktur Elverum tettsted 2008.*

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

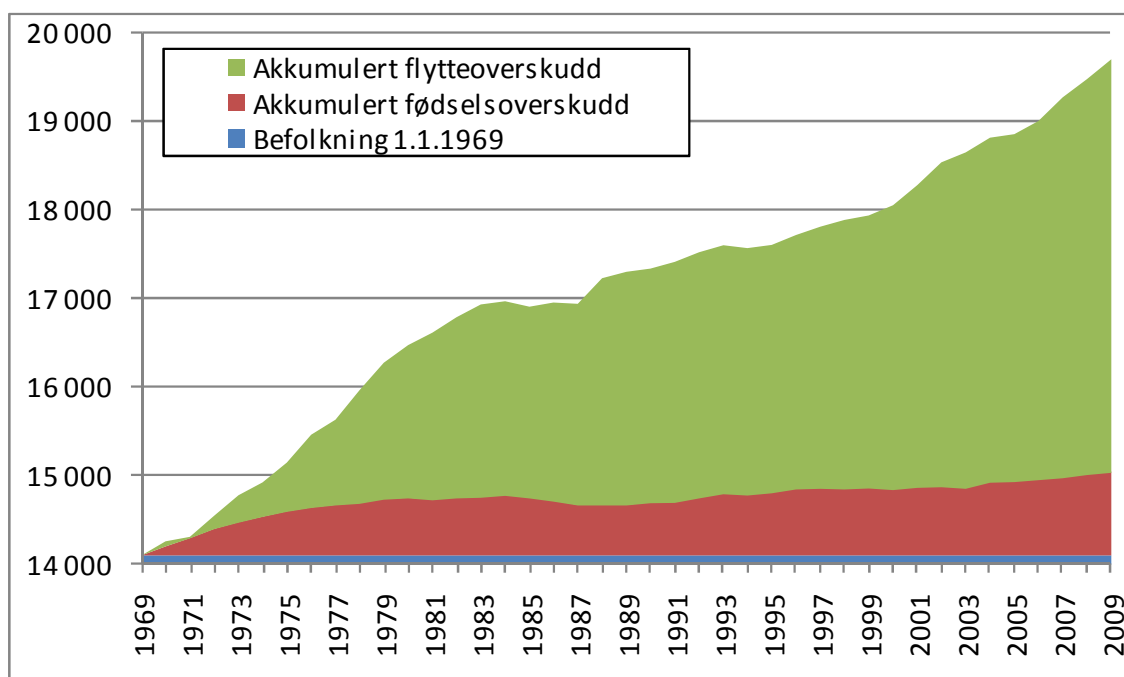
Figur 1.5: *Befolkningsstruktur Elverum kommune utenfor tettstedet 2008.*

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

1.2 Befolkningsutviklingen

1.2.1 Befolkningsutviklingen i Elverum kommune

Elverum hadde 1. januar 2009 19 687 innbyggere. Dette er en økning på mer enn 5 500 personer eller 40 prosent siste 30 år. Selv om Elverum gjennomgående har hatt fødselsoverskudd i denne perioden (dvs. at det fødes flere enn det dør), er det den sterke netto tilflyttingen som står for befolkningsveksten.

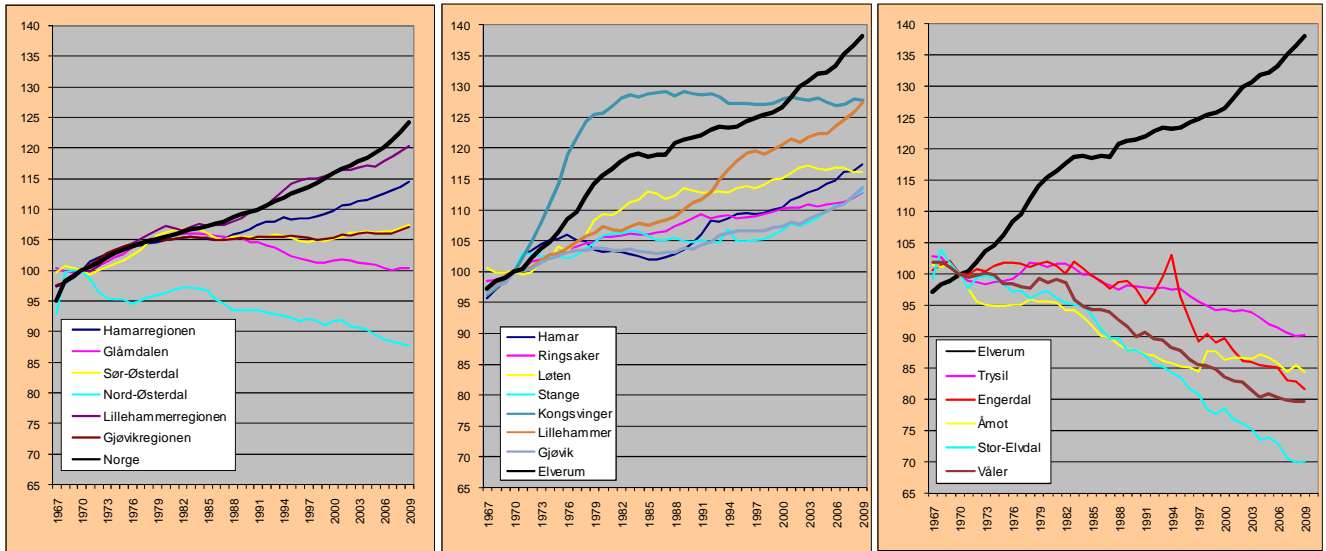

Figur 1.6: Befolkningsutviklingen i Elverum 1969-2009 fordelt på fødsels- og flytteoverskudd.

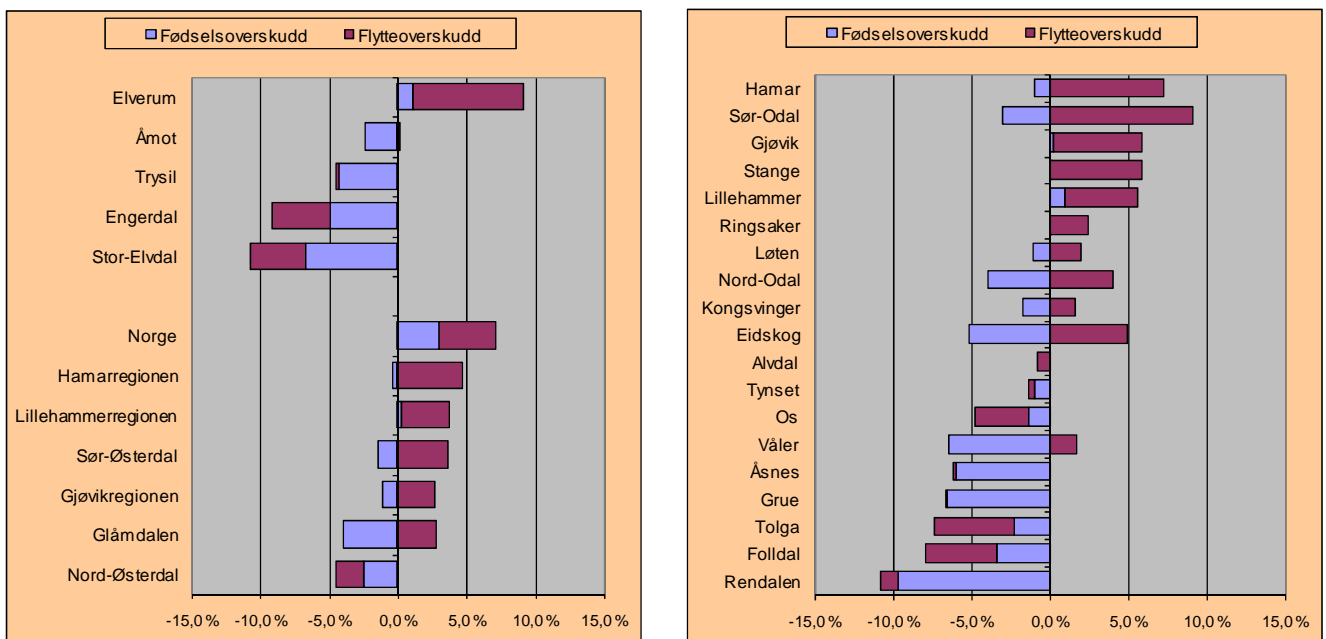
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk Sentralbyrå

1.2.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet

Sett over de siste 30 åra har Elverums befolkning vokst prosentvis sterkere enn både landet, nabokommunene og de øvrige Innlandsbyene. Siden de andre kommunene i Sør-Østerdal gjennomgående har hatt tilbakegang i befolkning er det Elverums vekst som har gjort at regionen også har hatt en viss befolkningsvekst. Dette gjelder både for siste 30-årsperiode og om vi ser utelukkende på utviklingen på 2000-tallet.

Figur 1.7: Befolkningsendring utvalgte kommuner og regioner rundt Elverum 1969-2009.
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk Sentralbyrå

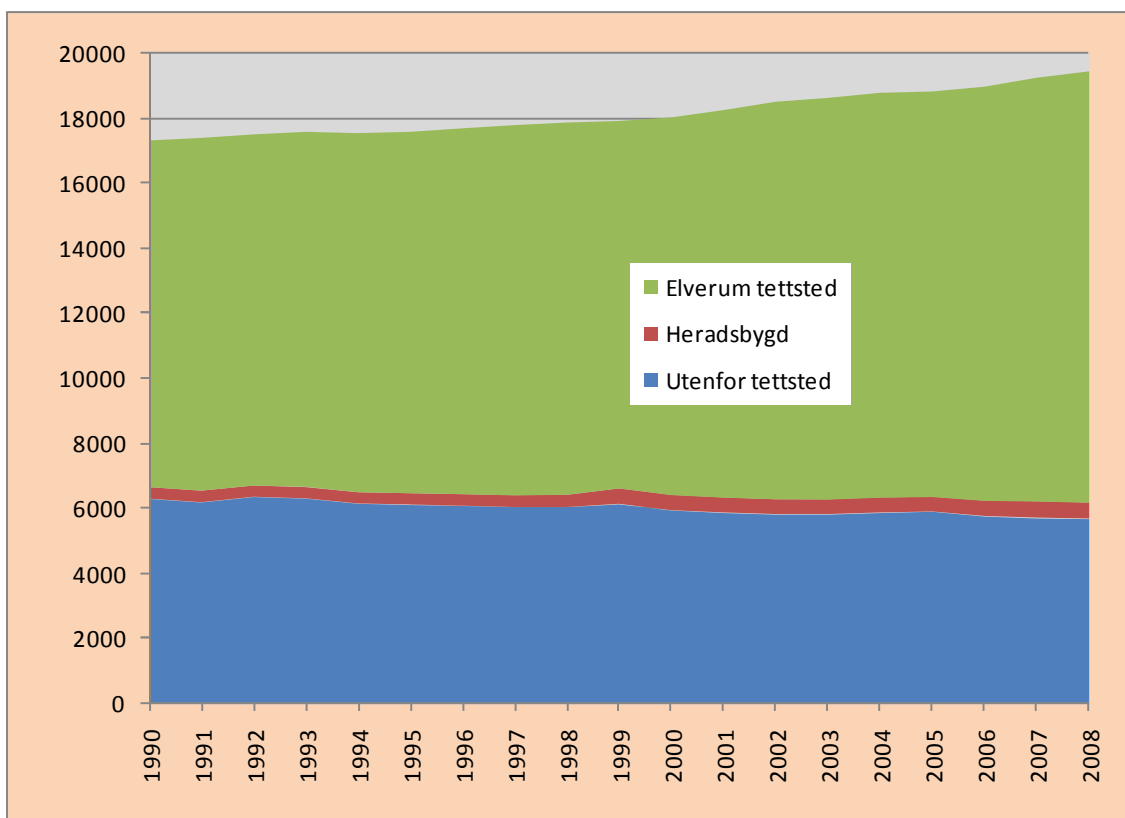

Figur 1.8: Befolkningsendring utvalgte kommuner og regioner rundt Elverum 1.1.2000-1.1.2009 fordelt på fødsels- og flytteoverskudd
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk Sentralbyrå

1.2.3 Befolkningsstrukturen innenfor og utenfor Elverum tettsted

I norsk statistikk betyr et tettsted en bosetting med minimum 200 innbyggere, og det skal ikke være mer enn 50 meter mellom husene. I Elverum kommune er det to tettsteder; Elverum tettsted (sentrum) og Heradsbygd. I SSBs befolkningsstatistikk blir de to tettstedene definert som tettbygd strøk i kommunen.

Til sammen utgjorde de to tettstedene i 2008 drøyt 70 prosent av kommunens samlede befolkning. Her sto Elverum tettsted med sine 13 295 innbyggere for snaut 68 prosent og Heradsbygd med sine 495 innbyggere for snaut 3 prosent. Det var 7 prosentpoeng flere av innbyggerne i Elverum kommune som bodde i tettsteder i 2008 enn i 1990.

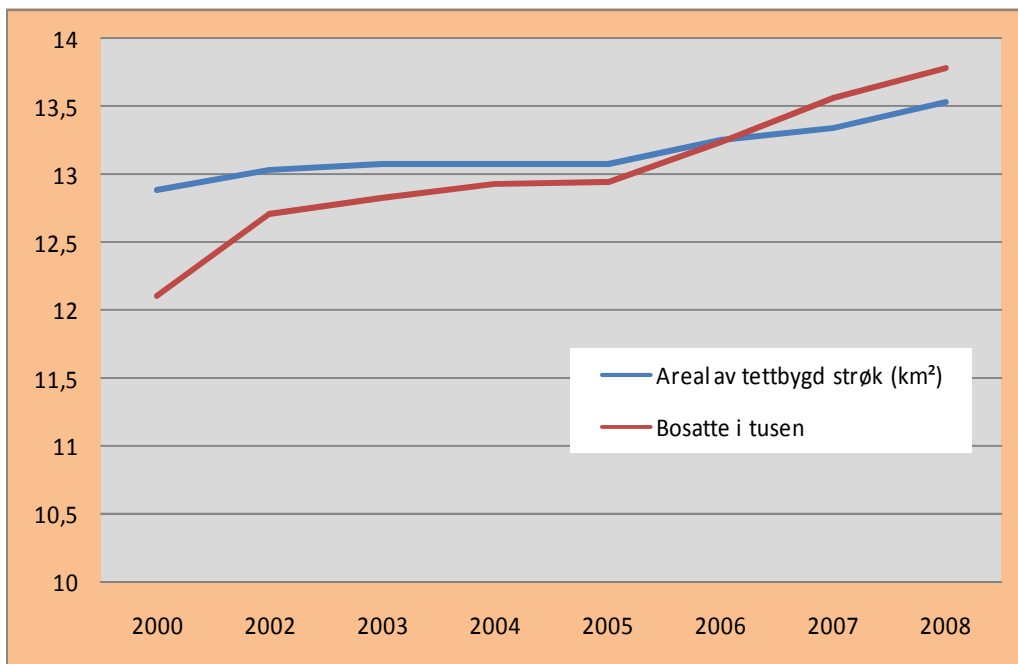

Figur 1.9: *Befolkningsutviklingen i ulike deler av Elverum kommune. 1990-2008*

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Når tettstedene vokser skjer dette ved at folketallet øker gjennom naturlig tilvekst og nettoinnflytting. Men i denne demografiske vekstprosessen vokser også tettstedene i geografisk omfang. Dermed vokser også tettstedet ved å innlemme deler av den tidligere spredte bosettingen.

Figuren under viser areal- og befolkningsveksten siden 2000 for tettbygde strøk i Elverum. Tettbygdsarealet har vokst siden 2000, men relativt sett i et lavere tempo enn befolkningsveksten.

Figur 1.10: Areal- og befolkningsutvikling i tettbygd strøk i Elverum kommune.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB. 2001- tall mangler

1.3 Flytting

Det er to typer datasett som kan brukes for å beskrive flyttinger. Det vanligste er studier av såkalte tverrsnittsdata, dvs. at man ser på hvem som flytter inn og ut av en kommune i en tidsperiode, hvem de er og hvor de flytter fra/til. I tillegg har vi studier av flyttemønstre gjennom livsløp hvor man følger en bestemt gruppe/kohort gjennom mange år. I det følgende vil vi først beskrive flyttingen inn og ut av Elverum i siste 5 års periode. Deretter vil vi studere forhold som bofasthet, tilbakeflytting, nykommere mv. i Elverum basert på flyttestatistiske fordelinger av 1963-1967-årgangene fulgt fra 15 til 40 år. (Sørli 2009)

1.3.1 Flytting inn og ut av Elverum siste 5 år

Den siste 5-årsperioden var det en samlet innflytting til Elverum på 4 533 og en samlet utflytting på 3 855, dvs. en netto innflytting på 678. Netto innflyttingen fordelte seg med 315 fra andre Hedmarkskommuner, 161 fra andre deler av landet og 202 fra utlandet. De fleste utenlandske tilflytterne kommer fra Europa.

Største flyttestruktur (summen av innflytting og utflytting fra/til en annen kommune) har Elverum i forhold til Oslo og Hamar. Til begge disse byene er det netto utflytting fra Elverum. Størst netto innflytting har Elverum fra kommunene Åmot, Trysil, Åsnes og Løten. I tillegg merker vi oss den store netto innflyttingen fra Andselv region. Denne regionen består av Tromskommunene Målselv, Gratangen, Lavangen, Bardu og Salangen og flyttestrukturene må antas å knytte seg til militært personell. I tabellen er flyttestrukturene inn og ut av Elverum sammenliknet med Hamar. Hamar kommune har flere innbyggere enn Elverum, og har større utskifting av innbyggere enn Elverum. Også relativt sett, dvs. i forhold til folketallet, har Hamar større utskifting av innbyggere enn Elverum.

Tabell 1.6: *Flyttestrømmer inn og ut av Elverum og Hamar kommuner siste 5 år*

Flytting fra/til	Elverum			Flytting fra/til	Hamar		
	Inn-flytting	Ut-flytting	Netto innflytting		Inn-flytting	Ut-flytting	Netto innflytting
I alt	4 533	3 855	678	I alt	8 684	7 659	1 025
Kommuner Hedmark	1 599	1 284	315	Kommuner Hedmark	4 081	3 699	382
Hamar	165	257	-92	Stange	1 466	1 554	-88
Åmot	228	125	103	Ringsaker	1 279	1 187	92
Våler (Hedm.)	187	164	23	Løten	454	436	18
Løten	190	144	46	Elverum	257	165	92
Ringsaker	115	131	-16	Åmot	114	48	66
Stange	116	112	4	Kongsvinger	61	65	-4
Trysil	132	80	52	Trysil	74	40	34
Åsnes	119	72	47	Tynset	63	29	34
Kongsvinger	48	32	16	Våler (Hedm.)	45	30	15
Stor-Elvdal	51	25	26	Åsnes	41	25	16
Tynset	46	28	18	Stor-Elvdal	32	30	2
Rendalen	41	20	21	Nord-Odal	24	15	9
Grue	34	16	18	Alvdal	15	24	-9
Engerdal	29	12	17	Engerdal	30	6	24
Resten av Hedmark	98	66	32	Resten av Hedmark	126	45	81
Øk. Regioner ellers	2 430	2 269	161	Øk. Regioner ellers	3 449	3 473	-24
Oslo	541	695	-154	Oslo	950	1 326	-376
Lillestrøm	179	150	29	Gjøvik	272	193	79
Trondheim	92	123	-31	Lillestrøm	201	195	6
Andselv	177	36	141	Trondheim	136	167	-31
Gjøvik	85	94	-9	Lillehammer	154	141	13
Bærum/Asker	76	83	-7	Bergen	129	132	-3
Jessheim/Eidsvoll	60	99	-39	Jessheim/Eidsvoll	118	135	-17
Bergen	89	62	27	Bærum/Asker	112	87	25
Drammen	69	66	3	Follo	100	73	27
Lillehammer	57	55	2	Drammen	80	84	-4
Follo	64	44	20	Fredrikstad/Sarpsborg	41	84	-43
Stavanger/Sandnes	40	53	-13	Tønsberg/Horten	48	61	-13
Fredrikstad/Sarpsborg	35	53	-18	Sandefjord/Larvik	48	41	7
Tønsberg/Horten	31	43	-12	Stavanger/Sandnes	46	42	4
Resten av landet	835	613	222	Resten av landet	1 014	712	302
Utlandet	504	302	202	Utlandet	1 154	487	667
Europa ekskl. Sverige	232	108	124	Europa ekskl. Sverige	561	198	363
Sverige	90	103	-13	Sverige	127	127	0
Afrika	72	15	57	Asia	221	30	191
Asia	65	12	53	Afrika	188	15	173
USA og Canada	25	11	14	USA og Canada	31	34	-3
Oseania	8	6	2	Resten av Amerika	20	7	13
Resten av Amerika	12	1	11	Oseania	6	4	2
Uoppgitt		46	-46	Uoppgitt		72	-72

1.3.2 Flytting gjennom livsløp

Folketallsutviklingen har vært og er en sentral regional- og lokalpolitisk målvariabel i Norge. Særlig har flyttetallsutviklingen vært betraktet som en viktig indikator for virkningen av underliggende krefter som påvirker "livskraft" og levekår. Den offisielle flyttestatistikken viser årlige flyttestrømmer mellom kommuner i Norge. Denne måten å framstille flytting på kan gi inntrykk av at flytting er noe som angår et lite fåtall av befolkningen. I følge Statistisk sentralbyrås flyttestatistikk utgjør flytterne selv i de hardest rammede fraflyttingskommunene ikke mer enn fem prosent av befolkningen. Dersom man i stedet for å registrere den samlede flytting som foregår hvert enkelt år, heller tar utgangspunkt i hvert enkelt individs livsløp og spør hvor mange som flytter en eller annen gang i løpet av aldersfasen 15-40 år, så vil man finne at 75-80 prosent av alle kvinner og 65-70 prosent av alle menn i landet har flyttet minst en gang. I disse tallene er ikke flytting i forbindelse med utdanning tatt med.

I dette avsnittet vil se på:

- c) Flyttehistoriene til personer født i årene 1963- 67 og som bodde i Elverum ved 15 års alder. Hvor bodde de i 2005, da de var rundt 40 år gamle?
- d) Flyttehistoriene til 40-åringer (personer født 1963-67) som bodde i Elverum i 2005. Hvor kom de fra?

Datagrunnlag og metode

Datakilden for de tabeller som presenteres er "Det koblede flyttehistoriematerialet" i Statistisk sentralbyrå¹. Her er alle registrerte flyttemeldinger kjedet sammen til individuelle bo- og flyttehistorier. Vi har valgt å studere aldersgruppen 15-40 år fordi det er i løpet av denne aldersfasen de fleste flyttinger blir unnagjort. Den flyttingen som foregår før fylte 15 år er ingen "selvstendig" flytting - det er barn som er med på foreldrenes flyttelass. Flytteomfanget etter fylte 40 år er i landsmålestokk så liten at den ikke påvirker flyttemønsteret i særlig grad. Som nevnt har vi sett på personer født i årene 1963-67. Siste registreringsår var 2005, dvs. da disse personene var 38-42 år.

Sentrale begreper

- **Kohort:** En kohort er i denne sammenheng alle som ble født et bestemt årstall. Av og til brukes årskull synonymt med kohort. I dette prosjektet studerer vi 1963-67 kohortene.
- **Oppvekstkommune/region:** Alle individer som følges er identifisert med utgangspunkt i en oppvekstkommune. Oppvekstkommunen er definert som den kommunen en bodde i som 15-åring. Som alternativ til oppvekstkommune kunne vi ha brukt "fødekommune", men undersøkelser viser at mange barn flytter i årene før de begynner på skolen. Det er svært få barn som flytter mens de går i grunnskolen.
- **Flytting:** Flytting defineres her som flytting over en kommune/regiongrense, og som er meldt inn til folkeregisteret. Utdanningsflyttinger er ikke med, siden disse ikke er meldepliktige.
- **Bofaste:** De som aldri har flyttet fra sin oppvekstkommune/region (innen fylte 40 år).
- **Tilbakeflyttere:** De som har flyttet fra sin oppvekstkommune/region, men flyttet tilbake igjen og bor i oppvekstkommunen på 40-årstrinnet.
- **Utflyttere:** De som har flyttet fra sin oppvekstkommune/region, og som fortsatt er fraflyttet ved fylte 40 år.
- **Innflyttere:** De som ved 40-årsalder bor i en kommune/region som ikke er deres oppvekstkommune.

¹ Datamaterialet er bearbejdet og lagt til rette for vår analyse av Kjetil Sørli i SSB/NIBR.

- **Ungdomskull:** Ungdomskull er de som bodde i kommunen/regionen som 15-åringer. Tjue år senere kan disse enten defineres som “bofaste”, “tilbakeflyttere” eller “utflyttede”.
- **Voksenkull:** Voksenkull er de som bodde i kommunen/regionen som 40-åringer. Disse er enten “bofaste”, “tilbakeflyttere” eller “innflyttere”.

Tabell 1.7: Flytتهistorier for personer født 1963-67, kommuner i Hedmark.

		Elverum	Hamar	Løten	Stange	Ringsaker
Bofaste	Menn	38	23	28	31	43
	Kvinner	30	16	22	23	36
Tilbakeflyttere	Menn	17	22	21	24	18
	Kvinner	23	24	18	22	22
Utflyttere	Menn	45	54	51	45	39
	Kvinner	47	60	60	55	42
Innflyttere	Menn	55	56	41	39	33
	Kvinner	57	64	67	50	42
Videreflyttere	Menn	94	103	67	65	54
	Kvinner	83	110	81	69	57
Balanse	Menn	10	2	-10	-5	-6
	Kvinner	10	4	8	-5	0

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

38 prosent av de guttene som bodde i Elverum som 15-åringer i årene 1963-67 bodde fortsatt der 25 år senere. De er bofaste. Tilsvarende tall for jentene er 30 prosent. Andelen bofaste er langt lavere i Hamar og høyere i Ringsaker. Dette kan ha sammenheng med kommunenes størrelse rent arealmessig, tilgangen til boligtomter, med mer. I alle kommuner er mennene mer bofaste enn kvinnene.

Av et ungdomskull på 100 menn har 17 flyttet ut for senere å flytte tilbake til Elverum. Tilsvarende tall for kvinner er 23. 45 av mennene og 47 av kvinnene har flyttet ut for godt. Men det er også mange som bodde i andre kommuner ved 15-årsalder og som senere har flyttet til Elverum, og var bosatt der som 40-åringer i 2005. Regnet i prosent av ungdomskullene utgjorde innflyttede menn 55 prosent og innflyttede kvinner 57 prosent.

Videreflyttere er personer som har flyttet til Elverum etter at de var 15 år, og som har flyttet ut igjen før de fylte 40. Tallene for videreflyttere viser at mange er innom en kommune i sitt livsløp, uten å bli boende til de er 40.

Balanse er uttrykk for flyttereultatet, dvs. om en kommune har flytてgevinst eller flytてtap. Det er antall innflyttere trukket fra antall utflyttere, regnet per 100 kvinner eller menn i ungdomskullene. For gruppen født i årene 1963-67 har Elverum en stor flytてgevinst (+10) både for kvinner og menn.

Utdanning og flytting

I neste tabell ser vi på hvilken betydning utdanning har for bofasthet og flytting. Utdanning har stor betydning for om en person blir boende i sin oppvekstkommune, eller om hun/han velger å bosette seg i en annen kommune. Gjennom høyere utdanning frikoples ungdommen fra sin oppvekstkommune. Noen velger å komme tilbake, men mange velger å bosette seg et annet sted. Dette kan dels ha sammenheng med jobbmuligheter, men det har også sammenheng med valg av samboer/ektefelle.

38 prosent av guttene og 30 prosent av jentene som vokser opp i Elverum blir boende i kommunen. De er bofaste. Av de som tar lang høyere utdanning (17 år +) er det bare 11 prosent av guttene og 6 prosent av jentene som er bofaste. 80 prosent av guttene og 85 prosent av jentene flytter ut. Noen flytter tilbake til Elverum. Av de som tar lang høyere utdanning er det 9 prosent, både av kvinner og menn, som flytter tilbake til Elverum.

Det er også mange med høy utdanning som flytter *til* Elverum. Regnet i prosent av ungdomskullene i Elverum som tar lang høyere utdanning er det 84 prosent innflyttere for menn og 44 prosent for kvinner. Når det gjelder gruppen ”lang høyere utdanning” har Elverum et positivt flytteresultat for menn, og et stort flyttetap for kvinner.

Tabell 1.8: Utdanning og flytتهistorier for personer født 1963-67, bosatt i Elverum 15-årsalder.

Region	Utdanning	Bofaste	Tilbakeflyttre	Utflyttede	SUM	Innflyttere	Videreflyttere	Balance=til-fra	
Menn									
Elverum	0-12 år	46	18	36	100	0	49	89	12
Elverum	13-16 år	25	17	58	100	0	64	99	6
Elverum	17 år+	11	9	80	100	0	84	120	4
SUM		38	17	45	100	0	55	94	10
Kvinner									
Elverum	0-12 år	37	24	40	100	0	53	75	13
Elverum	13-16 år	21	23	56	100	0	69	92	13
Elverum	17 år+	6	9	85	100	0	44	118	-41
SUM		30	23	47	100	0	57	83	10

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

Hvor ble det av ungdommene som bodde i Elverum ved 15-årsalder?

I tabellene under viser venstre kolonne bosted ved 15-årsalder. Ved å lese langs en linje, for eksempel for Elverum, ser hvor de som vokste opp i Elverum og var ca 40 år i 2005 bor i dag. 53 prosent av ungdomskullet for jenter bor i Elverum som 40-åringer. Dette er summen av bofaste og tilbakeflyttere. 65 prosent bor i Hedmark (sum langs linja fra Hamar til Glåmdalsregionen). 18 prosent bor i Oslo/Akershus. Ser vi langs linja for Sør-Østerdal (eks. Elverum), har 8 prosent (av de unge kvinnene i Sør-Østerdal) flyttet til Elverum og 17 prosent til Oslo/Akershus. Det er veldig få (1 prosent) som flytter fra Elverum til andre kommuner i Sør-Østerdalen.

55 prosent av Elverums 15-årige gutter er å finne i Elverum som 40-åringer, mens 19 prosent er i Oslo/Akershus. Også av de unge guttene er 65 prosent å finne i Hedmark som 40-åringer. 9 prosent av de unge guttene og 6 prosent av de unge jentene i Løten er bosatt i Elverum som 40-åringer.

Tabell 1.9: Hvor ble det av de unge kvinnene som bodde i Elverum ved 15-årsalder?

Bosted 15 år	Bosted i dag														Utalndet
	Hamar	Løten	Stange	Ringsaker	Elverum	Sør-Østerdal	Nord-Østerdal	Glåmdalsreg	Gjøvik-reg	Lilleham.reg	Opplande ellers	Øvre Romerike	Oslo/Akershus ellers	Landet ellers	
Hamar	40	3	7	7	2	1	1	1	0	1	1	1	21	11	3
Løten	8	40	8	4	6	1	1	4	0	0	1	3	13	8	4
Stange	17	4	45	6	1	0	1	1	1	1	1	2	11	7	1
Ringsaker	6	1	3	58	1	0	0	1	2	4	1	1	11	9	2
Elverum	2	3	1	2	53	1	1	2	1	1	0	3	18	11	1
Sør-Østerdal	5	1	2	2	8	44	3	2	0	1	0	1	17	11	3
Nord-Østerdal	4	1	1	2	3	2	47	1	1	1	1	1	16	17	2
Glåmdalsreg	1	1	0	1	2	0	0	57	1	0	1	4	19	9	4
Gjøvikreg	1	0	0	1	0	0	0	0	64	2	3	2	14	10	2
Lillehammerreg	1	0	1	3	0	0	0	0	3	54	3	2	18	12	3

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

Tabell 1.10: Hvor ble det av de unge mennene som bodde i Elverum ved 15-årsalder?

Bosted 15 år	Bosted i dag														Utalndet
	Hamar	Løten	Stange	Ringsaker	Elverum	Sør-Østerdal	Nord-Østerdal	Glåmdalsreg	Gjøvik-reg	Lilleham.reg	Opplande ellers	Øvre Romerike	Oslo/Akershus ellers	Landet ellers	
Hamar	46	1	9	6	1	0	0	1	1	1	0	1	19	9	3
Løten	8	49	7	4	9	1	1	2	0	0	0	0	11	7	0
Stange	12	2	55	4	1	0	0	1	1	1	2	1	11	6	2
Ringsaker	6	1	2	61	1	0	0	1	2	2	0	1	13	8	2
Elverum	2	1	1	2	55	1	0	3	0	1	1	2	19	10	3
Sør-Østerdal	3	0	2	1	6	53	2	1	0	0	1	2	14	10	3
Nord-Østerdal	3	0	1	2	3	1	55	1	1	0	2	2	12	16	1
Glåmdalsreg	1	0	0	1	3	0	0	66	1	0	0	3	15	6	3
Gjøvikreg	0	0	0	1	0	0	0	0	73	1	2	1	11	7	2
Lillehammerreg	1	0	0	3	0	0	0	0	3	59	2	1	17	11	3

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

Hvor kommer Elverums 40-åringer fra?

I forrige tabell så vi på hvor det ble av folk født i årene 1963-67 og bosatt i Elverum som 15-åringer. I de to neste tabellene ser vi hvor dagens (dvs. 2005) 40-åringer i Elverum kommer fra. Her regner vi prosent av antall 40-åringer i dagens bostedskommune, ikke i som i de to forrige tabellen der vi regnet i prosent av 15-åringer i oppvekstkommunen. Flyttinger fra utlandet er ikke med i tallene. 51 prosent av dagens 40-årige kvinner i Elverum bodde i Elverum også som 15-åringer. 8 prosent kommer fra Sør-Østerdal (eks. Elverum) og 8 prosent fra Glåmdalen, og 8 prosent fra Oslo/Akershus. 75 prosent (sum langs kolonne for Elverum) kommer fra Hedmark. Det er ikke store forskjeller mellom 40-årige kvinner og menn i Elverum, med tanke på hvor de

bodde som 15-åring. Av mennene er det 79 prosent som vokste opp i Hedmark, mens 8 prosent vokste opp i Oslo/Akershus.

Tabell 1.11: Hvor kommer dagens 40-årige kvinner fra?

Bosted 15 år	Bosted i dag									
	Hamar	Løten	Stange	Ringsaker	Elverum	Sør-Østerdal	Nord-Østerdal	Glåmdalsreg	Gjøvik-reg	Lilleham-reg
Hamar	41	10	11	6	2	2	1	1	0	1
Løten	2	39	3	1	2	0	0	1	0	0
Stange	13	11	51	4	1	0	1	1	0	0
Ringsaker	8	7	6	61	1	1	1	1	1	4
Elverum	2	6	1	1	51	1	1	1	0	1
Sør-Østerdal	4	3	2	1	8	60	4	1	0	0
Nord-Østerdal	3	2	1	1	2	3	61	0	0	1
Glåmdalsreg	2	4	1	1	8	2	1	67	1	1
Gjøvikreg	3	1	1	2	0	1	1	1	74	4
Lillehammerreg	2	0	1	4	0	0	0	0	2	54
Oppland ellers	2	2	1	2	2	1	1	1	4	9
Øvre Romerike	1	1	2	1	1	2	2	4	2	1
Oslo/Akershus ellers	5	5	6	5	8	12	6	14	5	7
Landet ellers	14	9	13	11	13	14	20	10	11	17

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørli's bearbeiding av SSB-data

Tabell 1.12: Hvor kommer dagens 40-årige menn fra?

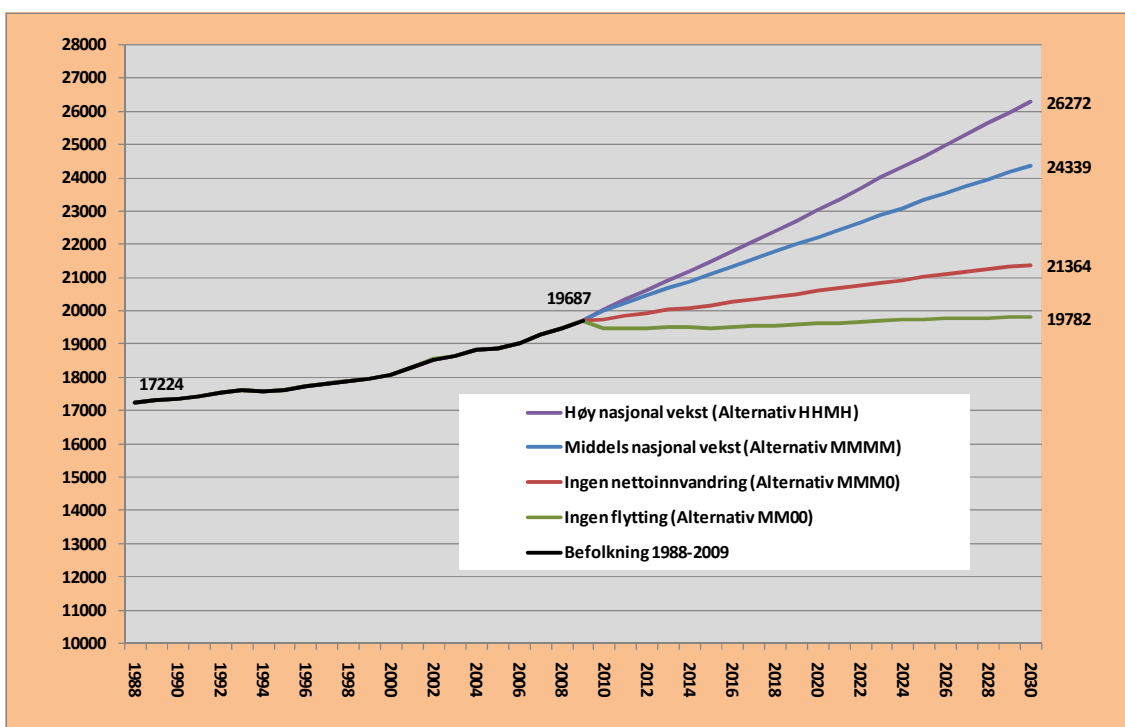
Bosted 15 år	Bosted i dag									
	Hamar	Løten	Stange	Ringsaker	Elverum	Sør-Østerdal	Nord-Østerdal	Glåmdalsreg	Gjøvik-reg	Lilleham-reg
Hamar	50	5	12	5	2	1	0	0	0	1
Løten	2	57	3	1	4	1	0	0	0	0
Stange	10	7	61	3	1	0	1	0	0	1
Ringsaker	10	3	3	68	1	1	1	0	1	2
Elverum	1	3	1	1	53	2	1	1	0	0
Sør-Østerdal	2	1	2	1	6	69	3	0	0	0
Nord-Østerdal	2	1	1	1	3	2	76	0	0	0
Glåmdalsreg	2	3	1	1	9	2	0	76	0	1
Gjøvikreg	1	1	1	2	1	1	0	0	79	3
Lillehammerreg	1	1	0	3	1	0	0	0	2	66
Oppland ellers	2	2	1	1	1	1	0	1	3	6
Øvre Romerike	1	1	1	1	1	2	1	3	0	1
Oslo/Akershus ellers	5	6	4	4	7	9	5	9	4	5
Landet ellers	10	7	9	8	11	11	10	8	9	14

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørli's bearbeiding av SSB-data

1.4 Befolkningsframskrivninger

1.4.1 Framskrivninger for Elverum kommune

Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivninger bygger på dagens trender innen fertilitet (fødselstilbøyelighet), levealder (mortalitet), flytting (mobilitet) og innvandring (immigrasjon). Disse variablene kan ha høye og lave verdier. Det som kan kalles ”standardprognosen” har middels verdier på alle fire variable, og karakteriseres derfor med betegnelsen MMMM. Vi vil i påfølgende drøfting ta utgangspunkt i denne prognosen og sammenligne den med en situasjon uten innvandring og flytting og en situasjon med høy naturlig tilvekst og høy nettoinnvandring.

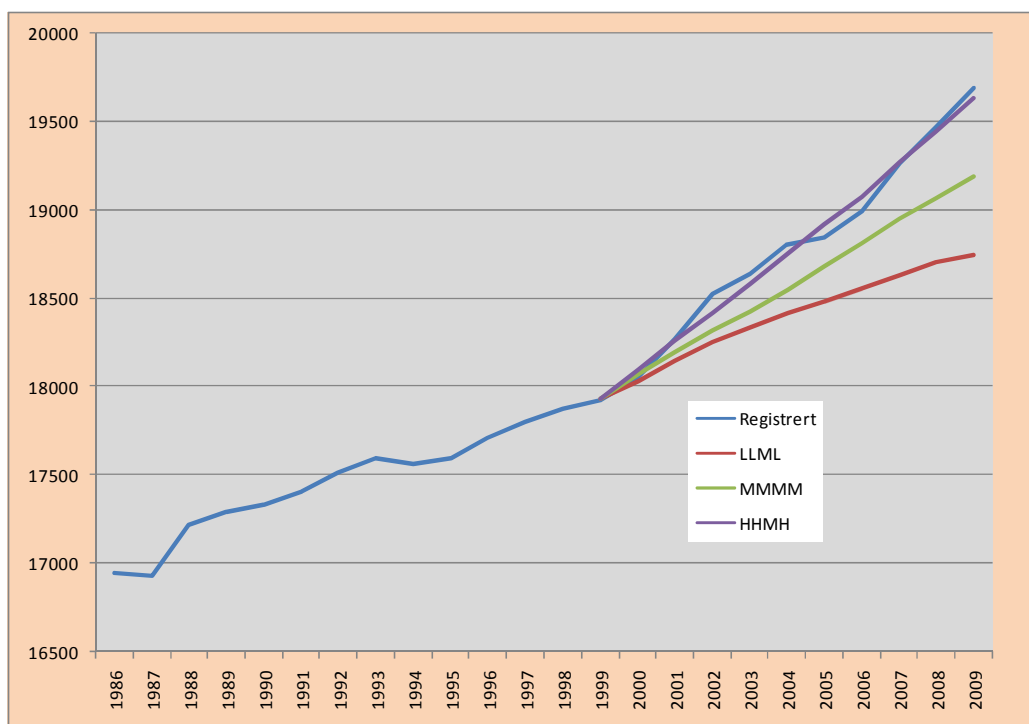
Figur 1.11: Befolkningsframskrivninger for Elverum kommune.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Elverum kommunes befolkning vil etter prognosen MMMM vokse med i overkant av 4 500 innbyggere, eller 24 prosent, til 2030. En situasjon uten innvandring (MMM0) vil ha svært negativ effekt på befolkningsveksten. For Elverum kommune blir da ikke befolkningen i overkant av 24 000 innbyggere, men om lag 21 000, altså vel ni prosent befolkningsvekst. I det tredje alternativet MM00 har vi ikke bare nullstilt netto innvandring, men også all innenlands flytting. Dette er naturligvis et helt teoretisk alternativ, men likevel analytisk nyttig. Om kommunen kunne stanse alle flyttestrømmer i dag, ville kommunen få 4 557 færre innbyggere i 2030 enn i standardalternativet (MMMM). Befolkningsveksten fra 2008 til 2030 i den tenkte situasjonen uten flytting vil være 2 prosent. I et tenkt tilfelle med høy naturlig tilvekst og høy nettoinnvandring øker innbyggertallet i Elverum med 33 prosent.

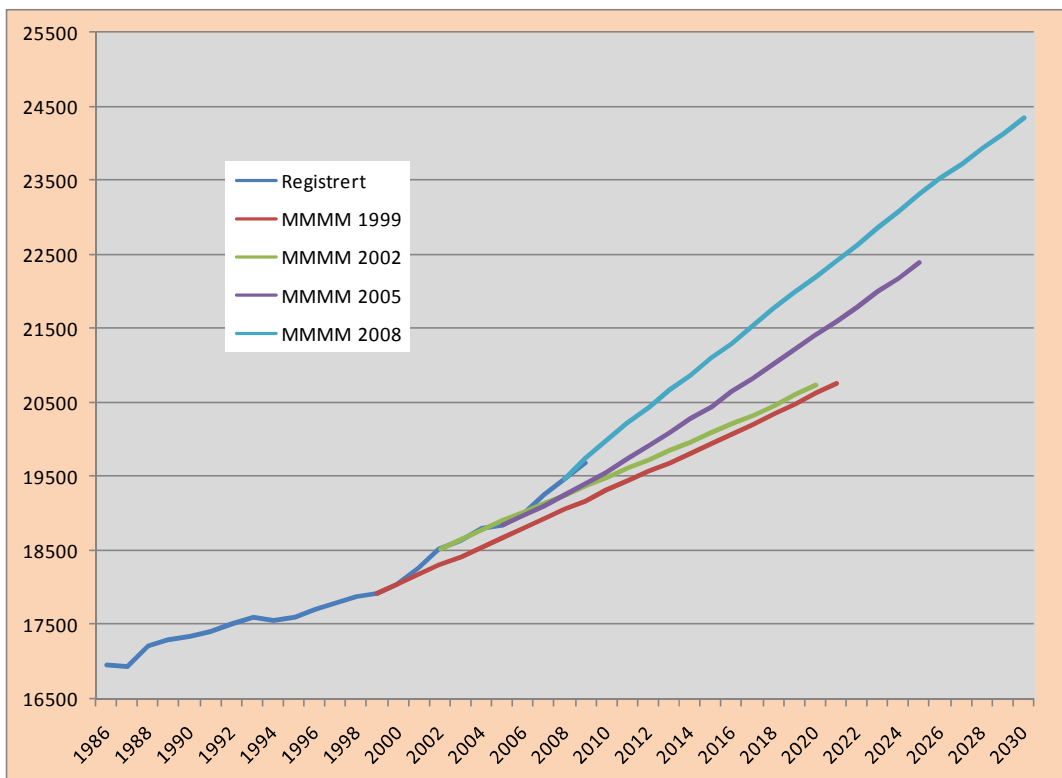
Et interessant spørsmål er hvordan den faktiske befolkningsutviklingen har vært i forhold til tidligere framskrivninger. Da SSB lagde framskrivningene i 1999 forventet de ved middelalternativet (MMMM) at befolkningsmengden i Elverum kommune i 2009 skulle være

19 187, dvs. 500 færre enn den faktisk ble. Den høyeste vekstbanen (HHMH) traff bedre med et avvik på 54 under faktiske antall. Figur 2.12 viser at faktisk befolkningsvekst i Elverum kommune har ligget tett opp til SSBs sterkeste vekstbane fra 1999 til 2009.

Figur 1.12: Befolkningsframskrivninger for Elverum kommune i 1999 og faktisk utvikling. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

For hver framskrivningsrunde de siste 10 årene har det vært nødvendig for SSB å gjøre veksttaket for Elverum kommune brattere ved middelsalternativet. Dette er en konsekvens av at faktisk vekst for hver runde har ligget nærmere det høye alternativet enn middelalternativet. Figur 1.13 illustrerer dette.

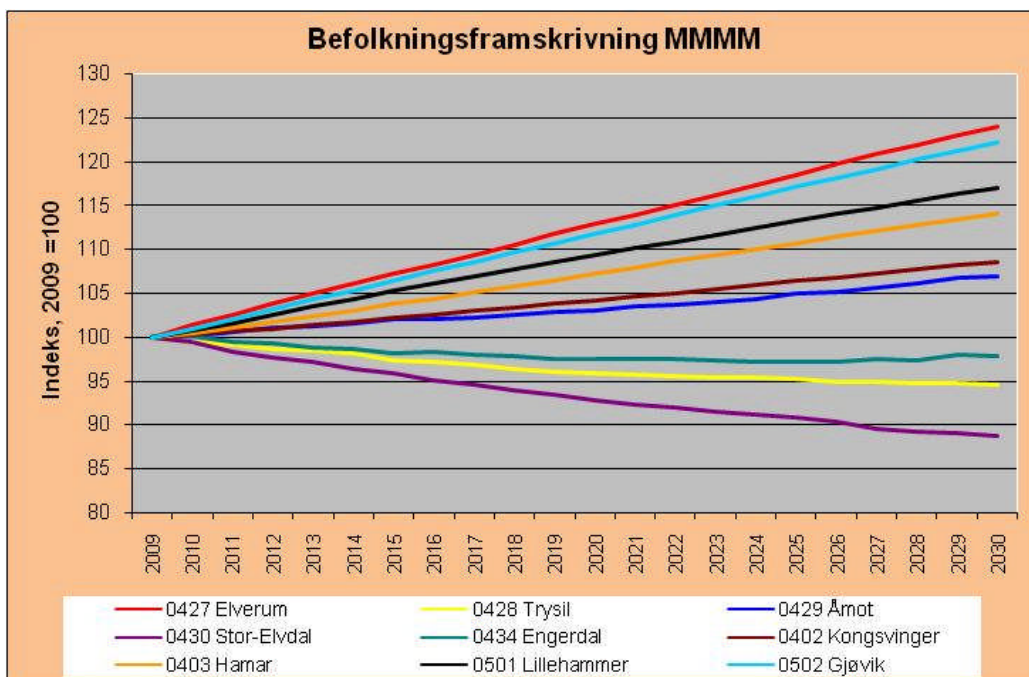

Figur 1.13: Befolningsframskrivinger for Elverum kommune i 1999, 2002, 2005, 2008 og faktisk utvikling (registrert).

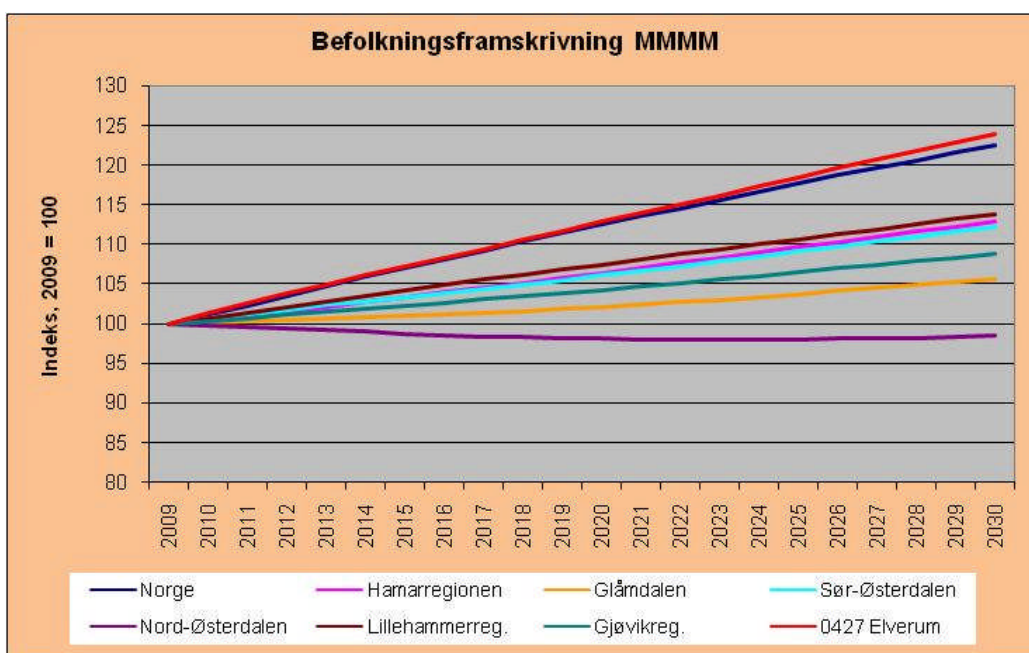
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

1.4.2 Sammenlikninger med nabokommuner/-regioner og landet

Det er ingen av de øvrige kommuner det er naturlig å sammenligne Elverum med som kan forventes å få like sterk befolkningsvekst fram til 2030 ved middels fertilitet, dødelighet, flytting og innvandring. Nærmest er Gjøvik med en vekst i overkant av 20 prosent. Med unntak av Åmot kommune, vil de øvrige Sør-Østerdalskommunene ha en befolkningsnedgang. Også i forhold til landet totalt er det forventet høyere befolkningsvekst for Elverum kommune ved middelalternativet. Riktignok er det lite avvik mellom Elverum og landet, og figuren nedenfor viser at utviklingsbanen er nært sammenfallende.

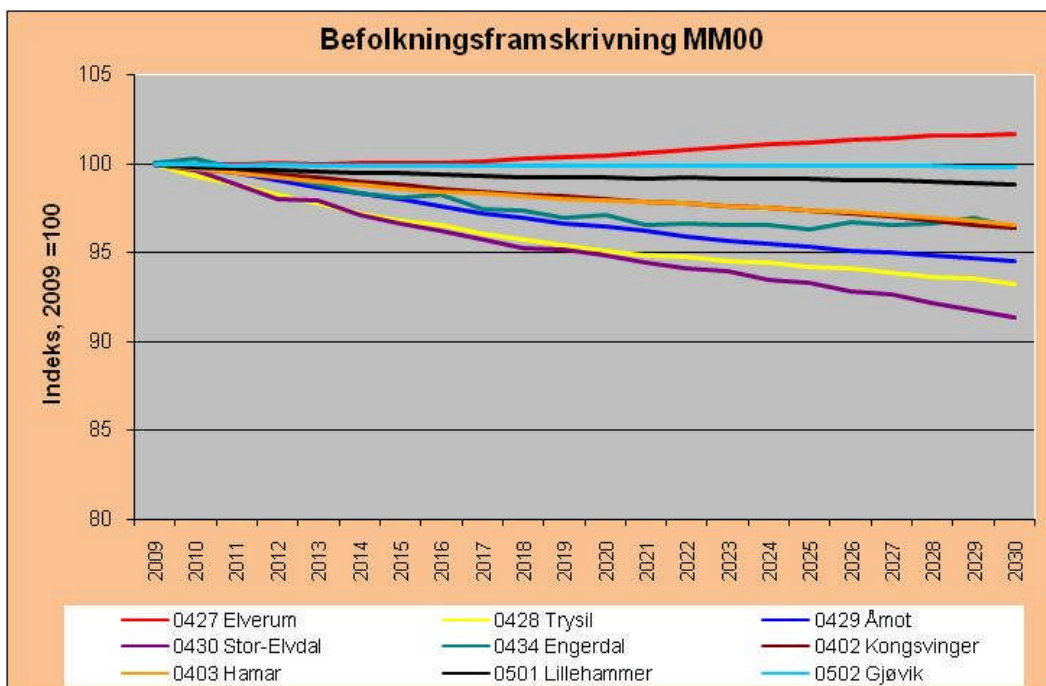

Figur 1.14: Befolkningsframskrivninger for Elverum kommune og nabokommuner ved MMMM. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

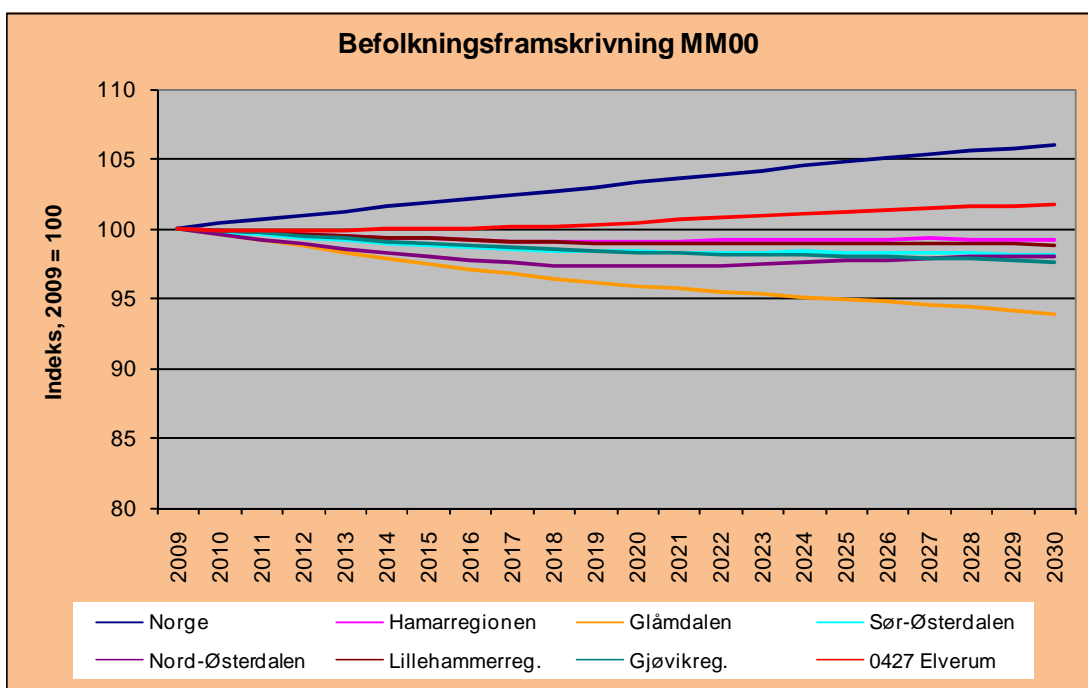
Figur 1.15: Befolkningsprognoser for Elverum kommune, regioner og Norge ved MMMM. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Også når nullstiller både netto innvandring og innenlandsk flytting har Elverum kommune høyest vekst blant de kommuner vi sammenligner med. Prognosene antar dermed at fødselsoverskuddet (fødte minus døde) i Elverum kommune vil ha en mer positiv utvikling. Elverum kommune er for øvrig den eneste av kommunene i vårt utvalg med positivt fødselsoverskudd.

Figur 1.16: Befolningsframskrivninger for Elverum kommune og nabokommuner ved MM00. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

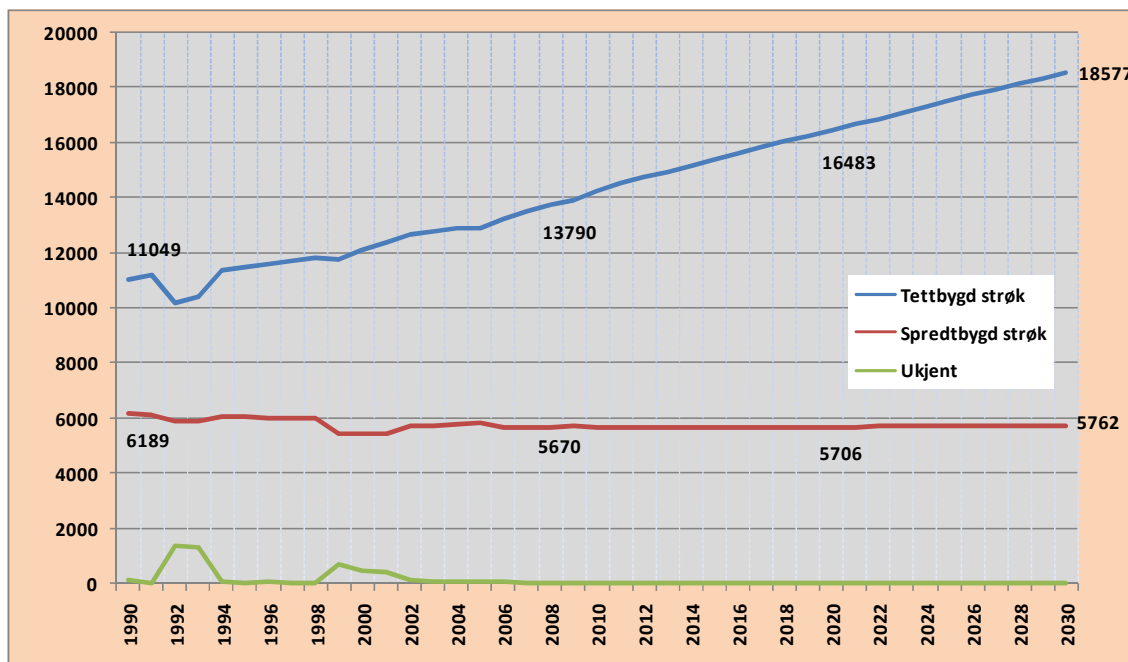
På regionnivå vil befolkningsnivået holde seg relativt stabilt fram mot 2030 i en situasjon med ingen nasjonal flytting. Unntaket er Glåmdalen, som vil ha en nedgang på om lag 6 prosent.

Figur 1.17: Befolningsframskrivninger for Elverum kommune, regioner og Norge ved MM00. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

1.4.3 Framskrivninger innenfor og utenfor Elverum tettsted

Befolkningsstrukturen i og utenfor Elverum tettsted er relativt sammenfallende. Legger vi til grunn at den naturlige befolkningstilveksten framover blir den samme og at nettoinnflyttingen blir lik null utenfor tettstedet, kan vi lage en framskrivning av folketallet innenfor og utenfor Elverum tettsted. Med utgangspunkt i SSBs middelalternativ for kommunen totalt og de to antakelsene over, kan vi forvente følgende befolkningsvekst fram mot 2030:

Figur 1.18: Befolkningsframskrivninger for tettbygd strøk og utenfor tettbygd strøk.

Kilde: Beregninger av Østlandsforskning basert på framskrivninger av SSB for hele kommunen.

1.4.4 Aldersstruktur og forsørgerbyrde

I forrige kapittel drøftet vi befolkningsveksten fram mot 2030. Her vil vi se nærmere på SSB framskrivninger med blick på forventet befolkningsstruktur og de utfordringer kommune vil få i forhold til forsørgerbyrde.

I følge SSBs framskrivninger vil Elverum kommune ha følgende befolkningsstruktur i 2030:

Tabell 1.13: Befolkningsstruktur i Elverum kommune i 2030 ved middel nasjonal vekst.

	Elverum kommune 2030					
	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)					
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0 år	131	123	254	1 %	1 %	1 %
1-5 år	706	671	1377	3 %	3 %	6 %
6-12 år	1051	997	2048	4 %	4 %	8 %
13-15 år	450	425	875	2 %	2 %	4 %
16-19 år	590	561	1151	2 %	2 %	5 %
20-66 år	7182	6876	14058	30 %	28 %	58 %
67-79 år	1490	1611	3101	6 %	7 %	13 %
80 år og eldre	586	889	1475	2 %	4 %	6 %
Kjønnfordelt	12186	12153	24339	50 %	50 %	100 %

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

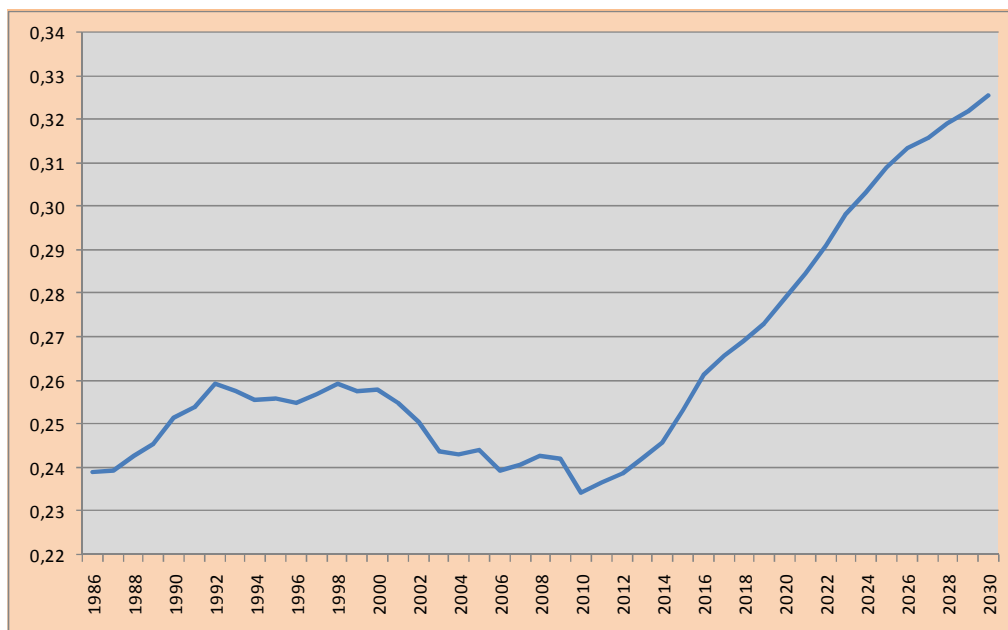
Ved middels fertilitet, dødelighet, flytting og innvandring vil antall innbyggere i aldersgruppen 20-66 år øke med 18 prosent til 2030. I en situasjon uten innenlandsk flytting og netto innvandring vil antallet bli redusert med 6 prosent. Blant de under 20 år vil det ved middelalternativet gi en vekst på 32 prosent og en nedgang på 12 prosent ved fravær av flytting. Naturlig nok er det vekst ved begge alternativer i aldersgruppen over 66 år.

Tabell 1.14: Befolkningsstruktur i Elverum kommune i 2030 ved ingen flytting.

	Elverum kommune 2030					
	Ingen flytting (Alternativ MM00)					
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0 år	109	103	212	1 %	1 %	1 %
1-5 år	556	525	1081	3 %	3 %	5 %
6-12 år	797	752	1549	4 %	4 %	8 %
13-15 år	326	309	635	2 %	2 %	3 %
16-19 år	426	403	829	2 %	2 %	4 %
20-66 år	5629	5576	11205	28 %	28 %	57 %
67-79 år	1351	1471	2822	7 %	7 %	14 %
80 år og eldre	578	871	1449	3 %	4 %	7 %
Kjønnfordelt	9772	10010	19782	49 %	51 %	100 %

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Hvordan vil så Elverum kommunes omsorgsutfordringer utvikle seg, gitt SSBs framskrivninger? For å drøfte dette vil vi ta utgangspunkt i forsørgerbyrden. Forsørgerbyrden er en indikator som viser antall personer over 67 år, sett i forhold til antall personer i aldersgruppen 20-66 år. Figuren nedenfor viser en utvikling som vil gi en betydelig økning i omsorgsutfordringene for Elverum kommune i årene som kommer.

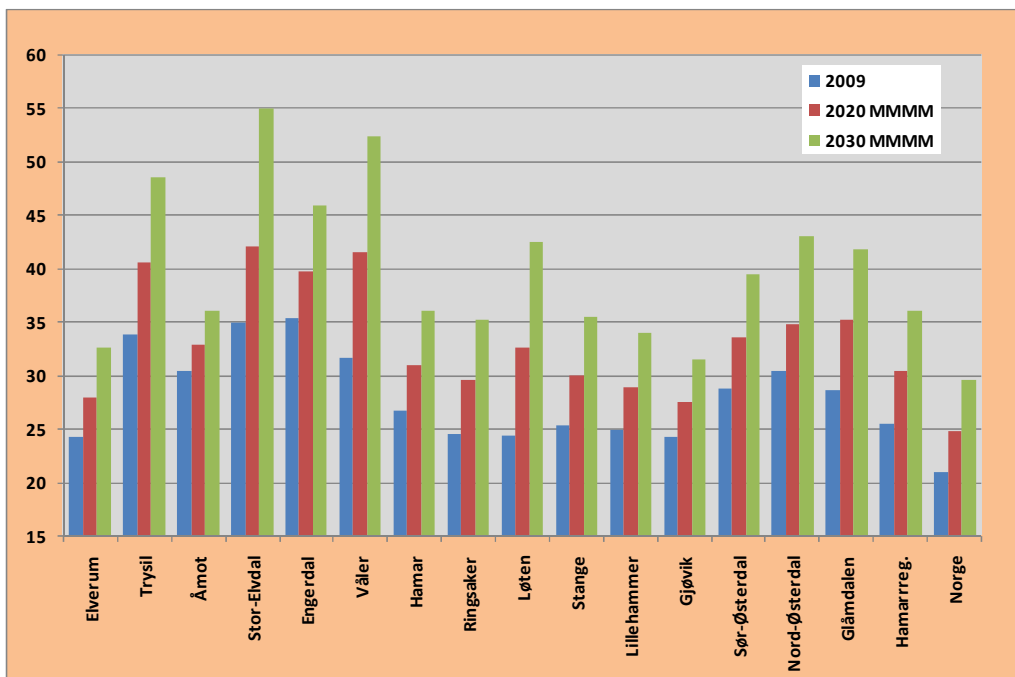
Figur 1.19: Forsørgerbyrde 1986-2030 (antall personer 67+ / antall personer 20-66 år) x 100, basert på framskrivningsalternativet MMMM.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.²

I 2015 vil forsørgerbyrden ligge på om lag samme nivå som i dag, etter noen år med lavere byrde. Deretter vil det være årlig vekst fram til 2030.

Veksten i forsørgerbyrden er ikke et spesielt trekk ved Elverum kommune. Forsørgerbyrden vil øke sterkt i alle innlandets regioner og i landet totalt. Forsørgerbyrden i alle innlandets regioner ligger over landsgjennomsnittet, og med dagens framskrivninger vil den fram mot 2030 bli slik som vist i figur 1.20.

² Prognose for 2010 ble laget før 2009 var kjent. Det kan forklare noe av nedgangen dette året.

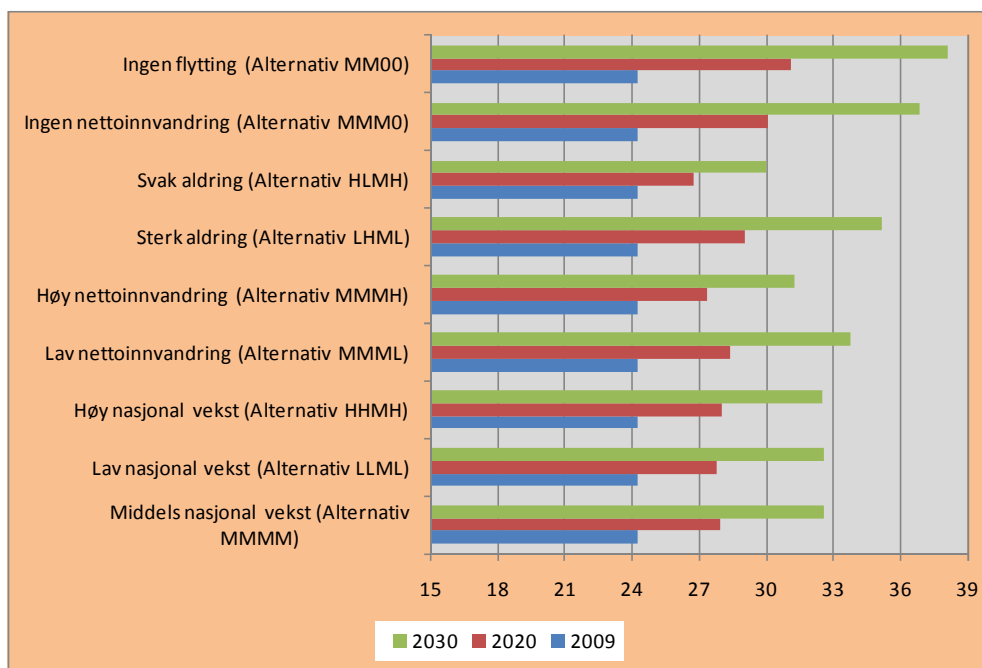

Figur 1.20: Forsørgerbyrde 2009 -2030 (antall personer 67+/antall personer 20-66 år) x 100, basert på framskrivningsalternativet MMMM.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

Sammenlignet med de øvrige kommuner/regioner i vårt utvalg, kommer Elverum kommune godt ut av forsørgerbyrden fram mot 2030. Elverum og Gjøvik er de med lavest byrde og har tilnærmet sammenfallende nivå og utvikling de kommende 21 år. Størst utfordringer får kommunene Trysil, Stor-Elvdal og Våler.

Framskrivningene over baserer seg på middelverdier for fertilitet (fødselstilbøyelighet), levealder (mortalitet), innenlandsk flytting (mobilitet) og innvandring (immigrasjon). Under disse forutsetninger er forsørgerbyrden for Elverum kommune 33 i 2030, mot 24 i 2009. Hvis for eksempel nettoinnvandringen skulle utebli vil forsørgerbyrden for 2030 stige til 37, og videre til 38 om også den innenlandske flyttingen stoppet opp.

Figur 1.21: Forsørgerbyrde 2009 -2030 (antall personer 67+ /antall personer 20-66 år) x 100 for Elverum kommune ved ulike framskrivningsforløp.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

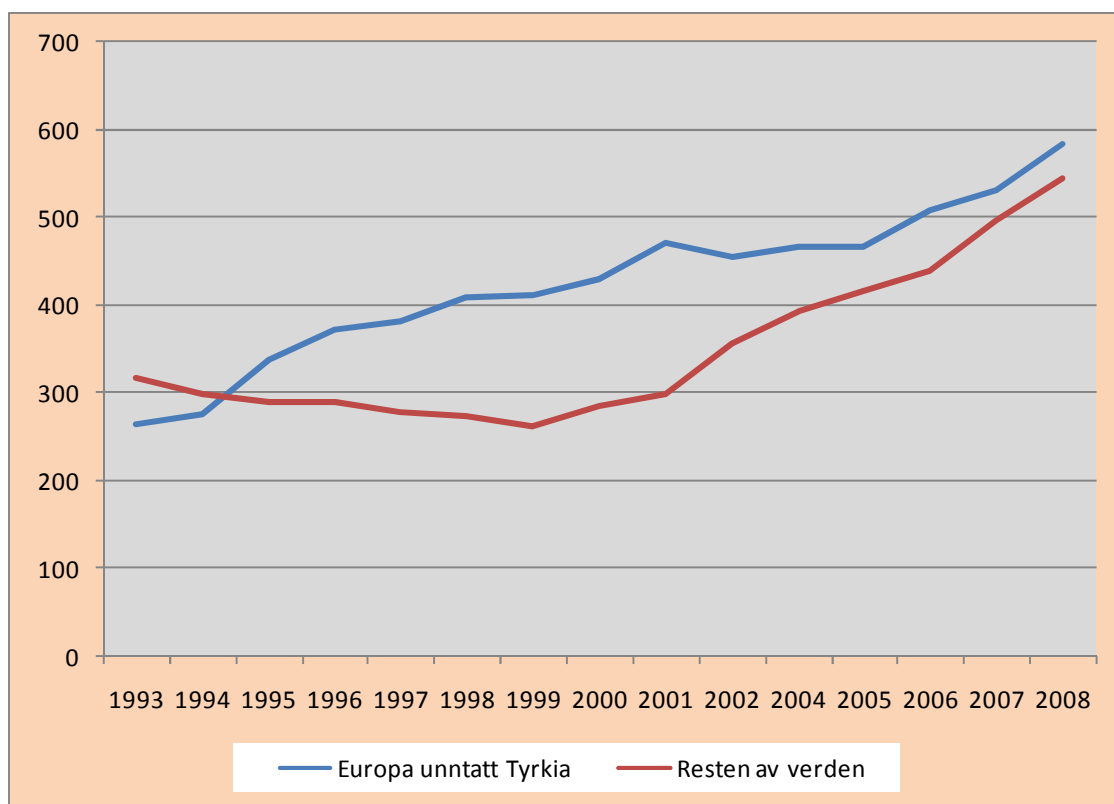
Disse tallene viser bakgrunnen for hva mange tenker: En ting er om innvandringen vil bremses eller stoppes helt, en annen ting er om vi kan klare oss uten. Innvandringen er en faktor som teller positivt både i forhold til befolkningsdynamikken og strukturen. Innvandrere er til en viss grad som andre flyttere, nemlig unge voksne, ofte med barn. Innvandringsbefolkningen bidrar altså til å forynge aldersstrukturen. Som prosess betyr innvandringen at Norge vokser mer i folketall enn landet ville gjort uten.

Nå vet vi imidlertid at innvandrerne er en svært heterogen gruppe. Noen kommer fra land som står oss geografisk og kulturelt nært. Den andre ytterligheten er innvandrere fra land i Asia, Afrika og Latin Amerika, som vi benevner fremmedkulturelle. Motivasjonen for innvandringer kan også variere mye. De som kommer for å arbeide er sterkt motiverte for å gå inn i arbeidslivet så fort som mulig, og de blir også raskt integrert. De som kommer som flyktninger har en lenger vei til arbeidsmarkedet.

Hvis innvandrere blir værende i Norge blir de ikke nødvendigvis boende i den kommunen de i første omgang kom til. Etter hvert inngår innflytterne i de nasjonale flyttebevegelsene. Det ser da ut til at flyttebevegelsen går mot sentrum, og særlig har Oslo og større byer på det sentrale Østlandet tatt i mot mange. Der har etterspørselen etter arbeidskraft vært størst. Det er også der antallet innflyttere er så stort at det kan danne seg nasjonale kolonier fra fraflyttingslandene.

Om innvandringsbefolkningen er et positivt innslag i den totale befolkningen er i stor grad et spørsmål om integrasjon. Integrasjon innebærer her at de nye innbyggerne blir akseptert i lokalsamfunnet, utdanner seg og deltar på arbeidsmarkedet. Da kan de yte et meget verdifullt bidrag til kommunens utvikling. Men hvis de ikke integreres i arbeidslivet vil innvandrerne bli en økonomisk utfordring for bostedskommunene.

I 2008 var 1 128 innbyggere i Elverum kommune innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Dette er om lag en dobling siden midten av 1990-tallet. Av de 1 128 kom om lag halvparten fra europeiske land.

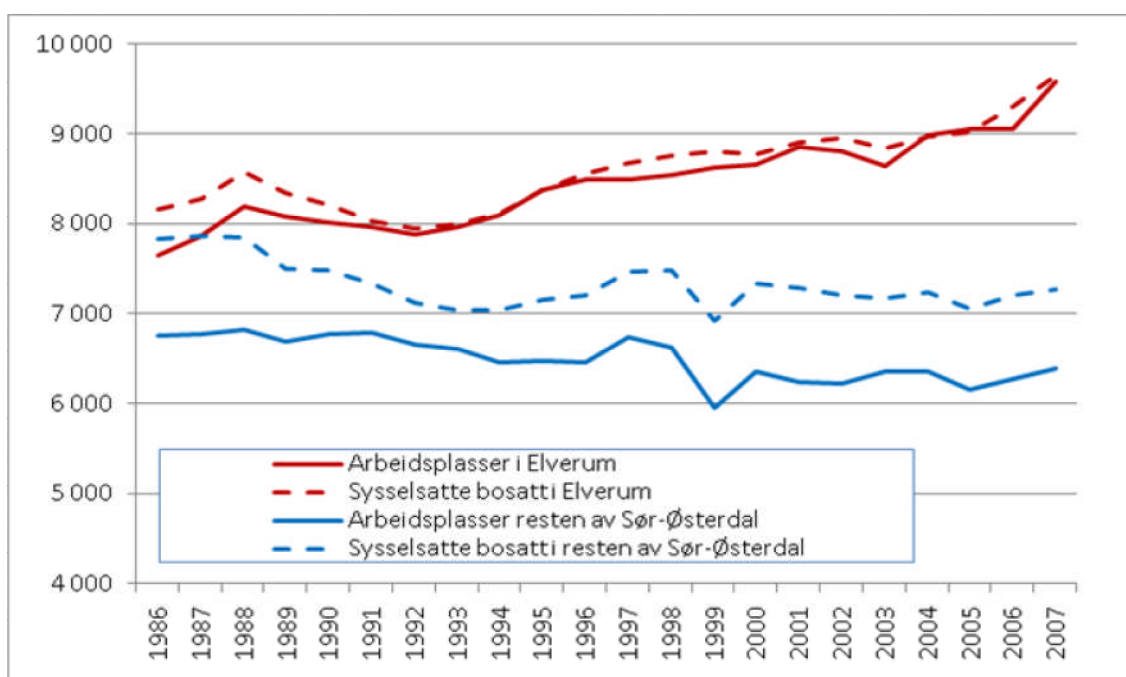

Figur 1.22: Utvikling i innvandrerbefolkningen til Elverum kommune.
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB.

2 Arbeidsmarked og pendling

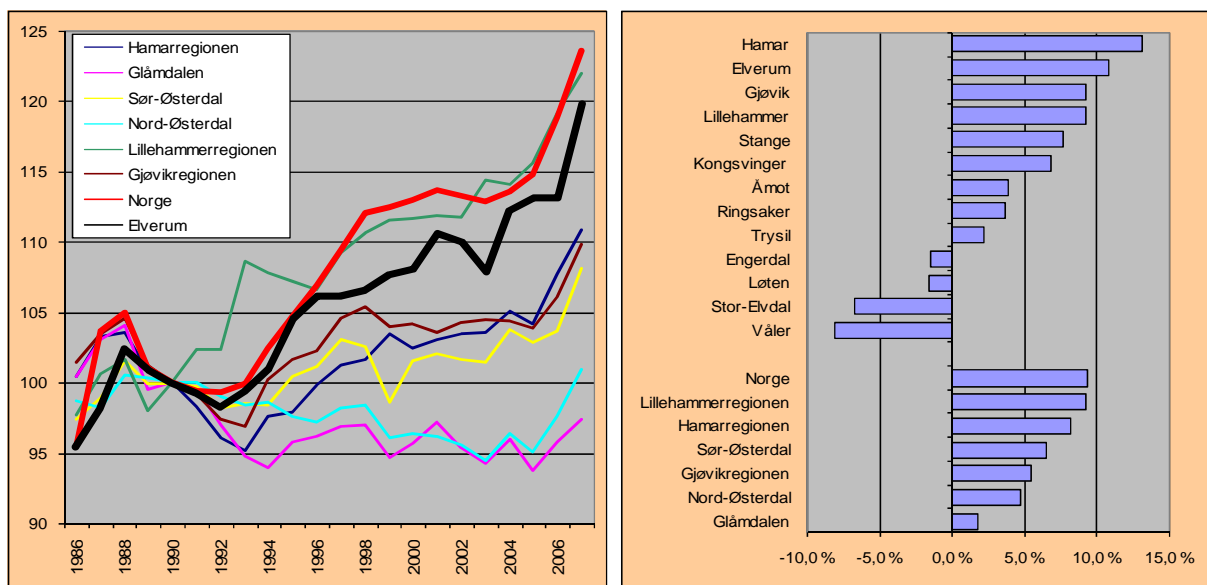
2.1 Nærings- og sysselsettingsutviklingen

Elverum hadde i 4. kvartal 2007 totalt 9 631 arbeidsplasser innenfor kommunegrensen og 9 686 sysselsatte innbyggere. Med en netto utpendling på kun 55 er det tilnærmet balanse mellom sysselsatte innbyggere og arbeidsplasser, dvs. tilnærmet full arbeidsplassdekning. Dette har også vært situasjonen mer eller mindre hele siste 20-årsperiode, selv om det har en noe større netto utpendling i enkeltår. Figuren under viser at antallet arbeidsplasser har økt med nesten 2 000 de siste 20 åra og med ca. 1 000 de siste 10 åra. Sysselsettingen i resten av Sør-Østerdalsregionen (Trysil, Engerdal, Stor-Elvdal og Åmot) har hatt en fallende tendens i samme periode. Sør-Østerdal utenom Elverum har en betydelig netto utpendling. Som vi kommer tilbake til er dette i stor grad knyttet til pendling inn til Elverum. At ikke Elverum har netto innpendling skyldes at innpendlingen fra regionen oppveies av netto utpendling mot Hamar og Oslo-området.

Figur 2.1: Sysselsatte med hhv. bosted og arbeidssted i Elverum og Sør-Østerdal for øvrig 1986-2007

Figuren under viser at arbeidsplassutviklingen i Elverum har vært om lag som nasjonalt siden 1990. Ved utgangen av 2007 hadde Elverum 20 prosent flere arbeidsplasser enn i 1990 mot 23 prosent vekst nasjonalt. Sør-Østerdal som region hadde derimot med sine åtte prosent vekst en svakere næringsutvikling enn landet for øvrig gjennom 1990-tallet. Utviklingen på regionnivå har imidlertid vært omlag som i Hamar- og Gjøvikregionen. Mye av veksten i regionen har kommet siden 2000 og har i hovedsak skjedd innenfor Elverum kommune. Elverum kommune hadde sterkere vekst enn landet i perioden 2000-2007, og også sterkere enn både Kongsvinger, Gjøvik og Lillehammer. Av region/nabokommunene hadde Åmot og Trysil en viss vekst, men både Engerdal, Stor-Elvdal, Våler og Løten hadde sysselsettingsnedgang. Dette skjedde i en periode med historisk oppgangskonjunktur.

Figur 2.2: Arbeidsplassutvikling i Elverum sammenliknet med utvalgte Innlandsregioner og nabokommuner. hhv. 1986- 2007 (indeks 1990=100) og 2000-2007.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av PANDA og Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettings-/næringsstrukturen i Elverum framgår av tabellen under. I underkant av 4 prosent av arbeidsplassene i kommunen er innenfor primærnæringene, 13 prosent innenfor industrien og 84 prosent innenfor tjenestesektoren inklusive bygg og anlegg. 61 prosent av arbeidsplassene er i privat sektor og 39 prosent innenfor offentlig sektor. Det er særlig den høye andelen statlige arbeidsplasser som skiller Elverum fra landsgjennomsnittet. Staten står for 20 prosent av arbeidsplassene i Elverum mot 10 prosent nasjonalt noe som gir en lokaliseringskoeffisient på 2. En lokaliseringskoeffisient (LQ) på 2 til en næring/sektor i en region angir at næringen/sektoren står for en dobbelt så stor andel av totalsysselsettingen i regionen som nasjonalt. LQ=1 angir samme relative betydning i regionen som nasjonalt. Enda sterkere overrepresentasjon har skogbruket og en del industrinæringar hvor Elverum har større bedrifter.

Mht. endringen siste syv år hadde privat sektor en svakere vekst i Elverum enn nasjonalt, 7 prosent vekst mot 11 nasjonalt. Det er dermed en sterk vekst i offentlige arbeidsplasser, 18 prosent i Elverum mot 6 prosent nasjonalt, som gjør at Elverum har en noe sterkere totalsysselsetningsvekst. Innenfor privat sektor er det særlig bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting som har bidratt til veksten og her har veksten også vært sterkere enn nasjonalt. Endringene i statlige kontra fylkeskommunale arbeidsplasser skyldes den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten fra 2002. I perioden 2004-2007, som er helt upåvirket av denne omleggingen, hadde Elverum en vekst i statlige arbeidsplasser på 11 prosent mot 3 prosent nasjonalt og i fylkeskommunale arbeidsplasser på 8 prosent mot 6 prosent nasjonalt.

Tabell 2.1: Arbeidsplasser i Elverum etter næring og sektor 4. kvartal 2007

Næring	Arbeidsplasser 4. kvart 2007			Arbeidsplassendr. 2000-07		
	Antall	Andeler	LQ	Antall	Endr. Pst.	Nasjonalt
01 Jordbruk, jakt og viltstell	167	2 %	0,8	13	8 %	-12 %
02 Skogbruk	152	2 %	6,4	-37	-20 %	-3 %
05 Fiske og fangst	2	0 %	0,0	0	0 %	-16 %
10-14 Utvinning av olje/gass og berrgverksdrift	10	0 %	0,1	-2	-17 %	26 %
15 Næringsmiddel- og drikkevareindustri	292	3 %	1,5	-27	-8 %	-11 %
20 Trelast- og trevareindustri	96	1 %	1,5	-2	-2 %	1 %
22 Forlag og grafisk industri	216	2 %	2,0	18	9 %	-20 %
24 Kjemisk industri	164	2 %	3,1	-34	-17 %	-22 %
26 Mineralproduktindustri	106	1 %	2,4	3	3 %	15 %
27-28 Metall- og metallvareindustri	261	3 %	1,9	-35	-12 %	-3 %
Annen industri	87	1 %	0,2	-106	-55 %	-2 %
40-41 Kraft- og vannforsyning	72	1 %	1,2	-44	-38 %	-14 %
45 Bygge- og anleggsvirksomhet	813	8 %	1,2	166	26 %	22 %
50-52 Varehandel, inkl. rep. Av kjøretøy	1 475	15 %	1,0	144	11 %	12 %
55 Hotell- og restaurantvirksomhet	243	3 %	0,8	3	1 %	7 %
60-64 Transport og kommunikasjon	269	3 %	0,4	-52	-16 %	-2 %
65-67 Finansiell tjenesteyting	60	1 %	0,3	-13	-18 %	4 %
70-74 Forretningsmessig tjenesteyting, eiendomsdrift	587	6 %	0,5	169	40 %	27 %
75 Off.adm. og forsvar, sosialforsikr.	904	9 %	1,5	279	45 %	-8 %
80 Undervisning	744	8 %	1,0	46	7 %	10 %
85 Helse- og sosialtjenester	2 511	26 %	1,4	515	26 %	24 %
90-99 Annen tjenesteyting	365	4 %	0,9	-8	-2 %	24 %
00 Uoppgitt	35	0 %	0,8	-26	-43 %	-33 %
Alle næringer	9 631	100 %	1,0	970	11 %	10 %
Fordelt på institusjonell sektor:						
* Statlig forvaltning	1 923	20 %	2,0	1 196	165 %	64 %
* Fylkeskommunal forvaltning	177	2 %	1,1	-876	-83 %	-64 %
* Kommunal forvaltning	1 685	17 %	1,0	257	18 %	5 %
* Privat sektor og offentlige foretak	5 846	61 %	0,9	393	7 %	11 %

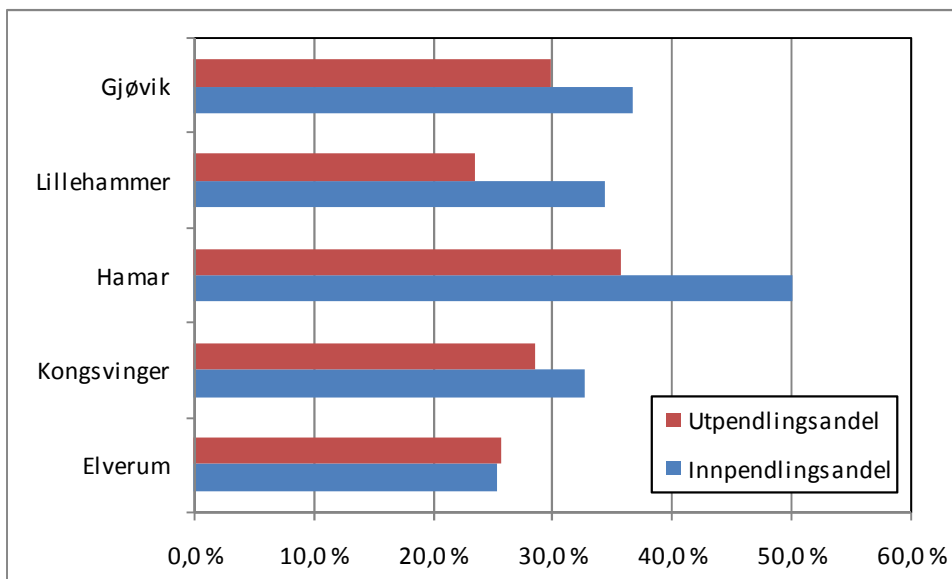
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk sentralbyrå.

2.2 Pendling

Figur 2.1 viste at Elverum har tilnærmet balanse mellom sysselsatte innbyggere og arbeidsplasser. Selv om det har vært en viss netto utpendling i enkeltår, har denne balansen holdt seg mer eller mindre gjennom hele siste 20-årsperiode.

Det kan imidlertid godt være stor pendling selv om nettopendingen er lav og det kan være store variasjoner mellom næringer og yrkesgrupper. Faktisk har hele 2.494 eller 25 prosent av Elverums sysselsatte innbyggere jobben sin utenfor kommunen. Og tilnærmet samme andelen (2 439) av arbeidsplassene i Elverum er besatt at personer bosatt utenfor kommunen.

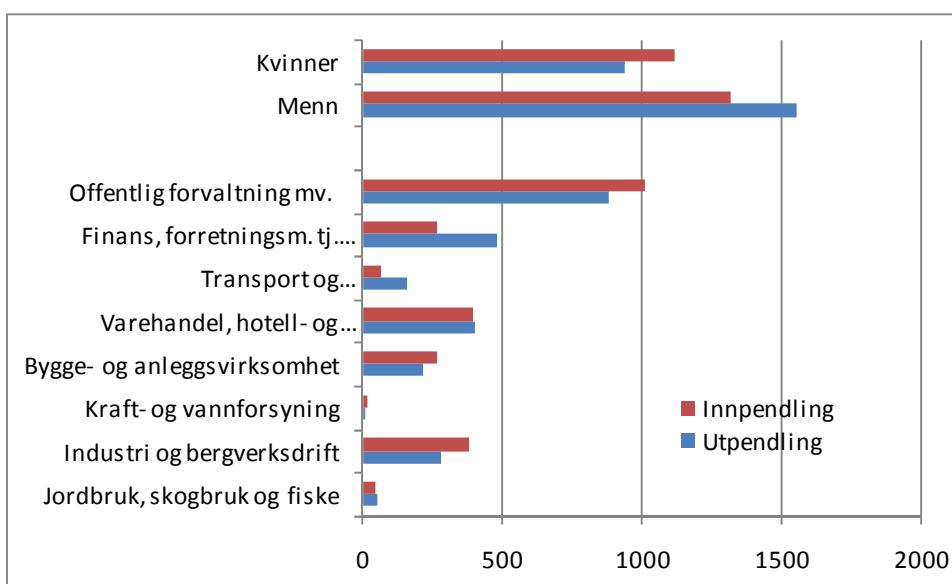
Sammenliknet med de andre Innlandsbyene har Elverum en svak integrasjon med sine omgivelser. Sterkest er denne i Hamar hvor 35 prosent av innbyggerne jobber utenfor kommunen (utpendlingsandel) og hele 50 prosent av arbeidsplassene i kommunen er besatt av personer bosatt utenfor kommunen (innpendlingsandel). Disse forskjellene må bl.a. ses i lys av kommunegrenser og aktivitetsnivået i byenes nabokommuner.

Figur 2.3: Inn- og utpendlingsandeler for bykommunene i Innlandet 4. kvartal 2007
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk sentralbyrå.

2.2.1 Hvem er det som pendler til og fra Elverum?

Figuren under viser inn- og utpendlingen fordelt etter kjønn og næring. Det framgår her at det er flere menn som pendler over kommunegrensen. Videre at det er netto innpendling blant kvinner og netto utpendling blant menn. Hoveddelen av pendlerne jobber innen offentlig sektor, men det er også en del pendling innen varehandel, industri og bygg og anlegg. Mens det er flere innpendlere innen de fleste hovednæringer er det langt flere som pendler ut enn inn for å jobbe innenfor forretningsmessig tjenesteyting. I denne gruppen finner vi mange pendlingsvennlige yrker samtidig som Elverum har få egne arbeidsplasser (jf. LQ=0,5 i tabell 2.1).

Figur 2.4: Inn- og utpendling til/fra Elverum etter kjønn og næring. 4. kvartal 2007
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk sentralbyrå.

2.2.2 Hvor pendles det til og fra Elverum?

Vedlagt følger en pendlingsmatrise som viser pendlingen mellom kommuner og regioner i Elverums omgivelse. Det framgår her at Hamar (654) og Oslo (435) topper lista over hvor pendlerne fra Elverum jobber. Innpendlingen er størst fra Løten (404), Hamar (378), Våler (280), Stange (252) og Åmot (229).

Den økende pendlingen gir opphav til begrepene regionforstørring og regionsammenkopling. Et sentralt spørsmål er i hvilken grad Elverum er integrert i forhold til sine region- og nabokommuner, i forhold til Mjøsregionen og/eller i forhold til Oslo/Akershus. Figuren under viser at innpendlingen til Elverum har økt fra alle de viktigste kommunene og fra Oslo og Akershus, både fra 1990 til 2000 og fra 2000 til 2007. Når det gjelder utpendlingen var det økning til alle de viktigste kommunene fra 1990 til 2000. Fra 2000 til 2007 var det imidlertid nedgang i utpendlingen til de fleste kommuner.

Figur 2.5: Elverums arbeidsmarkedsintegrasjon mot viktige regioner/kommuner 1990, 2000, 2007. Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Statistisk sentralbyrå. 1990-tall hentet fra ØF-rapport 2003/11..

2.2.3 Pendling i et flytteperspektiv

I kapittel 1 ble det gitt en beskrivelse av metoder og datakilder for studier av flytting gjennom livsløp. Dette materialet har også tilkoplede opplysninger om arbeidssted som muliggjør studier av sammenhenger mellom valg av bosted og arbeidssted. Er det en sammenheng mellom flyttestorie og arbeidssted (region) for personer bosatt i Elverum? Er tilbakeflyttere og innflyttere i større grad frikoplede fra sin bostedskommune når de velger arbeidssted? Dette ser vi på i de to følgende tabeller.

66 prosent av de bofaste mennene (i alderen 38-42) i Elverum har jobb i Sør-Østerdalsregionen, 13 prosent i Hamarregionen og 5 prosent i Oslo/Akershus. 10 prosent er ikke i jobb. Ser vi Oslo/Akershus og "landet ellers" sammen, har 13 prosent av tilbakeflyttere og innflyttere sin

jobb der, mens bare 9 prosent av de bofaste har sitt arbeid i disse områdene. Den mest slående forskjellen mellom de ulike gruppene er at så stor andel av tilbakeflytterne, hele 24 prosent, ikke er i jobb. Også blant innflytterne er det en stor andel, 16 prosent, som ikke er i jobb.

Tabell 2.2: Flytthistorie og arbeidsregion for 40-årige menn bosatt i Elverum.

Arbeidregion	Menn						
	Bofaste	Tilbakeflyttre	Utflyttere	SUM		Innflyttere	Videreflyttere
Hamar	13	12	7	10		12	10
Sør-Østerdal	66	49	6	36		59	5
Gjøvik	1	2	2	2		1	2
Lillehammer	0	0	1	1		2	1
Øvre Romerike	0	1	3	2		0	2
Oslo/Akershus	5	6	40	21		8	22
I landet ellers	4	7	24	14		5	26
Ikke i jobb	10	24	16	15		14	33
Sum	100	100	100	100		100	100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

Tabell 2.3: Flytthistorie og arbeidsregion for 40-årige kvinner bosatt i Elverum.

Arbeidregion	Kvinner						
	Bofaste	Tilbakeflyttre	Utflyttere	SUM		Innflyttere	Videreflyttere
Hamar	8	6	9	8		7	11
Sør-Østerdal	74	63	3	38		65	6
Gjøvik	0	0	3	1		0	2
Lillehammer	0	0	2	1		0	2
Øvre Romerike	0	0	3	2		0	1
Oslo/Akershus	1	3	35	17		2	16
I landet ellers	2	5	22	12		4	31
Ikke i jobb	16	23	23	21		21	32
Sum	100	100	100	100		100	100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av Kjetil Sørliens bearbeiding av SSB-data

Det er en større andel kvinner enn menn som jobber i sin bostedsregion. Hele 74 prosent av de bofaste kvinnene er i arbeid i Sør-Østerdalsregionen. Også for kvinnene er andelen som ikke er i jobb klart høyere for tilbakeflyttere og innflyttere enn for de bofaste. Dette er ikke spesielt for Elverum. I Hamar er det en enda større andel av tilbakeflytterne og innflytterne som ikke er i jobb.

Nesten alle de bofaste kvinnene som er i jobb har sitt arbeid i Sør-Østerdalen eller i Hamarregionen. Både blant tilbakeflyttede innflyttede kvinner er det en langt større andel som har sitt arbeid i Oslo/Akershus eller i "landet ellers". Men også for disse kvinnegruppene er det langt færre som pendler til Oslo/Akershus eller "landet ellers" enn for tilsvarende grupper av menn.

3 Attraktivitet for (næringsliv og) befolkning

3.1 Innledning

Tradisjonelt har regional- og distriktspolitikken i stor grad dreid seg om næringspolitikk og mye av næringspolitikken har dreid seg om å skape attraktivitet for eksisterende og nye foretak/bedrifter. Gjennom de siste tiåra har det imidlertid skjedd grunnleggende endringer i viktige regionaløkonomiske sammenhenger som medfører at bosetting er blitt minst like viktig for å få til næringsutvikling i en region som næringsutvikling er for å få til bosetting. I hvert fall vil ikke tradisjonell næringspolitikk lenger kunne virke alene uten sammen med tiltak for å gjøre det attraktivt å bo: "bolyst".

- Vi har hatt en langvarig overgang fra primærnæringer og industri til tjenestesektoren som i Norge i dag sysselsetter hele 84 prosent. Den langt største delen av dette er personrettede tjenester som vi yter hverandre der vi bor. Disse arbeidsplassene flytter altså i stor grad etter folk. Vi snakker selvfølgelig ikke bare om frisøren på hjørnet men om et bredt spekter av arbeidsplasser innenfor skole, helse, omsorg, varehandel, bygg og anlegg, kultur/fritid, restauranter osv.
- Humankapitalen har i mange voksende næringer overtatt som viktigste innsatsfaktor. Når vi i tillegg vet at det framover forventes mangel av arbeidskraft generelt (eldrebølgen) og kompetent arbeidskraft spesielt, vil rekrutteringsmulighetene bli den viktigste lokaliseringfaktor framover (som nærhet til naturressurser var før). Bedriftene må altså i økende grad flytte dit de får tak i arbeidskraft.

Disse forhold medfører at bosetting er blitt minst like viktig for å få til næringsutvikling i en region som næringsutvikling er for å få til bosetting. I hvert fall vil ikke tradisjonell næringspolitikk lenger kunne virke alene uten sammen med tiltak for å gjøre det attraktivt å bo: "bolyst". Florida (2005) mener at vi bør endre strategi i regional utvikling fra fokus på "business climate" til "peoples climate".

De fleste undersøkelser av regioners attraksjonskraft har dreid seg om næringslivsklima, dvs. hvordan det er å drive og etablere næringsvirksomhet i en kommune/region. De seinere år virker det imidlertid som om både næringsorganisasjoner og myndigheter har fått økt forståelse av regioners behov for å gjøre seg attraktive som bosted. En illustrasjon på dette er at Næringslivets Hovedorganisasjon i Norge (NHO) nå har like mye fokus på det de kaller sitt attraksjonsbarometer, som søker å måle attraktivitet i forhold til tilflytting, som sitt Nærings-NM, som forsøker å måle attraktivitet for næringsdrift. Flere og flere kommuner har da også i sine næringsplaner bygget på strategien "boligdrevet næringsutvikling". Denne forutsetter at det er mulig å skape vekst i bedriftsetableringer og sysselsetting gjennom målrettet tilrettelegging for tilflytting/bosetting av prioriterte grupper.

I dette kapittelet vil vi gi en oversikt over Elverum og Elverumsregionens plassering m.h.t. indikatorer for attraktivitet, både for næringsliv og bosetting ("bolyst"). For de ulike indikatorene/barometre vil vi forklare hva de uttrykker og kort drøfte hva som bestemmer Elverums plasseringer på dem. Også koplinger mellom indikatorene vil bli belyst: Siden tilflytting og befolkningsvekst på et vis er det man etterstreber regionalt vil vi også drøfte sammenhenger mellom rangering på indikatorene foran kontra rangering etter befolkningsmengde og befolkningsendring.

3.2 Attraktivitetsindikatorer på kommunenivå

3.2.1 SSBs levekårsindeks 2007

SSBs levekårsindeks eller Indeks for levekårsproblemer i 2007 er basert på delindekser for enkeltindikatorer som sosialhjelp, dødelighet, uføretrygd, attføringspenger, arbeidsledige, overgangsstønad og lav utdanning:

- Sosialhjelpstilfeller 16 år og over per 100 innbyggere 16 år og over. 2006.
- Dødelighet i alt per 100 000 innbyggere. Årsgjennomsnitt 2001-2005. Alders- og kjønnsstandardiserte tall.
- Uførepensjonister 16-49 år per 31. desember 2006 per 1 000 innbyggere 16-49 år.
- Attføringspengetilfeller. Attføringspenger i løpet av 2006 per 1 000 innbyggere 16-66 år.
- Registrert arbeidsledige og deltakere på arbeidsmarkedstiltak per 100 innbyggere 25-66 år. November 2006.
- Overgangsstønad. Mottakere i alt per 100 kvinner 20-39 år per 31. desember 2006.
- Lav utdanning. Andel med barne- og ungdomsskolenivå som høyeste fullførte utdanning i aldersgruppen 30-39 år pr 1. oktober 2005

Indeksens formål er å belyse forskjeller mellom kommuner i utbredelsen av sosiale problemer. En bredere anlagt indeks ville gitt mer relevante holdepunkter for hvordan gjennomsnittsborgerens levekår varierer mellom ulike kommuner og bydeler. Men en slik utvidet indeks ville i mindre grad være egnet til å belyse problemskapende forhold i kommunene. Også som en indikasjon på geografiske forskjeller i sosiale problemer må imidlertid indeksen tolkes med stor forsiktighet. Bl.a. er i indeksen alle problemene tillagt samme betydning, mens for mange representerer arbeidsledighet det største levekårsproblemet. Utdanningsnivået er ofte framholdt som en god indikator på materielle levekår, og kan supplere det bildet indeksen gir. For mer utfyllende kommentarer om indeksen, henvises det til Samfunnsspeilet 6/99, SSB

Målt ved denne indeksen er levekårsproblemer klart høyest i Nord-Norge. De 16 kommunene som kommer dårligst ut er alle fra Nord-Norge, på delt 17.plass kommer Kongsvinger. Levekårene er best i vestlandskommunene Hornindal, Utsira og Vindafjord. Best ut av Innlandskommunene kommer Tolga og Lesja med en 65. og 66. plass nasjonalt (av 431 kommuner).

Elverum plasserer seg i undersøkelsen på 302. plass av landets 430 kommuner med en snittverdi av de syv indikatorene på 6,8. Høy andel sosialhjelpsmottakere bidrar i negativ retning (9), mens dødeligheten bidrar i positiv retning (5) for Elverum.

3.2.2 DNs best å bo i kommunekåring

I samarbeid med Statistisk sentralbyrå utarbeidet Dagens Næringsliv sommeren 2008 en liste over de de mente var Norges beste kommune å bo i - og de dårligste. DNs kommunekåring rangerer norske kommuner ut fra 29 ulike indikatorer, fordelt på tre hovedkategorier.

1. Levestandard

- Helse: «Uførepensjonering 16-49 år», «sykefravær», «levealder»
- Materielle goder: «Median bruttoinntekt 17+ år», «median bruttoformue 17+ år», «sosialhjelpstilfeller per 100 innbyggere 16+ år».

- Familiesituasjon: «Andel enslige stønadsmottakere av alle som mottar barnetrygd», «andel skilt eller separert 16-66 år», «andel som ikke lever i parforhold 18+ år».

2. Sosiale forhold

- Arbeidsmarkedet: «Andel arbeidsledige 25-66 år».
- Likestilling: «SSBs likestillingsindeks».
- Bolig og boligmarked: «Gjennomsnittlig kvadratmeterpris for eneboliger».
- Trygghet: «Anmeldte voldsløvbrydd per 1000 innb.», «anmeldte lovbrudd i alt».
- Natur, fysisk miljø: «Sykkel-, gangveier/turstier m/kommunalt driftsansvar i km per 10.000 innbyggere», «utslipp til luft fra veitrafikk av svovel, tonn per km²», «utslipp til luft fra veitrafikk av svevestøv i tonn per km²».
- Sosialt miljø: «Valgdeltakelse i kommunestyrevalget 2007», «antall lag som mottar kommunale driftstilskudd per innbygger», «netto innflytting i prosent av folketallet», «nyetableringer av foretak i prosent av eksisterende foretak».

3. Tjenestetilbud

- «Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge per innbygger 6-18 år», «andel barn 1-5 år med barnehageplass», «elever per lærer i grunnskolen», «utførte årsverk av helsefaglig personell i kommunehelsetjenesten per 1000 innbyggere», «behovsindeks for pleie- og omsorgstjenesten i kommunene», «andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad og wc i pleie- og omsorgstjenestene», «gjennomsnittlig behandlingstid i byggesaker», «vurderinger av kommunal service».

Lista toppes av Luster og Leikanger i Sogn og Fjordane, mens de ti verste å bo i var hhv. Vågan i Nordland, Moss, Sarpsborg, Arendal, Kongsvinger, Fredrikstad, Horten, Sandefjord, Skien og Halden. Best ut av Innlandskommunene kommer bygdekommunene Lom, Vang, Folldal, Lesja, Skjåk og Os, mens Elverum, Grue og Eidskog kommer etter Kongsvinger i bunnen.

<http://www.dn.no/forsiden/politikk/Samfunn/article1461694.ece>

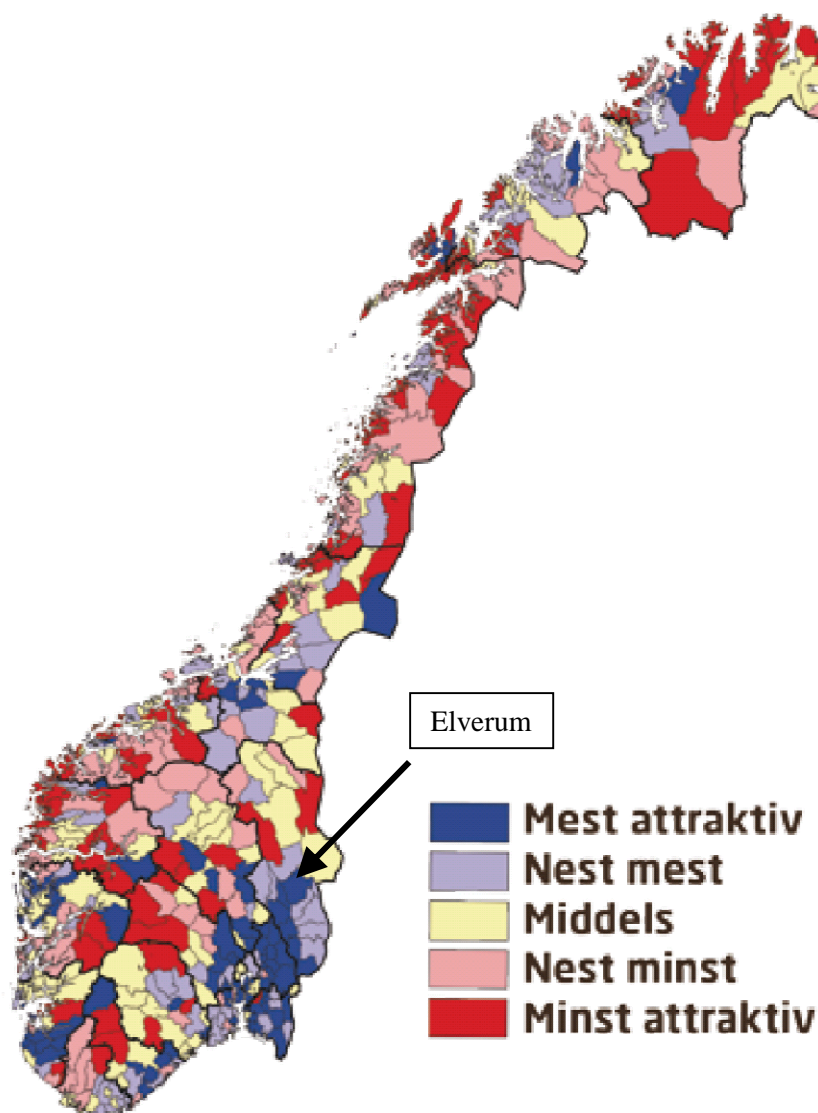
Elverum plasserer seg i DN's undersøkelse helt nede på en 393. plass av landets 430 kommuner. Elverum scoret spesielt dårlig på tjenestetilbud, noe bedre på levestandard og sosiale forhold.

3.2.3 NHO/Telemarksforsknings attraktivitetsbarometer

NHO/Telemarksforsknings attraksjonsbarometer forsøker å analysere variasjoner i regionenes attraksjonskraft, og å forklare hva som skaper forskjeller. Nettoflyttingen mellom regionene i Norge er utgangspunktet for å måle regionenes attraksjonskraft. Her kan det skilles mellom flytting som skyldes arbeidsmarkedet og flytting som skyldes stedlig attraksjonskraft. Flyttingen som skyldes stedlig attraksjonskraft er grunnlaget for å rangere regionenes attraktivitet i rapporten. Regioner og kommuner med relativt sett mye større nettoutflytting enn arbeidsplassutvikling i perioden 2005-2007 kommer altså høyt på lista. Kommunerangeringen toppes av Rogalandskommunene Rennesøy og Bokn og Romerikskommunene Sørums, Ullensaker og Eidsvoll etterfulgt av Sør-Odal. I bunnen finner vi Innlandskommunene Vang og Engerdal splittet av Salangen.

http://www.nho.no/getfile.php/filer%20og%20vedlegg/NHO_Attr-barometer_08_orig_Lowres%281%29.pdf

Elverum havner i denne rangeringen på en 34. plass, og kategoriseres dermed blant landets mest attraktive kommuner. I en egen rangering blant unge voksne (18-28 år) kommer Elverum på en 32.plass, mens kommunen for barnefamilie faller ned på en 92.plass.

Figur 3.1: Attraktivitetsbarometeret for kommuner for perioden 2005-2007
Kilde: NHO/Telemarksforskning

3.2.4 Nettotilflytting

For sammenlikningens skyld har vi også beregnet nettotilflyttingen til norske kommuner i perioden 2000-2007 i prosent av befolkningstallet i 2000. Denne lista har naturlig nok likhetstrekk med Attraktivitetsbarometeret siden denne også inneholder tilflytting. Nasjonalt toppes lista av Ullensaker, Hvaler og Nannestad og i bunnen ligger Båtsfjord og Loppa. Størst tilflytting i Innlandet hadde Sør-Odal, Elverum og Hamar, størst fraflytting Tolga, Stor-Elvdal og Folldal.

3.2.5 Oppsummering

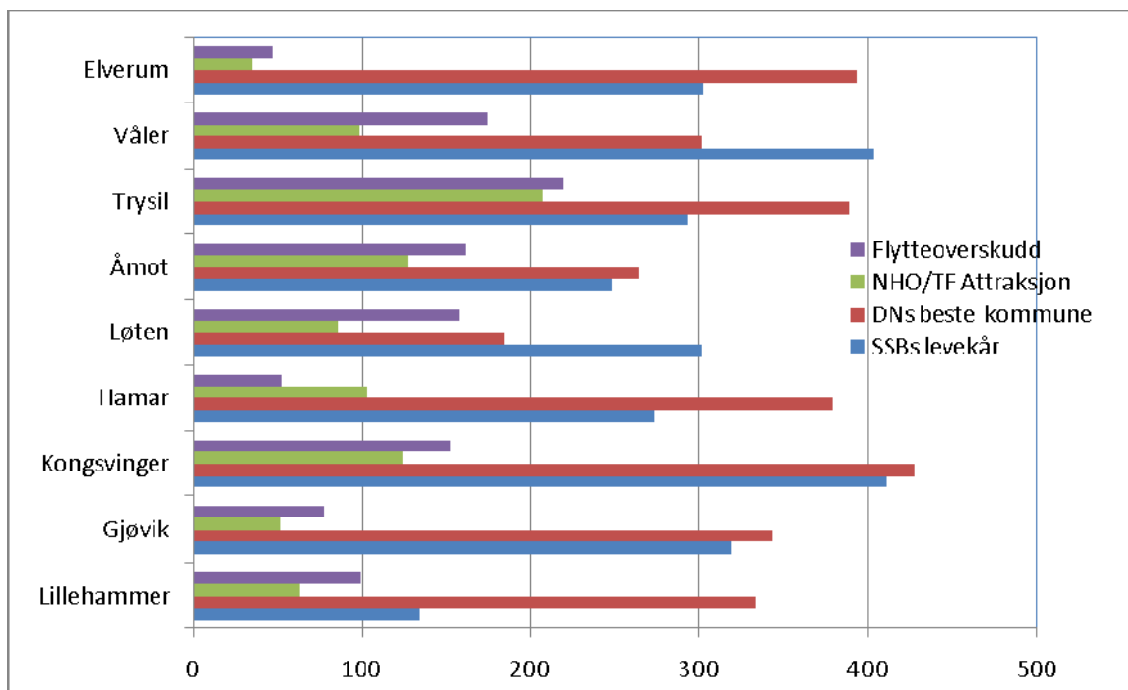
Tabellen under oppsummerer de fire omtalte indikatorer på attraksjon og viser topp-10 nasjonalt for hver indikator samt Hedmarkskommunenes plassering. Vi har her for sammenlikningens skyld også tatt med Lillehammer og Gjøvik. En av de tydelige konklusjonene man kan trekke er at levekårsindikatorer av SSB- og DN-typen i liten grad samsvarer med flyttestrømmene.

Tydeligst vises dette gjennom Tolga som scoret aller høyest av Hedmarkskommunene på SSBs levekårsundersøkelse og samtidig har Hedmarks største netto fraflytting. Det kan nesten synes som folk systematisk flytter fra de gode til de dårlige levekårene og kommunene. Dette betyr neppe at de er dumme, men at det er andre faktorer enn det som fanges opp i levekårsundersøkelser som avgjør steders attraksjon og folks flyttebeslutninger.

Tabell 3.1: Attraktivitetsbarometeret for kommuner for perioden 2005-2007

SSBs levekår	DNs beste kommune	NHO/TF Attraksjon	Flytteoverskudd
1 Hornindal	1 Luster	1 Rennesøy	1 Ullensaker
2 Utsira	2 Leikanger	2 Sørumsund	2 Hvaler
3 Vindafjord	3 Forsand	3 Bokn	3 Nannestad
4 Stranda	4 Suldal	4 Ullensaker	4 Skedsmo
5 Rennesøy	5 Masfjorden	5 Eidsvoll	5 Rennesøy
6 Leikanger	6 Sirdal	6 Sør-Odal	6 Sørumsund
7 Sandøy	7 Hjelmeland	7 Hole	7 Gjerdrum
8 Masfjorden	8 Siljan	8 Skedsmo	8 Askøy
9 Hemsedal	9 Tydal	9 Kvitsøy	9 Spydeberg
10 Sola	10 Lærdal	10 Aurskog-H.	10 Eidsvoll
65 Tolga	47 Folldal	6 Sør-Odal	27 Sør-Odal
116 Folldal	79 Os (Hedm.)	28 Stange	47 Elverum
132 Rendalen	82 Tynset	34 Elverum	52 Hamar
133 Engerdal	84 Engerdal	49 Eidskog	76 Stange
134 Lillehammer	85 Tolga	51 Gjøvik	77 Gjøvik
149 Alvdal	94 Rendalen	62 Lillehammer	85 Eidskog
193 Tynset	184 Løten	64 Nord-Odal	94 Nord-Odal
201 Os (Hedm.)	198 Alvdal	85 Løten	99 Lillehammer
248 Åmot	242 Stor-Elvdal	98 Våler (Hedm.)	146 Ringsaker
273 Hamar	264 Åmot	100 Åsnes	152 Kongsvinger
293 Trysil	301 Våler (Hedm.)	103 Hamar	157 Løten
301 Løten	312 Åsnes	116 Ringsaker	161 Åmot
302 Elverum	323 Stange	124 Kongsvinger	174 Våler (Hedm.)
315 Ringsaker	333 Lillehammer	127 Åmot	193 Alvdal
316 Sør-Odal	343 Gjøvik	141 Alvdal	216 Tynset
317 Grue	348 Ringsaker	147 Grue	219 Trysil
318 Gjøvik	363 Nord-Odal	194 Tynset	233 Grue
328 Stange	378 Hamar	197 Tolga	236 Rendalen
329 Nord-Odal	380 Sør-Odal	207 Trysil	240 Åsnes
342 Stor-Elvdal	389 Trysil	239 Rendalen	297 Os (Hedm.)
386 Eidskog	393 Elverum	302 Os (Hedm.)	321 Engerdal
399 Åsnes	409 Grue	312 Folldal	334 Folldal
403 Våler (Hedm.)	419 Eidskog	367 Stor-Elvdal	354 Stor-Elvdal
410 Kongsvinger	427 Kongsvinger	428 Engerdal	368 Tolga

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB, NHO/Telemarksforskning og Dagens næringsliv

Figur 3.2: Elverums nabokommuner og -byers score på ulike attraktivitetsmålinger
 Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB, NHO/Telemarksforskning og Dagens næringsliv

3.3 Attraktivitetsindikatorer på regionnivå

3.3.1 NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer

NHO/TF deler inn landet i "politiske" regioner, det vil si klynger av kommuner som har inngått samarbeid i form av regionråd eller interkommunale næringssselskap. Det er 83 slike regioner i Norge. For Innlandets del tilsvarer de politiske regionene de fylkeskommunale planregioner. Denne inndelingen avviker noe fra SSBs 89 økonomiske regioner. For Innlandets del ved at Våler er en del av Glåmdalsregionen, men av SSB defineres inn i Elverumsregionen

I rangeringen av 83 norske "politiske" regioners attraktivitet i perioden 2005-2007 ligger Øvre Romerike på topp, mens Glåmdalsregionen kanskje overraskende havner på 2. plass. Tallene i parentes gjelder 2002-2004. Overraskende siden det bare så vidt var netto tilflytting. Bakgrunnen er at det var tilbakegang i antallet arbeidsplasser slik at forholdet flytting/arbeidsplassutvikling likevel blir gunstig; regionen er attraktiv siden sysselsettingsfallet ikke har medført fraflytting. For øvrig topes lista av mange regioner i Oslos omkrets. Det er nærheten til de store arbeidsmarkedene i og rundt Oslo som muliggjør den noe avvikende utviklingen i tilflytting i forhold til arbeidsplasser i Glåmdalsregionen og mange andre kommuner og regioner i Oslos omland. Sør-Østerdal kommer på 13. plass med Hamarregionen på en 8. plass og Fjellregionen på 47. plass.

3.3.2 NHOs Nærings-NM 2006

Telemarksforskning ved Knut Vareide lager ikke bare Attraktivitetsbarometeret for NHO men har også ved flere anledninger utarbeidet et Nærings-NM. Det er her laget en indeks, næringslivsindeksen, basert på de samlede resultatene, eller prestasjonene, til bedriftene i regionen. Det er lagt fire ulike forhold til grunn for kåringen av beste næringsregion:

- Lønnsomhet, målt ved andel av foretak i regionen som har positivt resultat før skatt
- Vekst, målt ved andel av foretak i regionen med omsetningsvekst over konsumprisindeksen.
- Nyetablering, andel nyregistrerte foretak.
- Næringslivets størrelse, antall arbeidsplasser i næringslivet i regionen i forhold til folketallet.

Datagrunnlaget er hentet fra foretakenes regnskap i årene 2001–2006, oppdatert 10. september 2007. Også her er landet inndelt i ”politiske” regioner (se foran). Rangeringen gjelder 2006, mens tallene i parentes viser regionens rangering og næringslivsindeks for perioden 2002-2006.

Kåringen toppes av Stavangerregionen etterfulgt av Oslo, med Nord-Troms og Midt-Finnmark på bunn. Beste Innlandsregionen, Lillehammerregionen, finner vi først på 33. plass, Hamarregionen ligger på 44. plass, Fjellregionen på 56. plass og Sør-Østerdal og Glåmdalsregionen helt nede på 74. og 78. plass.

http://www.nho.no/getfile.php/filer%20og%20vedlegg/NHO_NaeringsNM_hoveddok_ac.pdf

3.3.3 Innovasjonsundersøkelsen 2006

SSB og NIFU-STEP har nylig publisert FoU- og Innovasjonsundersøkelsen 2006. Denne viser en geografisk konsentrasjon av FoU-aktiviteter. Det er også store forskjeller mellom økonomiske regioner når det gjelder innovasjon, men det er vanskelig å finne et klart mønster i forskjeller mellom regionene. Innovasjonsaktiviteten i regionene vil i stor grad gjenspeile næringsstrukturen i regionen. Av flere benyttede variable har vi her valgt å presentere regiontall for andelen ansatte i innovative bedrifter. Denne indikatoren kårer Kongsberg og Halden til landets mest innovative regioner og Nord-Gudbrandsdal til landets minst innovative. Elverumsregionen er Innlandets mest innovative region som nr. 16 av 89 regioner.

Det er ikke uvesentlig hvilken indikator som brukes for måling av innovasjon. Andel ansatte i innovative bedrifter er gjennomgående høyere enn andel innovative bedrifter for alle fylker. Dette viser at det er større andel innovative bedrifter blant store bedrifter enn blant de små. Det er også større regional spredning i andel ansatte i innovative bedrifter enn i andel innovative bedrifter. Det kommer av at regionene er forskjellige når det gjelder bedriftsstruktur, både størrelse og næring. Vi kan altså få på et annet bilde om vi valgte en annen indikator.

<http://www.ssb.no/vis/magasinet/analyse/art-2008-09-22-01.html>

3.3.4 Sysselsettingsutvikling

Det kan føres flere argumenter for bruk av sysselsettingsutviklingen som indikator på hvordan det faktisk går med næringslivet i en region. I tabellen har vi rangert landets økonomiske regioner etter prosentvis endring 2000-2007. Vi kunne ha skilt ut privat næringsliv, men har valgt å se på totalsysselsettingen. Denne har siden 2000 vært sterkest på sør-vestlandet med Jæren, Stavanger/Sandnes, Mandal og Kristiansand på topp, og svakest i Vadsø. Best sysselsettingsutvikling i Innlandet hadde Lillehammerregionen etterfulgt av Hamarregionen, svakest var den i Nord-Gudbrandsdalen. Elverumsregionen ligger på 52. plass.

3.3.5 Nettotilflytting

For sammenlikningens skyld har vi også her beregnet nettotilflyttingen til norske økonomiske regioner i perioden 2000-2007 i prosent av befolkningstallet i 2000. Denne lista har naturlig nok likhetstrekk med Attraktivitetsbarometeret også på regionnivå siden denne også måler tilflytting. Som det framgår har imidlertid de politiske regionene noe forskjellige navn og inndeling enn de økonomiske.

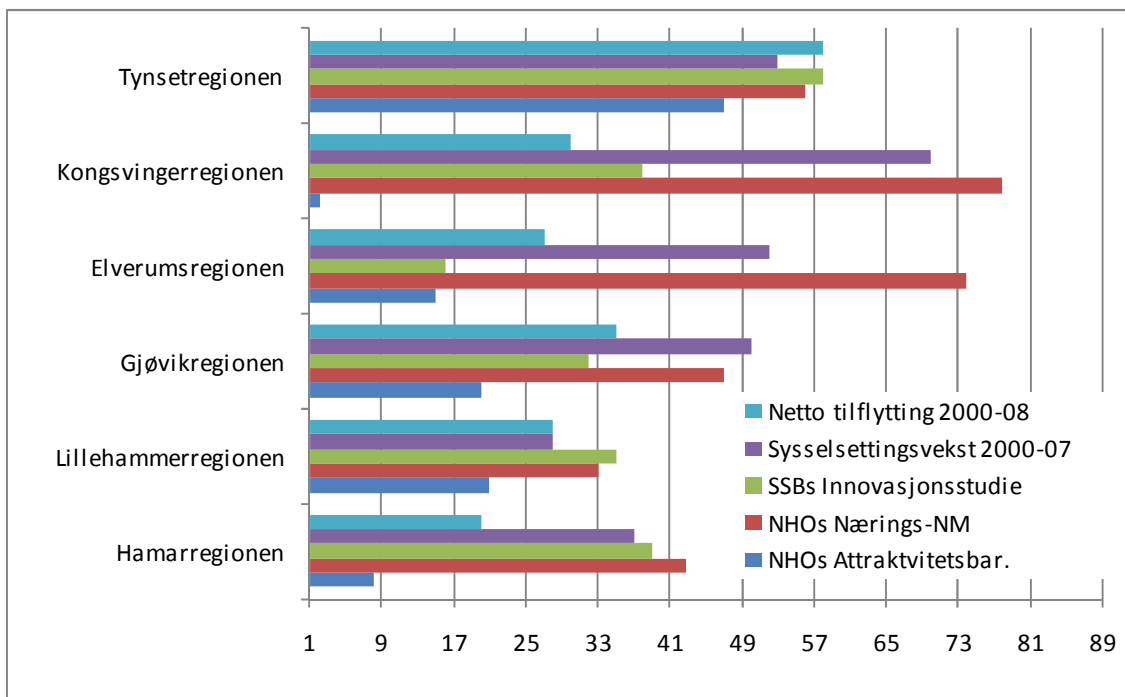
3.3.6 Oppsummering

Sør-Østerdalsregionen plasserer seg helt ulikt på NHO/Telemarksforskningens attraksjonsbarometer og næringslivs-NM. Generelt kan man si at regionen skårer bedre på "peoples climate" enn på business. At Sør-Østerdalsregionen gjør det så vidt bra på attraktivitetsbarometeret skyldes, slik barometeret er konstruert, at regionen gjør det relativt sett bedre på tilflytting enn på sysselsettingsutvikling. Det er jo nettopp dette forholdet barometeret måler. Dette forholdet vises i de to siste kolonnene selv om vi her måler sysselsetting og fraflytting over litt lengre periode enn attraktivitetsbarometeret og her bruker en annen regional inndeling. I Elverumsregionen som SSBs økonomiske region inngår nemlig også Våler.

Tabell 3.2 : Topp 10, bunn 5 og Innlandsregionene i ulike attraktivitetsmålinger.

NHOs Attraktivitetsbar.	NHOs Nærings-NM	SSBs Innovasjonsstudie	Sysselsettingsvekst 2000-07	Netto tilflytting 2000-08
1 Øvre Romerike (1)	1 Stavangerregionen (1)	1 0692 Kongsberg	1 1194 Jæren	1 0294 Jessheim/Eidsvoll
2 Glåmdal (18)	2 Oslo (4)	2 0191 Halden	2 1192 Stavanger/Sandnes	2 1793 Stjørdalshalsen
3 Ringerike/Hole (17)	3 Bjørnefjorden (7)	3 1294 Odda	3 1092 Mandal	3 0293 Lillestrøm
4 Nedre Romerike (16)	4 Bergen og askøy (3)	4 0292 Bærum/Asker	4 1091 Kristiansand	4 0193 Fredrikstad/Sarpsbor
5 Drammensregionen (19)	5 Trondheimsregionen (2)	5 0794 Sande/Svelvik	5 0292 Bærum/Asker	5 0194 Askim/Mysen
6 Indre Østfold (7)	6 Sørlandet (5)	6 1696 Røros	6 1793 Stjørdalshalsen	6 0192 Moss
7 Halden og Aremark (4)	7 Akershus vest (12)	7 1794 Levanger/Verdalsøra	7 1691 Trondheim	7 0791 Tønsberg/Horten
8 Hamar-regionen (21)	8 Dalane (13)	8 1595 Ørsta/Volda	8 1291 Bergen	8 0691 Drammen
9 Oppdalregionen (40)	9 Søre sunnmøre	9 1495 Nordfjord	9 2093 Alta	9 1194 Jæren
10 Nedre Glomma (2)	10 Ryfylke (9)	10 1795 Grong	10 0692 Kongsberg	10 1691 Trondheim
11 Hadeland (27)	33 Lillehammerregionen (21)	16 0493 Elverum	28 0591 Lillehammer	20 0492 Hamar
13 Sør Østerdal (34)	42 Valdres (38)	32 0592 Gjøvik	37 0492 Hamar	25 0595 Hadeland
20 Gjøvik-regionen (29)	44 Hamarregionen (15)	35 0591 Lillehammer	42 0596 Valdres	27 0493 Elverum
21 Lillehammerregionen (43)	47 Gjøvikregionen (16)	38 0491 Kongsvinger	49 0595 Hadeland	28 0591 Lillehammer
35 Nord-Gudbrandsdal (51)	50 Hadeland (49)	39 0492 Hamar	50 0592 Gjøvik	30 0491 Kongsvinger
46 Midt-Gudbrandsdal (67)	56 Fjellregionen (59)	43 0596 Valdres	52 0493 Elverum	35 0592 Gjøvik
47 Fjellregionen	69 Midt-Gudbrandsdal (53)	48 0595 Hadeland	53 0494 Tynset	48 0596 Valdres
66 Valdres (55)	74 Sør Østerdal (62)	58 0494 Tynset	64 0593 Midt-Gudbrandsdal	56 0593 Midt-Gudbrandsdal
	78 Glåmdal (66)	81 0593 Midt-Gudbrandsdal	70 0491 Kongsvinger	58 0494 Tynset
			76 0594 Nord-Gudbrandsdal	64 0594 Nord-Gudbrandsdal
79 Indre Troms (78)	79 Nord-Gudbrandsdal (69)	85 1893 Brønnøysund	85 1491 Florø	85 1894 Sandnessjøen
80 HAFS (25)	80 Indre Namdal (80)	86 1492 Høyanger	86 0894 Rjukan	86 2092 Hammerfest
81 Ytre Helgeland (82)	81 Lofoten (79)	87 1995 Nord-Troms	87 1492 Høyanger	87 1993 Andselv
82 Midt-Finnmark (75)	82 Midt-Finnmark (82)	88 2091 Vadsø	88 1294 Odda	88 1795 Grong
83 Søre Sunnmøre (56)	83 Nord-Troms (83)	89 0594 Nord-Gudbrandsdalen	89 2091 Vadsø	89 2091 Vadsø

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og NHO/Telemarksforskning

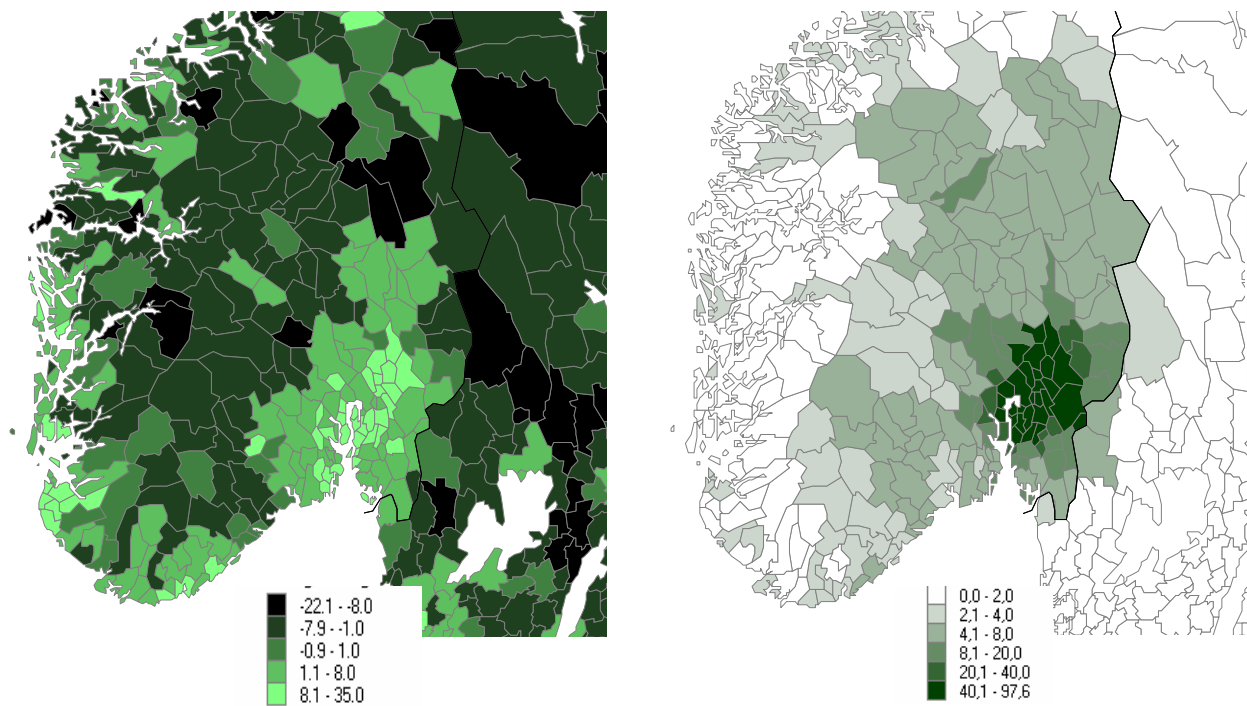

Figur 3.3: Elverums naboregioners score på ulike attraktivitetsmålinger

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og NHO/Telemarksforskning

Toppen på både kommunerangeringen og regionrangeringen i NHO/Telemarksforskningens attraktivitetsbarometer domineres av områdene rundt Oslo. Det er nettopp nærheten til de store arbeidsmarkedene i og rundt Oslo som muliggjør den noe avvikende utviklingen i tilflytting i forhold til arbeidsplasser som angir høy attraktivitet. Sammenhengen mellom befolkningsutvikling og integrasjon i arbeidsmarkedet i og rundt Oslo er illustrert i figur 3.4, hentet fra den Grenseindeks og Grense-SWOT som ble laget forut for Interreg IVA Sverige-Norge.

Figuren viser tydelig hvordan det siden midten av 1990-tallet har etablert seg en vekstzone rundt Oslo, ikke bare innenfor ”Intercity-triangelet”, men også blant kommuner som tidligere har hatt lang tids tilbakegang i befolkning i indre strøk av Østfold, Akershus og delvis Hedmark. Dette må ses i sammenheng med forstørrelsen av Stor-Oslos bo- og arbeidsmarkedsregion som i en gradvis utvidet randsone har sikret en befolkningsvekst gjennom netto tilflytting koplet til økende utpendling. Denne utviklingen henger dels sammen med utbygging av infrastrukturen rundt Oslo, men også utviklingstrekk i retning økt fleksibilitet mht. arbeidstid og arbeidssted og endringer i yrkes- og næringsstruktur (flere jobber i ”pendlingsvennlige” yrker/næringer). Flyttingen av hovedflyplassen til Gardermoen 1.10.1998 har bidratt til at veksten rundt Oslo også er trukket nordover, både fordi flyplassen direkte har bidratt til positiv utvikling i tilflytting, byggeaktivitet og bosettingsbasert tjenesteutvikling i nærområdene og fordi infrastrukturen rundt flyplassen har bidratt til pendlingsbasert tilflytting, byggeaktivitet og bosettingsbasert tjenesteutvikling også i øvrige regioner rundt.

Figur 3.4: *Befolkningsvekst siste 8 år samt andel som pendler til Oslo/Akershus*
 Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB og SCB.

3.4 Elverum i andre nasjonale rangeringstabeller

I vedlegg er det satt opp en rekke nasjonale rangeringstabeller hvor Elverum tettsted, kommune og/eller regions plasseringer framgår. Dette gjelder:

- Økonomiske regioner etter befolkningsmengde og befolkningsvekst siste 8 år
- Kommuner etter befolkningsstørrelse og befolkningsvekst siste 8 år
- Tettsteder etter størrelse og befolkningsvekst siste 8 år (kun de med < 10 000 innb)
- Økonomiske regioner og kommuner etter sysselsettingsendring

Disse vedleggstabellene taler for seg selv. I tabellene under har vi imidlertid oppsummert plasseringene til Elverum både etter størrelse og vekst og både for tettstedet, kommunen og regionen. Merk at Elverum som økonomisk region i SSB medregner Våler kommune. I tabellene har vi som sammenlikning tatt med de andre Innlandsbyene og Jessheim/Ullensaker.

Tabell 3.3: Rangering av tettsteder etter størrelse og vekst (blant tettsted > 10 000)

	Størrelse			Vekst	
	Personer	Rangering		Prosent	Rangering
Oslo	856 915	1/996	Jessheim	63,4 %	1/45
Hamar	29 808	17/996	Elverum	17,5 %	11/45
Lillehammer	19 922	20/996	Oslo	12,2 %	21/45
Gjøvik	18 424	24/996	Gjøvik	9,8 %	26/45
Jessheim	14 632	29/996	Hamar	9,5 %	30/45
Elverum	13 295	33/996	Lillehammer	7,0 %	37/45
Kongsvinger	11 394	39/996	Kongsvinger	5,3 %	41/45

Tabell 3.4: Rangering av kommuner etter størrelse og vekst (blant tettsted > 10 000)

	Størrelse			Vekst	
	Personer	Rangering		Prosent	Rangering
Oslo	575 475	1/430	Ullensaker	39,6 %	1/430
Gjøvik	28 611	28/430	Oslo	13,4 %	31/430
Hamar	28 211	30/430	Elverum	9,1 %	72/430
Ullensaker	28 138	31/430	Hamar	6,3 %	101/430
Lillehammer	26 104	33/430	Gjøvik	5,9 %	111/430
Elverum	19 687	52/430	Lillehammer	5,6 %	116/430
Kongsvinger	17 326	59/430	Kongsvinger	-0,1 %	201/430

Tabell 3.5: Rangering av øk. regioner etter størrelse og vekst (blant tettsted > 10 000)

	Størrelse			Vekst	
	Personer	Rangering		Prosent	Rangering
Oslo	575 475	1/89	Jess/Eidsv	25,5 %	1/89
Hamar	86 850	16/89	Oslo	13,4 %	5/89
Gjøvik	68 266	20/89	Hamar	4,3 %	30/89
Jess/Eidsv	61 880	21/89	Lillehammer	3,8 %	32/89
Kongsvinger	49 303	25/89	Gjøvik	1,6 %	45/89
Elverum	38 710	28/89	Elverum	1,5 %	46/89
Lillehammer	37 112	30/89	Kongsvinger	-0,9 %	59/89

Vedlegg

Befolkningsstrukturer

Elverum kommune

Elverum kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	701	700	1401	4 %	4 %	7 %
6-12 år	854	759	1613	4 %	4 %	8 %
13-15 år	413	400	813	2 %	2 %	4 %
16-19 år	519	538	1057	3 %	3 %	5 %
20-24 år	543	571	1114	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1132	1149	2281	6 %	6 %	12 %
35-44 år	1455	1437	2892	7 %	7 %	15 %
45-66 år	2765	2863	5628	14 %	15 %	29 %
67-79 år	830	979	1809	4 %	5 %	9 %
80 år og over	407	672	1079	2 %	3 %	5 %
Kjønnnsfordelt	9619	10068	19687	49 %	51 %	100 %

Elverum kommune 2030						
Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	837	794	1631	3 %	3 %	7 %
6-12 år	1051	997	2048	4 %	4 %	8 %
13-15 år	450	425	875	2 %	2 %	4 %
16-19 år	590	561	1151	2 %	2 %	5 %
20-24 år	725	695	1420	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1421	1315	2736	6 %	5 %	11 %
35-44 år	1547	1526	3073	6 %	6 %	13 %
45-66 år	3489	3340	6829	14 %	14 %	28 %
67-79 år	1490	1611	3101	6 %	7 %	13 %
80 år og over	586	889	1475	2 %	4 %	6 %
Kjønnnsfordelt	12186	12153	24339	50 %	50 %	100 %

Elverum kommune 2030						
Ingen flytting (Alternativ MM00)						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	665	628	1293	3 %	3 %	7 %
6-12 år	797	752	1549	4 %	4 %	8 %
13-15 år	326	309	635	2 %	2 %	3 %
16-19 år	426	403	829	2 %	2 %	4 %
20-24 år	538	572	1110	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1243	1103	2346	6 %	6 %	12 %
35-44 år	1184	1235	2419	6 %	6 %	12 %
45-66 år	2664	2666	5330	13 %	13 %	27 %
67-79 år	1351	1471	2822	7 %	7 %	14 %
80 år og over	578	871	1449	3 %	4 %	7 %
Kjønnnsfordelt	9772	10010	19782	49 %	51 %	100 %

Landet totalt og Oslo

Hele landet 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	182955	174496	357451	4 %	4 %	7 %
6-12 år	219063	208947	428010	5 %	4 %	9 %
13-15 år	97361	92303	189664	2 %	2 %	4 %
16-19 år	131796	124509	256305	3 %	3 %	5 %
20-24 år	150394	144342	294736	3 %	3 %	6 %
25-34 år	316390	306035	622425	7 %	6 %	13 %
35-44 år	370599	351076	721675	8 %	7 %	15 %
45-66 år	666206	646166	1312372	14 %	13 %	27 %
67-79 år	183585	213398	396983	4 %	4 %	8 %
80 år og over	76704	142927	219631	2 %	3 %	5 %
Kjønnnsfordelt	2395053	2404199	4799252	50 %	50 %	100 %

Oslo kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	24357	23307	47664	4 %	4 %	8 %
6-12 år	20536	19595	40131	4 %	3 %	7 %
13-15 år	8324	7733	16057	1 %	1 %	3 %
16-19 år	11264	11304	22568	2 %	2 %	4 %
20-24 år	18295	20130	38425	3 %	3 %	7 %
25-34 år	59708	60258	119966	10 %	10 %	21 %
35-44 år	49440	43933	93373	9 %	8 %	16 %
45-66 år	69564	68179	137743	12 %	12 %	24 %
67-79 år	15698	20436	36134	3 %	4 %	6 %
80 år og over	7321	16093	23414	1 %	3 %	4 %
Kjønnnsfordelt	284507	290968	575475	49 %	51 %	100 %

Sør-Østerdalsregionen

Sør-Østerdal 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	1167	1134	2301	3 %	3 %	7 %
6-12 år	1467	1315	2782	4 %	4 %	8 %
13-15 år	698	669	1367	2 %	2 %	4 %
16-19 år	893	908	1801	3 %	3 %	5 %
20-24 år	971	934	1905	3 %	3 %	5 %
25-34 år	1920	1842	3762	6 %	5 %	11 %
35-44 år	2519	2403	4922	7 %	7 %	14 %
45-66 år	5109	5067	10176	15 %	15 %	29 %
67-79 år	1734	1905	3639	5 %	5 %	10 %
80 år og over	814	1372	2186	2 %	4 %	6 %
Kjønnnsfordelt	17292	17549	34841	50 %	50 %	100 %

Sør-Østerdal ekskl. Elverum kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	466	434	900	3 %	3 %	6 %
6-12 år	613	556	1169	4 %	4 %	8 %
13-15 år	285	269	554	2 %	2 %	4 %
16-19 år	374	370	744	2 %	2 %	5 %
20-24 år	428	363	791	3 %	2 %	5 %
25-34 år	788	693	1481	5 %	5 %	10 %
35-44 år	1064	966	2030	7 %	6 %	13 %
45-66 år	2344	2204	4548	15 %	15 %	30 %
67-79 år	904	926	1830	6 %	6 %	12 %
80 år og over	407	700	1107	3 %	5 %	7 %
Kjønnnsfordelt	7673	7481	15154	51 %	49 %	100 %

Sør-Østerdalskommuner utover Elverum kommune:

Trysil kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	193	178	371	3 %	3 %	5 %
6-12 år	260	241	501	4 %	4 %	7 %
13-15 år	135	136	271	2 %	2 %	4 %
16-19 år	172	176	348	3 %	3 %	5 %
20-24 år	178	136	314	3 %	2 %	5 %
25-34 år	353	296	649	5 %	4 %	10 %
35-44 år	458	430	888	7 %	6 %	13 %
45-66 år	1074	1003	2077	16 %	15 %	31 %
67-79 år	419	400	819	6 %	6 %	12 %
80 år og over	184	327	511	3 %	5 %	8 %
Kjønnnsfordelt	3426	3323	6749	51 %	49 %	100 %

Åmot kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	153	144	297	4 %	3 %	7 %
6-12 år	189	164	353	4 %	4 %	8 %
13-15 år	79	68	147	2 %	2 %	3 %
16-19 år	99	82	181	2 %	2 %	4 %
20-24 år	132	126	258	3 %	3 %	6 %
25-34 år	234	223	457	5 %	5 %	11 %
35-44 år	343	283	626	8 %	7 %	15 %
45-66 år	607	585	1192	14 %	14 %	28 %
67-79 år	217	251	468	5 %	6 %	11 %
80 år og over	111	190	301	3 %	4 %	7 %
Kjønnsfordelt	2164	2116	4280	51 %	49 %	100 %

Stor-Elvdal kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	66	73	139	2 %	3 %	5 %
6-12 år	103	90	193	4 %	3 %	7 %
13-15 år	44	41	85	2 %	2 %	3 %
16-19 år	69	75	144	3 %	3 %	5 %
20-24 år	77	74	151	3 %	3 %	6 %
25-34 år	147	113	260	5 %	4 %	10 %
35-44 år	164	160	324	6 %	6 %	12 %
45-66 år	447	395	842	17 %	15 %	31 %
67-79 år	178	182	360	7 %	7 %	13 %
80 år og over	73	118	191	3 %	4 %	7 %
Kjønnsfordelt	1368	1321	2689	51 %	49 %	100 %

Engerdal kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	54	39	93	4 %	3 %	6 %
6-12 år	61	61	122	4 %	4 %	8 %
13-15 år	27	24	51	2 %	2 %	4 %
16-19 år	34	37	71	2 %	3 %	5 %
20-24 år	41	27	68	3 %	2 %	5 %
25-34 år	54	61	115	4 %	4 %	8 %
35-44 år	99	93	192	7 %	6 %	13 %
45-66 år	216	221	437	15 %	15 %	30 %
67-79 år	90	93	183	6 %	6 %	13 %
80 år og over	39	65	104	3 %	5 %	7 %
Kjønnsfordelt	715	721	1436	50 %	50 %	100 %

Hamarregionen

Hamarregionen befolkning 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	2855	2707	5562	3 %	3 %	6 %
6-12 år	3837	3611	7448	4 %	4 %	9 %
13-15 år	1725	1609	3334	2 %	2 %	4 %
16-19 år	2432	2292	4724	3 %	3 %	5 %
20-24 år	2666	2466	5132	3 %	3 %	6 %
25-34 år	4623	4508	9131	5 %	5 %	11 %
35-44 år	6169	6103	12272	7 %	7 %	14 %
45-66 år	12913	13024	25937	15 %	15 %	30 %
67-79 år	3921	4559	8480	5 %	5 %	10 %
80 år og over	1744	3086	4830	2 %	4 %	6 %
Kjønnnsfordelt	42885	43965	86850	49 %	51 %	100 %

Hamar kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	889	801	1690	3 %	3 %	6 %
6-12 år	1142	1082	2224	4 %	4 %	8 %
13-15 år	557	459	1016	2 %	2 %	4 %
16-19 år	749	687	1436	3 %	2 %	5 %
20-24 år	932	873	1805	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1571	1508	3079	6 %	5 %	11 %
35-44 år	1949	1881	3830	7 %	7 %	14 %
45-66 år	4110	4424	8534	15 %	16 %	30 %
67-79 år	1228	1598	2826	4 %	6 %	10 %
80 år og over	586	1185	1771	2 %	4 %	6 %
Kjønnnsfordelt	13713	14498	28211	49 %	51 %	100 %

Ringsaker kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	1131	1105	2236	3 %	3 %	7 %
6-12 år	1524	1422	2946	5 %	4 %	9 %
13-15 år	647	655	1302	2 %	2 %	4 %
16-19 år	945	873	1818	3 %	3 %	6 %
20-24 år	936	832	1768	3 %	3 %	5 %
25-34 år	1713	1677	3390	5 %	5 %	10 %
35-44 år	2373	2397	4770	7 %	7 %	15 %
45-66 år	4823	4610	9433	15 %	14 %	29 %
67-79 år	1491	1641	3132	5 %	5 %	10 %
80 år og over	610	997	1607	2 %	3 %	5 %
Kjønnnsfordelt	16193	16209	32402	50 %	50 %	100 %

Løten kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	223	208	431	3 %	3 %	6 %
6-12 år	319	298	617	4 %	4 %	9 %
13-15 år	139	139	278	2 %	2 %	4 %
16-19 år	205	233	438	3 %	3 %	6 %
20-24 år	231	216	447	3 %	3 %	6 %
25-34 år	379	353	732	5 %	5 %	10 %
35-44 år	478	492	970	7 %	7 %	13 %
45-66 år	1151	1115	2266	16 %	15 %	31 %
67-79 år	319	346	665	4 %	5 %	9 %
80 år og over	155	256	411	2 %	4 %	6 %
Kjønnsfordelt	3599	3656	7255	50 %	50 %	100 %

Stange kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	612	593	1205	3 %	3 %	6 %
6-12 år	852	809	1661	4 %	4 %	9 %
13-15 år	382	356	738	2 %	2 %	4 %
16-19 år	533	499	1032	3 %	3 %	5 %
20-24 år	567	545	1112	3 %	3 %	6 %
25-34 år	960	970	1930	5 %	5 %	10 %
35-44 år	1369	1333	2702	7 %	7 %	14 %
45-66 år	2829	2875	5704	15 %	15 %	30 %
67-79 år	883	974	1857	5 %	5 %	10 %
80 år og over	393	648	1041	2 %	3 %	5 %
Kjønnsfordelt	9380	9602	18982	49 %	51 %	100 %

Glåmdalen

Glåmdalen befolkning 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	1493	1446	2939	3 %	3 %	6 %
6-12 år	2197	2085	4282	4 %	4 %	8 %
13-15 år	992	1022	2014	2 %	2 %	4 %
16-19 år	1461	1298	2759	3 %	2 %	5 %
20-24 år	1337	1268	2605	3 %	2 %	5 %
25-34 år	2496	2401	4897	5 %	5 %	9 %
35-44 år	3969	3750	7719	7 %	7 %	15 %
45-66 år	8332	8360	16692	16 %	16 %	31 %
67-79 år	2726	3149	5875	5 %	6 %	11 %
80 år og over	1259	2131	3390	2 %	4 %	6 %
Kjønnsfordelt	26262	26910	53172	49 %	51 %	100 %

Kongsvinger kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	534	496	1030	3 %	3 %	6 %
6-12 år	702	705	1407	4 %	4 %	8 %
13-15 år	336	316	652	2 %	2 %	4 %
16-19 år	477	427	904	3 %	2 %	5 %
20-24 år	447	469	916	3 %	3 %	5 %
25-34 år	922	834	1756	5 %	5 %	10 %
35-44 år	1289	1255	2544	7 %	7 %	15 %
45-66 år	2617	2834	5451	15 %	16 %	31 %
67-79 år	816	984	1800	5 %	6 %	10 %
80 år og over	311	555	866	2 %	3 %	5 %
Kjønnnsfordelt	8451	8875	17326	49 %	51 %	100 %

Våler kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	96	100	196	2 %	3 %	5 %
6-12 år	167	117	284	4 %	3 %	7 %
13-15 år	64	58	122	2 %	1 %	3 %
16-19 år	90	91	181	2 %	2 %	5 %
20-24 år	108	75	183	3 %	2 %	5 %
25-34 år	165	153	318	4 %	4 %	8 %
35-44 år	301	263	564	8 %	7 %	15 %
45-66 år	641	639	1280	17 %	17 %	33 %
67-79 år	223	247	470	6 %	6 %	12 %
80 år og over	96	175	271	2 %	5 %	7 %
Kjønnnsfordelt	1951	1918	3869	50 %	50 %	100 %

Åsnes kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	200	178	378	3 %	2 %	5 %
6-12 år	275	269	544	4 %	4 %	7 %
13-15 år	140	138	278	2 %	2 %	4 %
16-19 år	219	200	419	3 %	3 %	6 %
20-24 år	172	177	349	2 %	2 %	5 %
25-34 år	341	307	648	4 %	4 %	9 %
35-44 år	557	510	1067	7 %	7 %	14 %
45-66 år	1185	1151	2336	16 %	15 %	31 %
67-79 år	450	503	953	6 %	7 %	13 %
80 år og over	262	376	638	3 %	5 %	8 %
Kjønnnsfordelt	3801	3809	7610	50 %	50 %	100 %

Grue kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	134	126	260	3 %	2 %	5 %
6-12 år	194	186	380	4 %	4 %	7 %
13-15 år	93	106	199	2 %	2 %	4 %
16-19 år	131	106	237	3 %	2 %	5 %
20-24 år	129	107	236	3 %	2 %	5 %
25-34 år	201	201	402	4 %	4 %	8 %
35-44 år	333	340	673	7 %	7 %	13 %
45-66 år	845	828	1673	17 %	16 %	33 %
67-79 år	272	319	591	5 %	6 %	12 %
80 år og over	159	270	429	3 %	5 %	8 %
Kjønnsfordelt	2491	2589	5080	49 %	51 %	100 %

Eidskog kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	154	167	321	2 %	3 %	5 %
6-12 år	290	259	549	5 %	4 %	9 %
13-15 år	139	146	285	2 %	2 %	4 %
16-19 år	192	154	346	3 %	2 %	5 %
20-24 år	161	145	306	3 %	2 %	5 %
25-34 år	272	271	543	4 %	4 %	8 %
35-44 år	484	453	937	8 %	7 %	15 %
45-66 år	1023	949	1972	16 %	15 %	31 %
67-79 år	314	388	702	5 %	6 %	11 %
80 år og over	153	280	433	2 %	4 %	7 %
Kjønnsfordelt	3182	3212	6394	50 %	50 %	100 %

Nord-Odal kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	152	153	305	3 %	3 %	6 %
6-12 år	217	199	416	4 %	4 %	8 %
13-15 år	85	95	180	2 %	2 %	4 %
16-19 år	130	121	251	3 %	2 %	5 %
20-24 år	126	115	241	2 %	2 %	5 %
25-34 år	228	215	443	4 %	4 %	9 %
35-44 år	381	351	732	7 %	7 %	14 %
45-66 år	828	776	1604	16 %	15 %	31 %
67-79 år	294	312	606	6 %	6 %	12 %
80 år og over	118	202	320	2 %	4 %	6 %
Kjønnsfordelt	2559	2539	5098	50 %	50 %	100 %

Sør-Odal kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	223	226	449	3 %	3 %	6 %
6-12 år	352	350	702	5 %	4 %	9 %
13-15 år	135	163	298	2 %	2 %	4 %
16-19 år	222	199	421	3 %	3 %	5 %
20-24 år	194	180	374	2 %	2 %	5 %
25-34 år	367	420	787	5 %	5 %	10 %
35-44 år	624	578	1202	8 %	7 %	15 %
45-66 år	1193	1183	2376	15 %	15 %	30 %
67-79 år	357	396	753	5 %	5 %	10 %
80 år og over	160	273	433	2 %	4 %	6 %
Kjønnnsfordelt	3827	3968	7795	49 %	51 %	100 %

Nord-Østerdalsregionen

Nord-Østerdal befolkning 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	519	442	961	3 %	3 %	6 %
6-12 år	711	679	1390	5 %	4 %	9 %
13-15 år	319	308	627	2 %	2 %	4 %
16-19 år	480	405	885	3 %	3 %	6 %
20-24 år	449	432	881	3 %	3 %	6 %
25-34 år	691	646	1337	5 %	4 %	9 %
35-44 år	987	985	1972	6 %	6 %	13 %
45-66 år	2322	2189	4511	15 %	14 %	30 %
67-79 år	769	821	1590	5 %	5 %	10 %
80 år og over	401	653	1054	3 %	4 %	7 %
Kjønnnsfordelt	7648	7560	15208	50 %	50 %	100 %

Lillehammer kommune

Lillehammer kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	908	830	1738	3 %	3 %	7 %
6-12 år	1123	1058	2181	4 %	4 %	8 %
13-15 år	499	491	990	2 %	2 %	4 %
16-19 år	755	680	1435	3 %	3 %	5 %
20-24 år	856	828	1684	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1465	1442	2907	6 %	6 %	11 %
35-44 år	1754	1874	3628	7 %	7 %	14 %
45-66 år	3689	3912	7601	14 %	15 %	29 %
67-79 år	1131	1411	2542	4 %	5 %	10 %
80 år og over	503	895	1398	2 %	3 %	5 %
Kjønnnsfordelt	12683	13421	26104	49 %	51 %	100 %

Gjøvik kommune

Gjøvik kommune 2009						
	Absolutte tall			Prosentfordeling		
	Menn	Kvinner	Aldersfordelt	Menn	Kvinner	Aldersfordelt
0-5 år	976	903	1879	3 %	3 %	7 %
6-12 år	1245	1169	2414	4 %	4 %	8 %
13-15 år	499	500	999	2 %	2 %	3 %
16-19 år	729	727	1456	3 %	3 %	5 %
20-24 år	929	817	1746	3 %	3 %	6 %
25-34 år	1762	1721	3483	6 %	6 %	12 %
35-44 år	2095	2014	4109	7 %	7 %	14 %
45-66 år	4088	4178	8266	14 %	15 %	29 %
67-79 år	1218	1495	2713	4 %	5 %	9 %
80 år og over	526	1020	1546	2 %	4 %	5 %
Kjønnsfordelt	14067	14544	28611	49 %	51 %	100 %

Pendlingsmatrise 2007

	0402 Kongsvinger	0403 Hamar	0412 Ringsaker	0415 Løten	0417 Stange	0418 Nord-Odal	0419 Sør-Odal	0420 Eidskog	0423 Grue	0425 Asnes	0426 Valer (Hedm.)	0427 Elverum	0428 Trysil	0429 Åmot	0430 Stor-Eldal	0432 Rendalen	0434 Engerdal	0436 Tolga	0437 Tynset	0438 Alvdal	0439 Follidal	0441 Os (Hedm.)	0501 Lillehammer	0502 Gjøvik	Øvrig Oppland	Oslo	Akershus	Norge for øvrig	Sum	
0402 Kongsvinger	5 932	69	12	2	9	54	301	166	140	63	9	25	1	6	0	1	0	0	2	1	1	0	0	11	18	12	810	466	192	8 303
0403 Hamar	21	9 209	1 273	161	1 194	9	2	1	3	2	9	378	12	15	4	1	2	2	7	5	0	2	140	153	74	922	353	345	14 299	
0412 Ringsaker	13	2 602	10 095	45	426	3	2	0	0	6	5	104	4	5	6	0	0	1	3	1	2	0	1 113	496	211	592	280	317	16 332	
0415 Løten	6	1 009	213	1 203	318	1	1	1	1	5	10	404	4	12	2	0	1	0	3	2	0	0	32	24	18	164	100	87	3 621	
0417 Stange	11	2 937	581	185	4 070	11	5	2	2	3	6	252	9	9	2	0	2	0	5	0	1	0	47	56	43	486	387	203	9 315	
0418 Nord-Odal	257	26	10	0	10	1 249	210	5	6	4	1	4	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	4	3	267	320	40	2 423	
0419 Sør-Odal	763	22	10	0	7	92	1 639	17	10	13	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11	6	489	750	51	3 889	
0420 Eidskog	755	10	3	0	4	4	39	1 602	17	13	2	4	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	10	5	176	166	91	2 906	
0423 Grue	378	20	3	0	5	9	8	7	1 452	245	28	18	3	0	0	2	0	0	1	0	0	0	2	2	7	128	59	54	2 431	
0425 Asnes	151	47	13	1	8	3	10	4	303	2 275	241	133	1	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1	12	9	22	180	91	57	3 566
0426 Valer (Hedm.)	18	51	15	3	12	2	6	1	33	213	1 051	276	4	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3	6	10	101	36	46	1 891
0427 Elverum	27	654	170	101	157	4	4	5	10	91	133	7 192	45	106	6	3	3	1	4	5	0	1	62	33	25	435	168	241	9 686	
0428 Trysil	6	42	12	0	5	1	1	1	2	3	1	108	2 698	20	2	1	40	0	1	0	0	0	0	7	1	5	155	59	81	3 252
0429 Åmot	9	59	26	4	6	0	1	0	2	4	3	229	17 1434	20	3	0	0	0	2	9	0	0	2	5	6	74	72	58	2 045	
0430 Stor-Eldal	1	23	13	2	4	0	0	0	0	0	0	34	0	65	929	35	2	5	17	6	4	0	3	1	11	60	24	48	1 287	
0432 Rendalen	3	12	8	0	1	1	0	0	0	0	0	14	2	12	62	730	2	0	85	10	0	0	1	1	6	33	19	29	1 031	
0434 Engerdal	0	9	2	0	1	0	0	3	1	0	1	7	56	3	3	3	549	2	7	1	0	4	1	2	2	23	11	26	717	
0436 Tolga	1	9	5	0	0	0	0	0	0	0	2	5	0	2	1	0	5	506	245	8	1	22	4	0	1	31	13	42	903	
0437 Tynset	0	33	17	1	0	0	0	0	0	0	0	13	2	1	3	17	0	43	2 429	108	3	12	3	13	7	87	26	156	2 974	
0438 Alvdal	0	12	6	0	1	0	0	0	1	0	0	13	1	0	4	5	3	6	276	907	9	1	1	1	3	32	12	40	1 334	
0439 Follidal	0	8	5	0	1	0	0	0	1	0	2	5	0	1	1	0	0	0	54	28	699	1	4	4	7	18	6	46	891	
0441 Os (Hedm.)	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3	1	1	0	0	3	37	80	5	0	645	1	1	2	42	9	271	1 104	
0501 Lillehammer	4	244	455	0	27	2	0	0	3	3	2	20	2	6	3	1	0	0	1	0	1	0	10 316	317	773	678	248	386	13 492	
0502 Gjøvik	1	238	389	5	29	0	1	1	1	0	3	16	1	2	1	0	1	0	0	1	0	0	0	598	10 210	1 946	564	240	317	14 565
Øvrig Oppland	14	244	350	2	32	5	3	1	2	2	0	44	3	6	3	3	2	0	2	2	3	1	2 506	4 161						
Oslo	94	182	53	10	46	37	31	10	17	24	10	73	21	15	12	9	4	1	12	2	3	3	3 174	133						
Akershus	265	211	98	8	71	76	166	20	16	13	12	79	17	4	7	4	4	2	14	3	3	3	151	146						
Norge for øvrig	84	416	194	11	115	31	14	34	17	31	17	174	18	48	26	10	9	28	103	13	13	98	500	299						
Sum	8 814	18 399	14 032	1 744	6 560	1 594	2 444	1 881	2 040	3 013	1 548	9 631	2 924	1 778	1 097	826	634	634	3 359	1 120	743	794	15 704	16 116						

Største tettsteder 2008

1	0801 Oslo	856 915
2	5001 Bergen	223 593
3	4522 Stavanger/Sandnes	185 913
4	6501 Trondheim	156 794
5	0022 Fredrikstad/Sarpsborg	100 458
6	2003 Drammen	94 901
7	3005 Porsgrunn/Skien	86 342
8	4002 Kristiansand	66 532
9	8011 Tromsø	54 070
10	2521 Tønsberg	46 862
11	6025 Ålesund	45 902
12	4532 Haugesund	42 112
13	2531 Sandefjord	40 596
14	0031 Moss	40 309
15	7501 Bodø	36 073
16	3511 Arendal	32 103
17	1001 Hamar	29 808
18	2541 Larvik	23 577
19	0001 Halden	22 688
20	1501 Lillehammer	19 922
21	8003 Harstad	19 470
22	6001 Molde	19 217
23	2015 Kongsberg	18 565
24	1511 Gjøvik	18 424
25	5201 Askøy	18 054
26	2511 Horten	17 966
27	7631 Mo i Rana	17 750
28	6011 Kristiansund	16 854
29	0659 Jessheim	14 632
30	2033 Hønefoss	14 177
31	7512 Narvik	13 958
32	8542 Alta	13 344
33	1121 Elverum	13 295
34	0512 Ski	12 934
35	0111 Askim	12 884
36	0531 Drøbak	12 239
37	7003 Steinkjer	11 443
38	0541 Nesoddtangen	11 420
39	1011 Kongsvinger	11 394
40	5053 Leirvik	11 342
54	1021 Brumunddal	8 866
109	1023 Moelv	4 138
160	1042 Løten	2 520
167	1052 Stange	2 443
169	1191 Tynset	2 416
180	1133 Innbygda	2 304
188	1071 Skarnes	2 210
210	1141 Rena	2 054
264	1101 Flisa	1 555
289	1082 Skotterud	1 359
310	1092 Kirkenær	1 225
318	1112 Våler	1 176
323	1151 Koppang	1 158
580	1122 Heradsbygd	495

Vesktsentra 1999-08 (>10')

1	0659 Jessheim	63,4 %
2	4042 Vennesla	42,9 %
3	6025 Ålesund	31,0 %
4	5201 Askøy	30,8 %
5	4522 Stavanger/Sandnes	30,1 %
6	7034 Stjørdalshalsen	28,0 %
7	0031 Moss	24,7 %
8	3523 Grimstad	23,5 %
9	8542 Alta	20,8 %
10	7501 Bodø	18,5 %
11	1121 Elverum	17,5 %
12	0541 Nesoddtangen	16,4 %
13	4011 Mandal	15,8 %
14	7003 Steinkjer	14,6 %
15	2003 Drammen	14,4 %
16	0531 Drøbak	14,0 %
17	4501 Egersund	13,6 %
18	6501 Trondheim	13,2 %
19	2015 Kongsberg	12,7 %
20	8011 Tromsø	12,2 %
21	0801 Oslo	12,2 %
22	2531 Sandefjord	11,1 %
23	4002 Kristiansand	10,2 %
24	4532 Haugesund	10,2 %
25	5001 Bergen	9,9 %
26	1511 Gjøvik	9,8 %
27	2521 Tønsberg	9,7 %
28	0111 Askim	9,6 %
29	0022 Fredrikstad/Sarpsborg	9,5 %
30	1001 Hamar	9,5 %
31	2511 Horten	8,9 %
32	6001 Molde	7,9 %
33	3511 Arendal	7,7 %
34	0001 Halden	7,7 %
35	2541 Larvik	7,5 %
36	0512 Ski	7,4 %
37	1501 Lillehammer	7,0 %
38	5053 Leirvik	6,3 %
39	2033 Hønefoss	6,1 %
40	8003 Harstad	5,9 %
41	1011 Kongsvinger	5,3 %
42	3005 Porsgrunn/Skien	4,5 %
43	6011 Kristiansund	1,5 %
44	7512 Narvik	0,6 %
45	7631 Mo i Rana	0,2 %

Største kommuner 2009

1	0301 Oslo kommune	575 475
2	1201 Bergen	252 051
3	1601 Trondheim	168 257
4	1103 Stavanger	121 610
5	0219 Bærum	109 700
6	1001 Kristiansand	80 109
7	0106 Fredrikstad	72 760
8	1902 Tromsø	66 513
9	1102 Sandnes	63 431
10	0602 Drammen	61 405
11	0220 Asker	53 756
12	0105 Sarpsborg	51 723
13	0806 Skien	51 359
14	0231 Skedsmo	46 668
15	1804 Bodø	46 495
16	0706 Sandefjord	42 654
17	1504 Ålesund	42 317
18	0709 Larvik	42 124
19	0906 Arendal	41 241
20	1149 Karmøy	39 354
21	0704 Tønsberg	38 914
22	0805 Porsgrunn	34 377
23	1106 Haugesund	33 665
24	0412 Ringsaker	32 402
25	0230 Lørenskog	32 300
26	0104 Moss	29 588
27	0605 Ringerike	28 645
28	0502 Gjøvik	28 611
29	0101 Halden	28 389
30	0403 Hamar	28 211
31	0235 Ullensaker	28 138
32	0213 Ski	27 699
33	0501 Lillehammer	26 104
34	0701 Horten	25 471
35	1833 Rana	25 281
36	0217 Oppegård	24 612
37	1502 Molde	24 554
38	1247 Askøy	24 432
39	0604 Kongsberg	24 381
40	1901 Harstad	23 126
52	0427 Elverum	19 687
53	0417 Stange	18 982
59	0402 Kongsvinger	17 326
130	0419 Sør-Odal	7 795
133	0425 Åsnes	7 610
140	0415 Løten	7 255
149	0428 Trysil	6 749
160	0420 Eidskog	6 394
187	0437 Tynset	5 400
190	0418 Nord-Odal	5 098
191	0423 Grue	5 080
220	0429 Åmot	4 280
237	0426 Våler (Hedm.)	3 869
287	0430 Stor-Elvdal	2 689
305	0438 Alvdal	2 399
331	0441 Os (Hedm.)	2 046
335	0432 Rendalen	2 014
349	0436 Tolga	1 678
350	0439 Folldal	1 671
365	0434 Engerdal	1 436

Vekstkommuner 2000-09

1	0235 Ullensaker	39,6 %
2	1142 Rennesøy	25,0 %
3	1247 Askøy	23,9 %
4	0226 Sørumsund	23,2 %
5	0234 Gjerdrum	22,2 %
6	1256 Meland	21,0 %
7	0231 Skedsmo	20,6 %
8	0238 Nannestad	20,4 %
9	1102 Sandnes	19,7 %
10	0211 Vestby	19,3 %
11	1121 Time	18,9 %
12	1120 Klepp	18,6 %
13	1246 Fjell	18,3 %
14	1243 Os (Hord.)	18,3 %
15	0612 Høle	17,8 %
16	0229 Enebakk	17,0 %
17	0214 Ås	16,9 %
18	1124 Sola	16,7 %
19	1018 Søgne	16,7 %
20	1259 Øygarden	16,6 %
21	0237 Eidsvoll	16,0 %
22	1662 Klæbu	15,6 %
23	0627 Røyken	15,4 %
24	1714 Stjørdal	14,9 %
25	0123 Spydeberg	14,8 %
26	1119 Hå	14,6 %
27	0111 Hvaler	14,4 %
28	0236 Nes (Ak.)	14,4 %
29	1245 Sund	14,3 %
30	0720 Stokke	13,7 %
31	0301 Oslo kommune	13,4 %
32	1432 Førde	13,0 %
33	1601 Trondheim	13,0 %
34	0904 Grimstad	12,9 %
35	0221 Aurskog-Høland	12,7 %
36	1127 Randaberg	12,5 %
37	1902 Tromsø	12,5 %
38	1804 Bodø	12,4 %
39	1263 Lindås	12,4 %
40	0704 Tønsberg	12,1 %
72	0427 Elverum	9,1 %
101	0403 Hamar	6,3 %
107	0419 Sør-Odal	6,1 %
111	0502 Gjøvik	5,9 %
112	0417 Stange	5,9 %
116	0501 Lillehammer	5,6 %
160	0412 Ringsaker	2,5 %
185	0415 Løten	0,9 %
194	0418 Nord-Odal	0,2 %
201	0402 Kongsvinger	-0,1 %
204	0420 Eidskog	-0,2 %
220	0438 Alvdal	-0,7 %
229	0437 Tynset	-1,3 %
249	0429 Åmot	-2,3 %
299	0428 Trysil	-4,5 %
306	0441 Os (Hedm.)	-4,7 %
308	0426 Våler (Hedm.)	-4,8 %
327	0425 Åsnes	-6,2 %
336	0423 Grue	-6,7 %
343	0436 Tolga	-7,4 %
348	0439 Folldal	-7,9 %
367	0434 Engerdal	-9,1 %
388	0430 Stor-Elvdal	-10,7 %
389	0432 Rendalen	-10,8 %

Største øk. regioner 2009

1	0391 Oslo	575 475
2	1291 Bergen	385 450
3	1192 Stavanger/Sandnes	249 053
4	1691 Trondheim	224 640
5	0293 Lillestrøm	188 456
6	0691 Drammen	167 115
7	0292 Bærum/Asker	163 456
8	0193 Fredrikstad/Sarpsborg	135 977
9	0791 Tønsberg/Horten	114 282
10	0291 Follo	113 833
11	1091 Kristiansand	109 216
12	0891 Skien/Porsgrunn	108 794
13	1193 Haugesund	100 480
14	1593 Ålesund	87 880
15	0793 Sandefjord/Larvik	87 157
16	0492 Hamar	86 850
17	1992 Tromsø	79 428
18	1891 Bodø	78 262
19	0992 Arendal	75 923
20	0592 Gjøvik	68 266
21	0294 Jessheim/Eidsvoll	61 880
22	1591 Molde	61 780
23	1296 Sunnhordland	55 946
24	0192 Moss	54 920
25	0491 Kongsvinger	49 303
26	1194 Jæren	48 135
27	0194 Askim/Mysen	47 878
28	0493 Elverum	38 710
29	1791 Steinkjer	37 887
30	0591 Lillehammer	37 112
31	0693 Hønefoss	36 620
32	1794 Levanger/Verdalsøra	35 108
33	1592 Kristiansund	34 008
34	1896 Mo i Rana	31 594
35	1991 Harstad	30 942
36	0692 Kongsberg	30 846
37	1898 Vesterålen	29 972
38	0191 Halden	29 809
39	1495 Nordfjord	28 464
40	0595 Hadeland	28 020
54	0594 Nord-Gudbrandsdalen	19 377
64	0494 Tynset	15 208
73	0593 Midt-Gudbrandsdalen	13 520

Vekstregioner 2000-09

1	0294 Jessheim/Eidsvoll	25,5 %
2	1194 Jæren	17,3 %
3	0293 Lillestrøm	14,3 %
4	1192 Stavanger/Sandnes	13,8 %
5	0391 Oslo	13,4 %
6	0791 Tønsberg/Horten	13,1 %
7	1793 Stjørdalshalsen	12,3 %
8	1691 Trondheim	11,7 %
9	0291 Follo	11,4 %
10	1291 Bergen	10,8 %
11	1091 Kristiansand	10,4 %
12	1193 Haugesund	10,2 %
13	0691 Drammen	9,8 %
14	1992 Tromsø	9,6 %
15	0192 Moss	9,4 %
16	0194 Askim/Mysen	8,7 %
17	0292 Bærum/Asker	8,4 %
18	0193 Fredrikstad/Sarpsborg	8,1 %
19	0794 Sande/Svelvik	7,4 %
20	1092 Mandal	7,2 %
21	0993 Lillesand	6,3 %
22	0992 Arendal	6,3 %
23	0692 Kongsberg	6,2 %
24	0793 Sandefjord/Larvik	6,2 %
25	0792 Holmestrand	6,1 %
26	1593 Ålesund	6,0 %
27	0191 Halden	5,8 %
28	1794 Levanger/Verdalsøra	4,6 %
29	2093 Alta	4,4 %
30	0492 Hamar	4,3 %
31	0693 Hønefoss	4,2 %
32	0591 Lillehammer	3,8 %
33	0595 Hadeland	3,3 %
34	1191 Egersund	3,2 %
35	0891 Skien/Porsgrunn	3,1 %
36	1694 Oppdal	2,9 %
37	1695 Orkanger	2,6 %
38	1692 Frøya/Hitra	2,5 %
39	1891 Bodø	2,5 %
40	1494 Førde	2,3 %
45	0592 Gjøvik	1,6 %
46	0493 Elverum	1,5 %
58	0491 Kongsvinger	-0,9 %
65	0596 Valdres	-2,0 %
75	0593 Midt-Gudbrandsdalen	-3,6 %
77	0594 Nord-Gudbrandsdalen	-4,1 %
80	0494 Tynset	-4,5 %

Vekstregioner 2000-09, Sysselsatte

1	1194 Jæren	22,4 %
2	1192 Stavanger/Sandnes	22,3 %
3	1092 Mandal	20,3 %
4	1091 Kristiansand	19,7 %
5	0292 Bærum/Asker	19,2 %
6	1793 Stjørdalshalsen	19,1 %
7	1691 Trondheim	17,2 %
8	1291 Bergen	15,9 %
9	2093 Alta	15,4 %
10	0692 Kongsberg	15,3 %
11	1193 Haugesund	15,3 %
12	0291 Follo	14,4 %
13	0294 Jessheim/Eidsvoll	13,9 %
14	0293 Lillestrøm	13,4 %
15	1794 Levanger/Verdalsøra	13,3 %
16	0691 Drammen	13,2 %
17	1792 Namsos	13,0 %
18	0793 Sandefjord/Larvik	13,0 %
19	2094 Kirkenes	12,8 %
20	1094 Flekkefjord	12,3 %
21	0791 Tønsberg/Horten	11,1 %
22	1692 Frøya/Hitra	10,7 %
23	0194 Askim/Mysen	10,7 %
24	0192 Moss	10,0 %
25	1694 Oppdal	9,9 %
26	1594 Ulsteinvik	9,9 %
27	1695 Orkanger	9,7 %
28	0591 Lillehammer	9,6 %
29	1891 Bodø	9,5 %
30	0992 Arendal	9,4 %
31	1992 Tromsø	9,4 %
32	1296 Sunnhordland	9,0 %
33	1592 Kristiansund	8,9 %
34	0893 Kragerø	8,8 %
35	0193 Fredrikstad/Sarpsborg	8,7 %
36	1596 Sunndalsøra	8,7 %
37	0492 Hamar	8,5 %
38	1591 Molde	8,5 %
39	1093 Lyngdal/Farsund	8,4 %
40	1494 Førde	8,4 %
42	0596 Valdres	7,7 %
42	0596 Valdres	7,7 %
49	0595 Hadeland	6,0 %
50	0592 Gjøvik	6,0 %
52	0493 Elverum	5,5 %
53	0494 Tynset	5,5 %
64	0593 Midt-Gudbrandsdalen	3,6 %
70	0491 Kongsvinger	3,1 %
76	0594 Nord-Gudbrandsdalen	1,3 %

Vekstkommuner 2000-09, Sysselsatte

1	1246 Fjell	44,9 %
2	1256 Meland	36,7 %
3	0211 Vestby	36,0 %
4	1724 Verran	35,8 %
5	1017 Songdalen	35,7 %
6	0720 Stokke	35,5 %
7	0121 Rømskog	32,7 %
8	0111 Hvaler	30,8 %
9	0135 Råde	30,7 %
10	1124 Sola	28,8 %
11	1516 Ulstein	28,2 %
12	1032 Lyngdal	27,8 %
13	0234 Gjerdrum	27,7 %
14	0123 Spydeberg	27,3 %
15	1029 Lindesnes	26,8 %
16	1121 Time	25,9 %
17	0627 Røyken	25,3 %
18	1018 Søgne	25,2 %
19	1547 Aukra	25,2 %
20	0229 Enebakk	24,8 %
21	1119 Hå	24,0 %
22	1247 Askøy	23,5 %
23	1102 Sandnes	23,4 %
24	1130 Strand	23,3 %
25	0219 Bærum	23,2 %
26	1714 Stjørdal	23,2 %
27	1046 Sirdal	22,5 %
28	0914 Tvedestrand	22,5 %
29	0621 Sigdal	22,5 %
30	1103 Stavanger	22,2 %
31	2011 Guovdageaidnu Kautoo	22,0 %
32	1638 Orkdal	21,7 %
33	2004 Hammerfest	21,6 %
34	1523 Ørskog	21,5 %
35	1002 Mandal	21,3 %
36	0231 Skedsmo	21,0 %
37	1721 Verdalen	20,9 %
38	0138 Hobøl	20,6 %
39	0238 Nannestad	20,5 %
40	1243 Os (Hord.)	20,4 %
86	0403 Hamar	13,2 %
110	0427 Elverum	11,2 %
114	0418 Nord-Odal	10,8 %
126	0437 Tynset	9,9 %
128	0502 Gjøvik	9,8 %
133	0501 Lillehammer	9,6 %
140	0438 Alvdal	9,2 %
155	0417 Stange	8,3 %
163	0432 Rendalen	8,0 %
174	0402 Kongsvinger	7,3 %
201	0439 Folldal	5,8 %
225	0429 Åmot	4,6 %
232	0412 Ringsaker	4,2 %
258	0428 Trysil	2,7 %
265	0420 Eidskog	2,3 %
272	0423 Grue	1,8 %
304	0415 Løten	-0,6 %
312	0434 Engerdal	-0,9 %
322	0441 Os (Hedm.)	-1,4 %
336	0425 Åsnes	-2,7 %
364	0430 Stor-Elvdal	-6,2 %
365	0419 Sør-Odal	-6,3 %
372	0426 Våler (Hedm.)	-7,4 %
401	0436 Tolga	-13,2 %

Elverums befolkning og attraktivitet

De 30 siste åra har Elverums befolkning vokst prosentvis sterkere enn både landet, nabokommunene og de øvrige Innlandsbyene. Selv om Elverum gjennomgående har hatt fødselsoverskudd i denne perioden, er det den sterke netto tilflyttingen som står for befolkningsveksten. Elverum hadde sterkere vekst i antall arbeidsplasser enn landet i perioden 2000-2007. I privat sektor var veksten svakere enn på landsbasis, mens veksten i offentlig sektor lå langt over landsgjennomsnittet.

Rapport nr.: 06/2009

ISSN nr: 0809-1617